

VLAAMS NATIONAAL

WEEKBLAD

WET

VRIJDAG 15 FEBRUARI '91

36^e JAARGANG · NR. 7 · 33 fr.

DUITS-BELGIE

ONS BINNENSTE BUITENLAND

**160 JAAR
GRONDWET**

AANBEVOLEN HUIZEN

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

**TE HUUR VOOR UW VAKANTIE
AAN ZEE :**
moderne app. en villa's
in alle prijsklassen
Gratis catalogus op aanvraag

058 - 51.26.29
Leopold II laan 205
8458 OOSTDUINKERKE

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen tel. 03/236.45.31

Open van 10 tot 19 u. Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bekers,
speldjes, badges, enz.

**ESOX -
STAN PHILIPS**

Panorama 36
1810 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTTENS

Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING

Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9328 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen

Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

GELD

Onmiddellijk te bekomen bij

FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe
Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8260 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdrappe — luxaflex — ....

SABENA AAN DE GROND?

WAT reeds lang te verwachten was is deze week uit de mond van *Pierre Godfroid* gevallen, Sabena moet inkrimpen tot een kleine op Europa gerichte luchtvaartmaatschappij. Het verwondert niemand met een beetje gezond verstand. En laten wij wel wezen, dit heeft niets met de Golfkrisis te maken maar met de Belgische gewoonte om boven z'n stand te leven. Dit land houdt er een luchtvloot op na alsof het tot de hele groten behoort. Zo'n gedrag moet vroeg of laat zuur opbreken, en dat gebeurt nu.

Dat geen enkele buitenlandse luchtvaartmaatschappij (nog) in Sabena geïnteresseerd is zegt veel over de benarde staat waarin de maatschappij zich bevindt. Tot op het bot ziek en aan de grond. De vaststelling zou ons tot leedvermaak kunnen verleiden maar daar is niemand mee gediend want het zullen weer de kleinen zijn die met de gebroken potten blijven zitten.

Het saneringsplan *Sabena 2000* voorziet in de afvloei van... 2000 personeelsleden. Van ironie gesproken. 18% (precies 2.204) van het personeel moet de deur uit. Maar bovendien zijn er nieuwe investeringen nodig waarbij bedragen genoemd worden die doen duizelen. Een inbreng van 20 miljard waarvan 8 miljard van de overheid moet komen. Voor de rest moeten kredietinstellingen zorgen, op voorwaarde dat de overheid haar vorderingen, miljarden schulden!, tegenover Sabena laat vallen...

Maar daarmee is het beroep op de overheid nog niet gedaan, deze moet borg staan om de sociale gevolgen van de afdankingen te verzekeren. Geen klein bier dus op een ogenblik dat de federale regering voor dit jaar met een netto te financieren saldo van 405 miljard kampt.

Kan de gehavende schatkist dit nog wel aan? Bovendien op een ogenblik dat zij door de internationale toestand met bijzonder hoge bijkomende uitgaven gekonfronteerd wordt? Op een ogenblik ook dat negatieve werkgelegenheidscijfers meeruitgaven zullen vergen, enz...

In alle haast heeft de regering dan ook een werkgroep samengesteld om een antwoord op *Sabena 2000* te geven.

Zo'n antwoord kan natuurlijk niet los gezien worden van de fundamentele vraag of dit kleine land nog wel moet vasthouden aan een grote luchtvaartmaatschappij zoals Sabena toch altijd is willen zijn. Het is onze eerlijke overtuiging dat een klein land in een wereld van schaalvergroting geen luchtvaartmaatschappij kan onderhouden die wil concurreren met de hele grote maatschappijen. Men moet zijn beperktheden beseffen en aldus handelen.

Kleine privé-maatschappijen, ook in eigen land, bewijzen dat werken volgens eigen mogelijkheden lonend kan zijn. Wij willen ook niet beweren dat de luchthaven van Zaventem geen internationale toekomst meer zou hebben of zou moe-

ten worden afgebouwd. Zaventem kan gerust zijn plaats als draaischijf in Europa behouden en verder uitbouwen. In een kontinent waar tussenstedelijke vluchten nauwelijks tot de gewoonte behoren blijven megalomane plannen best dromen. Het wordt dan wel de hoogste tijd om de lamentabele toestand waarin de luchthaveninfrastructuur, annex dienstverlening, zich bevindt een grondige vernieuwingsbeurt te geven. Wie ooit z'n wagen parkeerde in de „nieuwe“ parkings ergerde zich steevast aan de „betaling te voet“ en de „kredietkaart? aanvaarden we niet“. Onze luchthaven overstijgt de chaos van deze van de armste landen nauwelijks.

Iedereen herinnert zich hoe de pogingen om vanuit Brussel Europese heli-vluchten te organiseren telkens falikant afliepen. Bovendien is Europa reeds zo goed voorzien van grote maatschappijen dat men zich moet afvragen of er nog wel een plaats voor een maatschappij als Sabena is. Moet men niet eerder samenwerking nastreven in Benelux, of Europees verband? Zijn de Scandinavische landen in deze geen lichtend voorbeeld.

Hetzelfde geldt de uitbreiding van de luchthaven van Zaventem. Men bekijkt de kaart en merkt dat Parijs, Rijsel, Luxemburg, Zaventem, Schiphol en Frankfurt haast in mekaar verlengde liggen.

Als de overheid dan toch vasthoudt aan een eigen luchtvaartmaatschappij blijft nog de vraag of zij voldoende financiën heeft om Sabena opnieuw tot een leefbare onderneming te saneren. En mag het dit keer met de grootste ernst gebeuren? In het verleden werd de doodzieke herhaaldelijk met truiks in leven gehouden.

Wij hebben niet de minste reden om aan de goede bedoelingen van de heer Godfroid te twijfelen op voorwaarde dat het dit keer om een sanering ten

gronde gaat, anders is het binnen de kortste keren weer aankloppen bij de overheid. Voor ons heeft het gezondmaken van Sabena slechts zin wanneer dit gebeurt met het oog op een kleine, financieel gezonde maatschappij die weet wat zij aankan en wat niet.

Het zou gemakkelijk zijn om rond het Sabena-dossier te doen alsof onze Vlaamse neus bloedt. De Vlamingen hebben niet de minste schuld aan de afgang van de maatschappij, zij hebben er trouwens nooit hoge functies mogen bekleden. Zij hebben echter wel steeds het grootste aantal arbeiders en bedienden geleverd en staan er borg voor een hoogstaande technische dienstverlening waarop tal van buitenlandse maatschappijen beroep doen. Als de afvloeiingen er komen zullen zij vooral hun schaduw op de betrokken Vlaamse gezinnen werpen.

Omdat een nieuwe financiële inbreng grotendeels met Vlaams geld zal moeten gebeuren wensen wij mee te praten in de afwikkeling van plan *Sabena 2000*!

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

7 Hans Bracquené springt op de bres voor de centrumgemeenten.

8 Met zijn 60+ beleidsbrief bracht minister Lenssens de maatschappelijke kontekst en de perspectieven van het bejaardenbeleid ter discussie.

9 De Vlaamse Raad stuurde vorige week het BRT-voorstel Chevalier-Van Rompuy terug naar de Mediakommissie.

10 Ook de CVP heeft onlangs haar eerste milieukongres gehouden. Is de tijd van slogans echt voorbij?

12 De grondwet vierde verleden week haar 160ste verjaardag.

14 Het investeringsprogramma voor Openbare Werken en Verkeer 1990 werd door minister Sauvens nagenoeg integraal uitgevoerd.

15 Op het Waalse PS-kongres werd de kompromisformule aanvaard tussen radicale regionalisten en kommunautaristen.

16 Een Vlaamse delegatie senatoren woonde in Vilnius het referendum over de onafhankelijkheid van Litouwen bij.

17 Het langverwachte eerste nummer van Egunkaria, een volledig in het Bas-kisch gesteld dagblad, rolde van de persen.

20 Wat komen die Duitsers in de Oostkantons in België doen?

25 De Oostkantons vormen een bijzonder aantrekkelijk toeristisch gebied.

26 Het medialandschap in de Oostkantons wordt gedomineerd door Grenz-Echo.

29 Toon Van Overstraeten bespreekt „Open venster... op mijn kamer”, de memoires van Mik Babylon.

33 De zaak Bayer toont aan dat de sportbonden niet met het huidige rechtsbestel mee evolueerden.

34 Komt de Elfstedentocht er weer aan?

(Omslagfoto Verkeersamt der Ostkantone)

Vlaams-Nationaal
Weekblad

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren
Johan Artois
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van „WIJ”, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsebergsesteenweg 797, 1512 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

ALTERNATIEVE VN

In Den Haag werd een nieuwe internationale organisatie opgericht, de *Organisatie voor Niet-Erkende Landen en Volken* (UNPO). Deze UNPO wil de tot dusver internationaal onmondige volken en landen een stem geven. Ze kent voorlopig 12 leden die ongeveer 35 miljoen mensen vertegenwoordigen.

Er waren vertegenwoordigers aanwezig van de Australische Aboriginees, een Tibetaan, een Koerd, afgevaardigden van de verschillende Sovjet-republieken, een lid van de Griekse minderheid in Albanië,... Ze hadden allemaal gemeen dat de natie-staat die hen bestuurt, geen belangstelling heeft voor hun noden en idealen, tenzij dan om deze uit te roeien. Omdat de Verenigde Naties de belangen van de niet erkende volken niet dienen, werd deze UNPO opgericht. De UNPO wordt niet onterecht de *alternatieve VN* genoemd.

Er werd een handvest goedgekeurd dat de nadruk legt op de zelfbeschikking voor alle volkeren, de mensenrechten, het milieu en het geweldloze karakter van de organisatie. De bedoeling is ook om de leden uit te leggen hoe ze hun boodschap zo doeltreffend mogelijk op het internationale forum kunnen uitdragen en verdedigen, hoe ze moeten onderhandelen en hoe ze diplomatiek moeten optreden.

STEMRECHT VOOR...

Een tiental kristelijke organisaties hebben zich even beraden over de migrantenproblematiek. Onder meer *ACV, Broederlijk Delen, de Unie van Religieuzen in België, de Katholieke Jeugdgraad, Pax Christi, VVKSM* en *Welzijnszorg* vragen dat op gemeentelijk nivo stemrecht en recht op verkiesbaarheid worden verleend aan alle vreemdelingen die minstens vijf jaar regelmatig in ons land verblijven.

Elke organisatie richt zich op de verbetering van de levensomstandigheden van alle bevolkingsgroepen voor wie de konjunktuur niet meezit. Volgens de ondertekenende organisaties kan alleen stemrecht ervoor zorgen dat de beleidsmakers effectief aandacht krijgen voor de belangen van de migranten. Het platform verwijst naar de invoering van het algemeen enkelvoudig stemrecht (1919) en het vrouwenstemrecht (1949). Telkens heeft het stemrecht van de meest achtergestelden bijgedragen tot een grotere formele gelijkberechtiging.

...NIET-BELGEN?

Stemrecht wordt dus beschouwd als een middel tot integratie, niet als het sluitstuk van de integratie. De VU kant zich tegen deze opstelling. Volgens de Vlaamse Vrije Democraten is stemrecht wel de resultante van de integratie. Elke Belg heeft in dit land stem-

De winter was (is?) eindelijk nog eens die naam waard. Dat uitgerekend op het moment dat de schoolgaande jeugd van een weekje vakantie geniet ons landschap er sprookjesachtig wit uitziet, maakt de carnavalvakantie dubbel zo aantrekkelijk. Sneeuwpret was de jongste jaren een veel te grote uitzondering. Minder aangenaam was de winter voor onze automobilisten. De dagelijkse files werden nog enkele kilometertjes langer. En de zoutrekening loopt op.

(foto E. Peustjens)

recht. Wanneer niet-Belgen hier stemrecht willen verwerven, kunnen ze dat, door zich te laten naturaliseren. Pas dan geven ze echt blijk hier hun verdere toekomst te willen uitbouwen.

Men kan bovendien vragen stellen bij de gedachtegang waardoor de kristelijke organisaties zich laten inspireren. Er zijn nog heel wat groepen die in onze samenleving te lijden hebben onder de „konjunktuur”, maar die wel al stemrecht hebben. Denk maar aan de vierde wereld, verslaafden, homofielen, mensen met een handicap, bejaarden,... Ook ten aanzien van deze groepen mensen kan men stellen dat ze in zekere zin niet tenvolle geïntegreerd zijn in de samenleving, of dat de beleidsmakers nog te weinig aandacht voor hen hebben. Het feit dat ze stemrecht hebben heeft daar niet veel aan veranderd.

Onderzoek, zoals het opinie-onderzoek van *Jaak Billiet* bvb, toonde bovendien aan dat eenzijdige maatregelen ten voordele van de migranten het racisme bij die mensen die het als autochtoon in dit land niet makkelijk hebben, nog aanwakkert, zeker wanneer ze in een buurt wonen waar ook veel migranten wonen. De sleutel tot integratie is volgens koninklijk commissaris voor de migranten *Paula D'Hondt* niet het stemrecht, maar wel onderwijs, en het aanleren van de taal, in Vlaanderen Nederlands, niet alleen door de derde generatie.

HEELNEDERLANDSE WERELDOMROEP?

De BRT heeft, net als zovele zenders in het buitenland, een wereldomroep. Senator *Willy Kuijpers*, een zeer bereid man en als dusdanig fan van de BRT-wereldomroep, zag hierin de mogelijkheid om wat meer heelnederlandse samenwerking te organiseren. Hij stelde daarom een parlementaire vraag aan minister *Dewael*. In het kader van de internederlandse cultuur en een besparing op de uitgaven zag Kuijpers zo'n samenwerking wel zitten.

Toch vond Dewael zo'n samenwerking niet opportuun. Verschillende doelstellingen, stijl en programmatie, en vooral een groot onevenwicht in technische infrastructuur, personeel en financiële middelen staan een nauwe samenwerking tussen de Vlaamse en de Nederlandse wereldomroepen in de weg.

Direkteur van de wereldomroep *Jaak Vandersichel* is het met Dewael's zienswijze eens. De BRT heeft op dit ogenblik aan de Nederlandse wereldomroep niets te bieden, aldus Vandersichel. Bij een eventuele samenwerking met de Nederlanders staan we dus in een erg zwakke positie. Je zou het anders kunnen zeggen: als de Nederlandse wereldomroep met Vlaanderen zou samenwerken, zou dat eerder een vorm van Nederlandse *ontwikkelingssamenwerking* zijn...

LITOUWEN

In de Baltische republiek Litouwen werd een *peiling* georganiseerd. 91% van de bevolking stemde in met de elf maanden oude onafhankelijkheidsverklaring van de republiek. Sovjet-president *Gorbatsjov* noemde het referendum ongeldig onder meer omdat de in Litouwen gelegerde Sovjet-troepen er niet aan mochten deelnemen.

Toch staat na dit referendum zo onomstootbaar vast dat Litouwen z'n zelfbeschikking opeist, dat zelfs minister van Buitenlandse Zaken *Mark Eyskens* het nuttig vond er in een perskommunikatie op te wijzen dat België de inlijving in 1940 van de Baltische staten door de USSR nooit erkende. Eyskens zou beter stappen ondernemen om het voorbeeld van het parlement van IJsland te volgen, dat haar regering oproep Litouwen te erkennen als zelfstandige staat en diplomatieke relaties met de Litouwse regering aan te knopen.

Terwijl U dit leest is de volledig Vlaamse parlementaire delegatie uit Litouwen teruggekeerd. De VU-senatoren *Luyten* en *Kuijpers* maakten er deel van uit. Via de senatoriële sekretaris *Leo Puissant*, die Walter Luyten uit Vilnius aan de lijn kreeg, kunnen we U nu alvast melden dat de redevoering van de delegatie, uitgesproken door woordvoerder Luyten, een nationalistische solidariteitsuitdrukking in het Litouws was. Luyten was de enige buitenlandse steunbetuiger die dit in het Litouws deed. Wat toch een pluim verdient! (Lees ook elders in dit blad het verslag over de recente gebeurtenissen in Litouwen)

VAN APEREN...

Een zekere *Arnold Van Aperen*, burgemeester van Hoogstraten en PVV-senator, bevond zich ook in de delegatie senatoren die Vilnius bezocht. De man mag dan wel braaf zijn, een groot licht is hij voor de rest niet. Of hij voor zijn vertrek naar Litouwen de drie Baltische Sovjet-republieken uit het hoofd kon opnoemen, mag betwijfeld worden. Maar ja, het is een bekende wet uit de Belgische politiek dat wie in dit land over iets ooit een boek las, zich onmiddellijk tot grote deskundige verheft.

Je kan je al voorstellen wat het voor het leven van Van Aperen betekende om met zwaargewichten als *Kuijpers*, *Luyten* en *Suykerbuyk* op de barrikaden van Vilnius mee de Litouwse geschiedenis te schrijven.

...GAAT OP REIS

Dat kleine garnalen in uitzonderlijke omstandigheden groot kunnen worden, is ook al zo'n belangrijke politieke wet. Kleine garnalen kunnen ook lastig worden, zoals bleek toen de Vlaamse senatoren op Zaventem aankwamen en daar gekonfronteerd werden met zo'n uitzonderlijke omstandigheden: ze

Golfoorlog of geen Golfoorlog, het carnaval in Aalst ging door. De carnavalvierders hadden wel af te rekenen met overvloedige sneeuwval. De 63ste carnavalstoet kende opvallend minder toeschouwers dan de vorige jaren. Verwijzingen naar de Golfoorlog waren zeldzaam. Vooral minister Eyskens en Walid Khaled, en veldrijder Danny De Bie vonden in de ogen van de Aalstenaars echter geen genade.

Op de foto wordt de draak gestoken met de hamsterwoede.

(foto vum)

werden belaagd door een kohorte camera's en fototoestellen.

De delegatieleden verdeelden de op het eerste gezicht enorme media-belangstelling. De één mocht VTM te woord staan, de ander liet zich interviewen door de BRT. Nog een derde mocht Vlaanderen plezieren met zijn stem op de radio. Alleen... voor Van Aperen schoot er niets meer over. Maar daar laat de Hoogstratense laagvlieger het niet bij. Hij kondigde aan zijn beklag te gaan maken bij de hogere autoriteiten! *Cas Goossens* en *Leo Neels* hebben nu al slapeloze nachten. Maar, misschien kan Van Aperen eens aankloppen bij Het Laatste Nieuws?

RAMSEY CLARK

Ongeveer in elk medium werd de jongste weken al geklaagd over de kontradiktie tussen het fenomeen van de eerste televisieoorlog en de alle vrije initiatief fnuikende militaire censuur. We zien wel ooggetuige van de precisie van de chirurgische bombardementen, maar zien niets van het menselijk leed bij militairen en burgers.

Maar af en toe wordt de ban van de Golfoorlog als videospelletje toch eens doorbroken. Zo kwam deze week de Amerikaanse gewezen minister van Justitie *Ramsey Clark* verslag uitbrengen van een rondreis van een week in Irak. Hij beschuldigde zijn vaderland van oorlogsmisdaden, geen peulschil voor een land dat steeds op de bres beweert te staan voor vrijheid en democratie.

Volgens Clark betekenen de massale bombardementen (het moeten nu zowat 70.000 vluchten zijn) op Irak en Koeweit een regelrechte aanval op de bevolking en de economie van Irak. Wat hebben de vernietiging van elektriciteitscentrales, waterleiding, bruggen en wegen, voedseltransporten, ... in Irak nog te maken met de bevrijding van Koeweit, vroeg Clark zich af.

KONINGSKLAPSTUK

De recente viering *Boudewijn 60/40* in de Genkse Limburghal, waar alle Limburgse ministers aanwezig waren en waar de meeste kranten erg entoesiast over berichtten, vertoonde ook een schaduwzijde. Alle jongerenorganisaties konden aan het feest deelnemen met een stand waar hun activiteiten voorgesteld werden. De Limburgse VUJO kon na veel aandringen ook een plaatsje bemachtigen. Bij het opzetten van hun stand bleek echter dat ze ergens ver in een klein hoekje werden weggedrukt.

De dag van het grote feest zelf waren hun affiches met de amnestie-eis verdwenen en kreeg VUJO-voorzitter *Frank Vandewijn-gaert* zelfs verbod om de Limburghal te betreden omdat enkele VU-Jongeren klevers met amnestie op de vlaggemasten hadden aangebracht. Iedereen van de stand diende zich te legitimeren en sommige VU-Jongeren werden zelfs gefoelieerd. Lang leve Boudewijn!

■ PS-voorzitter **Spitaels** is, zo blijkt uit een interview dat hij The Bulletin toestond, tweetalig geworden. Frans-Engels...

■ Overigens gaf de Spits toe dat een eentalig Franstalig premier in België door de Vlamingen niet langer aanvaard wordt. De PS-voorzitter verklaarde dat de Vlamingen van oordeel zijn dat het premierschap hen als meerderheid toekomt. Zo is het, Guy.

■ De Belgische regering weigerde een hele tijd geleden, de Golfvloot was toen nog een VN-embargo, granaten te verkopen aan de Britten. Omdat een parlementaire delegatie o.l.v. Hans De Belder in Irak toen de gijzelaars was gaan halen, en omdat de regering zich niet wou lenen tot het meespelen in de „oorlogslogika“. De Engelsen hebben nu een nieuwe aanvraag ingediend. Het is naar verluidt een hele *shopping list*, en nu zouden de Engelsen bovendien willen afdingen op de prijs. Hans De Belder kondigde reeds aan dat het niet het moment is om de Britten blindelings na te hollen.

■ In 't vervolg wordt **Incredibile** een week op voorhand opgenomen. De schuldige voor de Bucquoy-affaire heet hier de producer te zijn, die een beoordelingsfout gemaakt heeft. De Silco-terminologie maakt opgang.

■ **Star wars** kreeg met het succes van de Amerikaanse *Patrol*-grondluchtraketeer weer nieuwe geloofwaardigheid. De fantasie in de VS sloeg weer op hoi. Nu wil men een wereldwijd net van grondluchtraketen installeren.

■ Het Warschaupakt gaat het tegenwoordig niet voor de wind. Het Pakt dat het westen ooit zo deed bibberen wordt met ingang van 1 april opgedoekt. En dat is geen grap.

■ De BBL bijt de spits af: de bank gaat kosten aanrekenen voor de betverrichtingen op zichtrekeningen. Minister **Claes** (SP) had daar een maand geleden toestemming voor verleend, maar geen enkele bank wilde kennelijk de eerste stap zetten.

■ De Koeweitse regering in ballingschap is niet zinnens na de bevrijding de in 1986 afgeschafte parlementaire democratie te herstellen. De verwoesting van Koeweit zal de regering naar eigen zeggen wellicht verplichten om de staat van beleg uit te roepen.

BRACQUENE OP BRES VOOR CENTRUMGEMEENTEN

■ De Vereniging van Vlaamse Mandatarissen wil de VU-mandatarissen van de zogenaamde centrumgemeenten in een werkgroep samenbrengen. Wat zijn dat, centrumgemeenten?

„Centrumgemeenten, zijn die steden en gemeenten in Vlaanderen, die voor de daaromliggende gemeenten, die kleiner zijn in omvang, een aantal functies uitoefenen. Het zijn steden en gemeenten met een brandweerkorps, met een cultureel centrum, met sportinfrastructuur en dergelijke meer die ook door de bewoners van de gemeenten rond deze centrumgemeente worden gebruikt. Globaal genomen kunnen we stellen dat de centrumgemeenten deze steden zijn tussen de vijftig- en honderdduizend inwoners. Grotere steden, Antwerpen, Gent, worden weer gekonfronteerd met andere problemen, terwijl kleinere gemeenten hun eigen verschillende problemen hebben.”

■ Met welke specifieke problemen worden deze gemeenten gekonfronteerd?

„Deze specifieke problemen uit zich in eerste instantie op het financiële vlak. De hoger vermelde functies die worden uitgeoefend ten behoeve van inwoners van andere gemeenten worden door deze andere gemeenten onvoldoende megedragen. Ik kan U als andere voorbeelden ook nog verwijzen naar het onderwijsbeleid of het OCMW.

Naast de financiële moeilijkheden zijn er ook moeilijkheden kwa organisatie van de ambtenarij, eigen milieuproblemen en vooral problemen betreffende de ruimtelijke ordening. Deze verschillende steden zijn ook vaak historische steden die heel wat last hebben om hun historisch erfgoed in stand te houden. Specifieke problemen genoeg dus.”

■ Wat vormt de aanleiding om met deze werkgroep te beginnen?

„De aanleiding om met deze werkgroep te beginnen was eerlijk gezegd de moeilijkheden die de Volksunie in deze verschillende steden ondervindt. De Volksuniewerking in de grote steden dient gereactiveerd te worden. Daar waar de laatste gemeenteraadsverkiezingen hebben uitgewezen dat de Volksunie zo goed als stand heeft gehouden in de kleinere gemeenten was dit zeker niet het geval in de grotere steden. Vandaar mijn initiatief om met de Volksunieverantwoordelijken van deze verschillende gemeenten rond tafel te gaan zitten.”

■ Bestaat er al niet een gelijkaardige werkgroep binnen de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten?

„Inderdaad, binnen de Belgische verenigingen voor steden en gemeenten is er zo'n werkgroep opgericht. Deze houdt zich specifiek bezig met de financiële problemen van de centrumsteden. Zij beperkt zich dus echt tot die steden die tussen de vijftig- en honderdduizend inwoners hebben.”

■ Welke eigen klemtonen zal de VVM-werkgroep nog leggen?

„Deze eigen klemtonen zijn de klemtonen die de VU zelf kan leggen binnen het beleid. Ik denk dat het uitwisselen van ervaringen van de verschillende VU-mensen in de gemeenten kan leiden tot eigen acties binnen en buiten de gemeenteraad. Ook buiten de gemeenteraad want wij hopen dat wij ook op die manier de gehele Volksuniewerking kunnen ondersteunen. Vanzelfsprekend zal dit niet alles veranderen maar vele kleintjes helpen. Overigens heb ik, in overleg met de verantwoordelijken van VVM, ook de Volksuniegemeenteraadsleden en OCMW-raadsleden uit de centrumgemeenten boven de dertigduizend inwoners uitgenodigd. Wij denken dat wij inderdaad iets ruimer kunnen gaan dan de Belgische vereniging voor steden en gemeenten.”

Op woensdag 27 februari vindt om 18 u. op het Algemeen VU-sekretariaat, Barrikadenplein 12 een eerste vergadering van de Werkgroep Centrumgemeenten plaats. Alle gemeenteraadsleden en OCMW-mandatarissen uit gemeenten boven de 30.000 inwoners worden op deze bijeenkomst uitgenodigd.

DE UITDAGING VAN DE GRIJZE GOLF

DE „bejaarden” vormen inderdaad een steeds grotere en heterogenere groep, wat specifieke beleidsmaatregelen noodzaakt.

Bij de bespreking van het bejaardenbeleid en de „60+ beleidsbrief” in de *Vlaamse Raad* werd gewezen op de demografische ontwikkeling in de komende decennia. Het totaal aantal bejaarden neemt gevoelig toe (van 1.093.903 in 1988 naar 1.271.868 in 2000), en binnen de bejaardengroep kan men spreken over een veroudering binnen de veroudering. Het aantal 85-plussers zal tegen het jaar 2000 met ongeveer 60% stijgen.

BELEIDSBRIEF

Er moet, aldus de beleidsbrief, afgestapt worden van het negatieve beeld dat bejaarden identificeert met hulpbehoevenden. De groep der bejaarden bezit geen eenduidig profiel. Driekwart van de ouderen is actief en levenskrachtig, en moet een maximale ruimte tot maatschappelijke integratie krijgen. Hun ervaring en levenswijsheid moeten hoger gewaardeerd worden.

Een tweede krachtlijn vormt het stimuleren van de zelfzorg en de mantelzorg. Dit heeft te maken met het recht op zelfbeschikking van de bejaarde. De mantelzorg staat echter onder druk. Kleinere gezinnen, grotere mobiliteit en toenemende buitenshuisarbeid, ook van de vrouw, brengen mee dat vele bejaarden niet permanent in familiekring worden opgevangen. Om hen toch zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te laten vertoeven, stemde de Vlaamse Raad in met een wijziging van het dekreet van 5 maart 1985. Dit dekreet, dat de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor bejaarden regelt, werd aangevuld met een betere wettelijke basis voor de dagverzorgingscentra, een tussenvorm tussen thuiszorg en residentiële opvang.

Niettegenstaande de talrijke actieve bejaarden en de stimulering van de zelfzorg zal de professionele bejaardenzorg, zowel de thuiszorg als de residentiële opvang, met minstens 22% moeten toenemen wil men de volgende 10 jaar een gelijke zorgdekking realiseren. In de rustoorden is er een akkute gebrek aan opvangmogelijkheden. Liefst 29.000 bejaarden staan op een wachtlijst!

GEBREK AAN GELD

Walter Peeters onderschreef de krachtlijnen van de „60+ beleidsbrief”, die de bewindsvoerders voor twee grote uitdagingen plaatst: de maatschappelijke participatie van de actieve bejaarde en de zorg voor de niet meer zelfredzame oudere, met aandacht voor alle mogelijke tussenvormen. Tijdens zijn tussenkomst formuleerde Peeters heel wat interessante probleemstellingen. Zo ci-

„Mijn moeder, sedert enkele jaren gepensioneerd onderwijzeres, nadert stilaan de 60. Ze is, goddank, nog gezond en fit, vormt de draaischijf van onze familie en is maatschappelijk zeer actief. Mijn grootmoeder is dan weer de 85 voorbij. Hoewel geestelijk nog bij de pinken, is ze moeilijk te been en hulpbehoevend. Haar dagen slijt ze in een Gents bejaardentehuis alwaar haar dochter, mijn tante, werkzaam is.”

Deze familieschets is onbelangrijk, ware het niet dat het een schoolvoorbeeld vormt van één van de uitgangspunten van de „60+ beleidsbrief” van gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin J. Lenssens (CVP), die hiermee de maatschappelijke kontekst en de perspectieven van een bejaardenbeleid wil toelichten.

teerde hij een vergelijkende studie, uitgevoerd door het *Nederlands Internationaal* de uitstap uit het arbeidscircuit. Tussen 50 jaar en de pensioenleeftijd werkt in België amper 1 man op 2 en 1 vrouw op 6. Voor Peeters een vingerwijzing dat soepele regelingen van pensioenleeftijd nodig zijn. Het menselijk kapitaal dat de ouderen vertegenwoordigen moet door de maatschappij meer gevaloriseerd worden.

Peeters ging ook in op het dikwijls ontoereikend bejaardeninkomen. „Wij kunnen ons niet voorstellen wat het moet betekenen

Walter Peeters wil dat de maatschappij meer waardering opbrengt voor het menselijk kapitaal dat de ouderen vertegenwoordigen.

Demografisch Instituut, waaruit bleek dat België de EG-koploper is inzake de vervroegde een heel leven te hebben gearbeid en op zijn inkomen pensioenbijdragen te hebben afgedragen om op zijn oude dag te moeten vaststellen dat men zelfs niet in staat is de basiskosten voor zijn onderhoud in een bejaardengesticht te betalen... Deze toestanden zijn eerder regel dan uitzondering.” Denkpistes inzake ouderdomsverzekering moeten volgens Peeters worden aangeboord.

Tot slot stelde hij dat voor de thuiszorg en het personeelsbeleid heel wat meer nodig is dan „een meer efficiënte werkverdeling en een meer soepele arbeidsorganisatie” zoals de beleidsbrief suggereert. Peeters vroeg zich af of er wel voldoende centen zijn om degelijk te werken. Een cruciale vraag uiteraard. Op de begroting van 1991 staat 1,4 miljard voor het bejaardenbeleid, eenzelfde bedrag als in 1990. De reactie van minister Lenssens op dit alles was veelbetekenend: „Het ontbreekt in de bejaardensektor niet zozeer aan ideeën, dan wel aan geld om ze uit te voeren.” (F.D.)

„EEN OPGESMUKTE OUDE TANTE”

De Vlaamse Raad stuurde vorige week het BRT-voorstel *Chevalier-Van Rompuy* terug naar de Mediakommissie voor een tweede lezing van een aantal artikelen. De eindstemming werd dus nog maar eens uitgesteld.

Een vijftal amendementen van VU-media-specialist *André De Beul* werden inmiddels al aangenomen. Niet echter de voorgestelde naamswijziging VRT. De CVP wil daarvan niets weten. Zij deed wel een tegenvoorstel, bij monde van *Suykerbuyk*, in de haar eigen half en half stijl. In dat voorstel krijgt de BRT de bastaardnaam BRTN, dat staat dan voor „De Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap”.

In feite zou de afkorting dus moeten zijn: N.R.T.V.B.O.V.G....

HOE HET GROEIDE

Het BRT-statuut van 1979 was nog niet zo lang goedgekeurd toen er al volop kritiek kwam op de werking van de diensten. Door de CVP werd vooral de objectiviteit van de nieuwsdienst betwist. Daar kwam deze partij blijkbaar niet voldoende aan haar trekken.

Op voorstel van De Beul gaf de toenmalige Kulturminister in 1983 opdracht de BRT professioneel door te lichten. Het resultaat van deze doorlichting werd in de periode 1985-1987 in de Mediakommissie besproken en vanuit verschillende fracties kwamen daarop voorstellen voor een nieuw BRT-statuut.

Na de verkiezingen van 1987 bleek deze aangelegenheid echter gedurende twee jaar onbespreekbaar voor de CVP.

In 1990 kwam er dan een mini-dekreet waarin de jaarlijkse dotatie, de sponsoring en de facilitaire bedrijven werden geregeld. De benaming BRT werd bij die gelegenheid aangevuld met de term „Omroep van de Vlaamse Gemeenschap”. Het eigenlijke nieuwe dekreet, dat spoedig zou volgen, kwam echter niet uit de startblokken. De Vlaamse regering bleek onmachtig om een eigen voorstel uit te werken.

De BRT werkte inmiddels een eigen voorstel van statuut uit, dat door het duo *Chevalier (SP)-Van Rompuy (CVP)* bij de Vlaamse Raad werd ingediend.

Dit voorstel werd eerst besproken in de Mediakommissie maar wegens de vele problemen die oprezen naar een werkgroep verwezen. Die werkgroep werd echter voor schut gezet door commissievoorzitter *Chevalier*. Bij afwezigheid van de VU en de PVV werd het voorstel vliegensvlug door de commissie gejaagd, en op 23 en 24 januari j.l. doorgedrukt tijdens de openbare zitting van de Vlaamse raad. Het werd enkel nog niet gestemd.

Raadslid André De Beul twijfelt niet: met het nieuwe statuut blijft de BRT een oude tante, die alleen wat opgesmukt wordt.

MEER DAN EEN NAAM

In de pers wordt nogal eens de indruk gewekt dat het de VU enkel om de naamswijziging te doen is. De benaming is belangrijk, die moet duidelijk refereren naar de Nederlandse kulturele aanhorigheid van Vlaanderen. De BRT is tenslotte het grootste kultureel instituut van de Vlaamse Gemeenschap. Maar het gaat om veel meer. Het gaat in feite om de toekomstmogelijkheden van de Vlaamse openbare omroep.

BRT mag van de CVP NRTVBOVG worden. (foto RS)

Het onvoldragen, onrijpe voorstel *Chevalier-Van Rompuy* zou wel eens de doodsteek kunnen worden voor de BRT.

Onze hoofdbekommernis gaat uit naar een grotere autonomie voor de openbare omroep, opdat hij de concurrentie zou aankunnen met het buitenland en met de inheemse pretzender VTM.

Daartoe is een volledige herdefiniëring nodig van de BRT-opdracht als omroep van de Vlaamse Gemeenschap. Daartoe zijn eveneens vereist: een drastische vernieuwing van het management, een soepel personeelsbeleid, kwaliteitsverbetering van de programma's, een meerjarenplanning, financiële zekerheid, gewaarborgde redactionele onafhankelijkheid van de nieuwsdienst, een Geschillenraad in klachtrecht voor kijkers en luisteraars.

Dit alles is niet of nauwelijks terug te vinden in het voorstel *Chevalier-Van Rompuy*. Om het alsnog te verbeteren diende De Beul een twintigtal amendementen in, die hij met gloed verdedigde tijdens de openbare bespreking. Maar het mocht niet baten.

TEGEN BETER WETEN

Ondanks de hernieuwde vraag om het hele voorstel nog eens opnieuw te bespreken in de commissie werden de stemmingen vorige donderdag toch doorgedrukt in de Vlaamse Raad. Behalve de eindstemming. De geamendeerde artikelen die goedgekeurd werden, en nog enkele andere artikelen werden voor een tweede lezing terug naar de commissie verwezen.

Door het halfroond te verlaten tijdens de stemmingen wilden de VU-Raadsliden duidelijk maken dat zij de volle verantwoordelijkheid voor dit kaduuk dekreet bij de CVP en de SP laten.

Wordt dit dekreet gestemd tegen beter weten in, of zal het gezond verstand uiteindelijk toch een kans maken ?

Wij maken ons weinig illusies. In wezen verandert er dan nauwelijks iets op de BRT. Het blijft een oude tante, die alleen wat opgesmukt wordt.

P.M.

(De tekst van de perskonferentie die de VU-fractie op 6 februari gaf over deze aangelegenheid kan bekomen worden op het fractiesekretariaat, tel. 02/5513.99.50, binnenpost 139 of 140.)

KLEUR BEKENNEN^{1/3} HET GROEN VAN DE REGENBOOG

Eind vorig jaar startte WIJ op deze pagina's een mini-reeks over de jongste politieke congressen van de Vlaamse partijen. Kwestie van op de hoogte te blijven over de accenten die deze in de nabije toekomst willen leggen. In oktober ging de CVP de groene toer op. Getooid met de groene sjaltjes van Vlaams milieuminister *Kelchtermans* legden de kristen-demokraten hun ekologische geloften af in 69 resoluties. Of dit nu ook werkelijk een ommekeer zal betekenen blijft een open vraag.

DUURZAAM

Vooreerst een niet onbelangrijke bemerking. Sinds WO II is de CVP haast onafgebroken aan de macht geweest in dit land. Als er één partij is die uitgesproken mee de verantwoordelijkheid draagt voor alles wat er voor het milieu is kunnen mislopen, dan is zij het wel. Bovendien plaatste de CVP haar ministers tot voor kort graag op „harde” departementen zoals economie, infrastructuur, verkeer, ruimtelijke ordening e.d.m. Daar waren immers de grote budgetten te verdelen. Het zijn echter precies deze departementen waar één en ander behoorlijk misliep. Redenen genoeg dus om de nieuwe geloofsbelijdenis met een beetje wantrouwen te benaderen.

Tijdens het kongres zocht de CVP naar een evenwicht tussen ecologie en economie. Een evenwicht waarvoor er blijkbaar geen 10 oplossingen bestaan, want na de VU sluit ook de CVP aan bij het concept van een duurzame economische ontwikkeling. De kristen-democratische mens moet verantwoordelijkheid opnemen voor z'n omgeving. De huidige generaties moeten in hun economische behoeften kunnen voorzien zonder de mogelijkheden tot deze behoeftenvoorziening voor de volgende generaties op de heiling te zetten.

NIEUWE WEGEN?

De CVP verzet zich tegen een zogenaamde geprogrammeerde nul-groei. Waar ze tot hertoe voorstander was van een sociale markteconomie wil ze nu haar politiek denkmodel uitbreiden tot een eko-sociaal marktstelsel. Na het economisch (herstel)beleid moet er nu een ecologisch (herstel)beleid komen. Het ontstaan van een „milieus-nieuwbal” moet vermeden worden, zo klinkt het in vertrouwde termen.

De uitgangspunten voor de CVP-milieuvisie vormen wellicht het meest interessante onderdeel van de kongresteksten. Ze vertonen bovendien een opvallende gelijkenis met hetgeen de VU bijvoorbeeld vroeger al stelde. Zo is ook het *de vervuiler betaalt*-principe een belangrijk element in deze visie. Tevens wil de CVP werken aan wijzigingen in productie- en consumptieprocessen, aan volume- en emissiegerichte maatregelen, aan een efficiënte controle en sanktionering. Toch spijtig dat er nog steeds zo weinig controles en sankties worden uitgevoerd door de diensten van de Vlaamse CVP-milieuminister. De CVP is overigens tegen de oprichting van aparte milieurechtbanken in hun eko-sociaal marktstelsel, daar waar de arbeids- en handelsrechtbanken een wezenlijke rol vervullen in het sociale marktstelsel.

De CVP wenst tot een geïntegreerd milieubeleid te komen, mondiaal, maar vooral ook Europees. Zij pleit voor een vooruitstrevende rol van de nationale én de regionale overheid in de totstandkoming van het Europees beleid. Maar waar blijft de internationale bevoegdheid en vertegenwoordiging van de gewesten? Anderzijds wil ze de nationale regering een substitutie- of evokatierrecht geven waardoor deze in de plaats kan treden van de gewesten voor de uitvoering van de Europese richtlijnen. *Miet Smet* zou hierdoor eindelijk iets om handen hebben, maar het blijft een inbreuk op én de staatsvorming, én het principe dat de gewesten rechtstreeks door Europa tot verantwoording kunnen geroepen worden, als ze ook de mogelijkheid hebben om mee te werken aan het Europees beleid. Zulk een maatregel zou meteen het licht op groen zetten om op haast alle beleidsdomeinen tot een uitholling van de westbevoegdheden te komen.

MEA CULPA

Heel wat minder interessant zijn de concrete voorstellen die de CVP doet om de milieuproblematiek aan te pakken, en belangrijker, om ons economisch stelsel zo aan te passen dat problemen in de toekomst verhinderd of beheerst worden. Vaak gaat het om voorstellen die volop in uitvoering of voorbereiding zijn binnen de verschillende regeringen, denken we aan de invoering van de katalysator, het afvalstoffenplan, het mestdecreet. Er worden dus geen potten gebroken.

Tevens lijkt het erop dat de partij gewacht heeft tot verschillende beleidsdomeinen niet

meer in CVP-handen waren om verbetering aan te kondigen. Erg flagrant is dit bijvoorbeeld op het vlak van de ruimtelijke ordening, waar de periode *Eyskens* nog steeds staat geboekstaafd als de periode van de kleurpotloodjes. Om te voorkomen dat er zich nog zulke bekende snoodaards met allerhande manipulaties van de gewestplannen zullen bezighouden wil de CVP de bevoegdheid voor het opstellen van deze gewestplannen blijkbaar toevertrouwen aan de provincies, toevallig of niet het meest democratische en gesloten beleidsnivo in ons politiek stelsel.

Eerder ongeloofwaardig klinkt ook het pleidooi voor meer openbaar vervoer als middel om de mobiliteitsproblemen aan te pakken, nadat de CVP onder vorige regeringen zelf heeft meegewerkt aan de ontmanteling van dit vervoersnet. Nu eisen de kristen-demokraten plots de aanpassing en uitbreiding van het spoorwegennet in die regio's, daar waar deze uitbreiding in Limburg bijvoorbeeld steeds manifest op de lange baan werd geschoven.

EEN WOORD...

...is een woord uiteraard. De resoluties van het CVP-kongres mogen dan geen aardverschuivingen veroorzaken, op sommige domeinen zijn ze wel bruikbaar om een aantal CVP-bewindslieden op alle bestuursnivo's met hun eigen visies te konfronteren. Zo kan een CVP-burgemeester die een zoveelste ambachtszone wil aanleggen bijvoorbeeld gevraagd worden wat er dan overblijft van de CVP-richtlijn dat de open ruimtes maximaal moeten worden beveiligd.

Op heel wat domeinen worden er echter geen keuzen gemaakt noch prioriteiten voorop gesteld. Mogelijk negatieve invloeden van milieumaatregelen op tewerkstelling worden angstvallig uit de weg gegaan. Ook de landbouwsector wordt met fluwelen handschoenen aangepakt. Ook nu nog vinden we geen woord over sproeistoffen en hormongebruik in de CVP-teksten. Het blijft dus allemaal voorzichtig en eerder behoudsgezind. Bewijs te meer dat een machtspartij als de CVP niet op haar woorden, maar op haar daden - of het gebrek hieraan - moet beoordeeld worden.

Stefan Ector

SUPER KLUB MET VLAAMSE CENTEN

Eind 1986 stelde de nationale regering KS-manager *Gheyselinck* aan om in eerste instantie de Limburgse mijnen op te doeken, daarna ook om het reconversieproces in de provincie te begeleiden. Hiervoor kreeg hij een smak geld toegewezen. In november 1989 voert hij echter wel een bijzonder eigenaardige operatie uit. Er waren reeds plannen om in Limburg het zogenaamde *ERC-project* uit te bouwen, een edukatief recreatiepark met o.m. een tekenfilm- en filmstudio. Partner in deze studio zou de *NV Super Club* moeten worden, tot dan toe bekend van de videoketen en enkele duistere berichten omtrent beursverrichtingen. KS koopt meteen een aandelenpakket in *Super Club* voor 1,7 miljard frank en neemt deel aan een operatie waarbij alle aandelen van deze laatste ondergebracht worden in een holdingvennootschap naar Zwitsers recht, gevestigd in Zwitserland. Het, op dat ogenblik Vlaamse, reconversiegeld gaat dus op ski-vakantie. Eigenaardig is ook dat er aan de kapitaalsinbreng van KS geen nadrukkelijke voorwaarde tot investering in het *ERC-project* verbonden werd.

VU-Sherlock Holmes *Hugo Coveliars* komt deze transactie op het spoor en gaat op onderzoek. Hij verzamelt de gegevens in het dossier en stelt de bevoegde Vlaamse minister *Norbert De Batselier* een aantal pertinente vragen. Vooral de onduidelijke bestemming van de KS-gelden, in wezen geld van

de gemeenschap vastgelegd voor reconversiedoelstellingen, zit hem hoog. In een brief van 11 december 1990 stelt *Gheyselinck* dat hij *...onmiddellijk na de definitieve ERC-beslissing Super Club zal contacteren betreffende de implementatie van de cartoon- en filmstudio*. Of deze er werkelijk zal komen kan uit niets worden afgeleid. Ondertussen werden wel heel wat gemeenschapsgelden in speculatieve beleggingen gestopt.

De prospectus die *Super Club* uitgaf naar aanleiding van de overheveling naar Zwitserland, zo meldt *Coveliars*, heeft het dan weer over nieuwe investeringen in Frankrijk, Spanje en Noord-Amerika. Van enige Limburgse activiteit is geen sprake. *Hugo Coveliars* wilde dan ook weten of de Zwitserse operatie van *Super Club*, blijkbaar met instemming van KS, ook de goedkeuring van *De Batselier* meekreeg. Hij verzocht de minister om er op toe te zien dat het geld wat voor reconversie werd voorbestemd ook daadwerkelijk hiervoor wordt gebruikt. *Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat onder het mom van het bevorderen van de reconversie en de werkgelegenheid in Limburg, enkele individuen met gemeenschapsgeld omspringen, zonder hiervoor ook maar enige verantwoording te geven*, is zijn besluit.

In zijn antwoord op de interpellatie van *Hugo Coveliars* bevestigde minister *De Batselier* dat er inderdaad geen juridische band is tussen de aankoop van het aandelenpak-

ket door KS en de inbreng van *Super Club* in het *ERC*-project. Hij wast echter zijn handen in onschuld voor wat de opportuniteit van de hele operatie betreft. De overeenkomst die de nationale overheid met *Gheyselinck* aangaande geeft hem blijkbaar *carte blanche* voor de aanwending van de middelen. *Tot mijn grote ergernis heb ook ik moeten vaststellen dat de Raad van Bestuur (van KS) alle handelingen kan stellen zonder dat ik daarbij moet betrokken worden*, geeft hij toe. Omdat de bestuurders nu autonoom door de *GIMV-Indus* worden aangesteld zijn de ingrijpmogelijkheden van de overheid nu zeer klein, zelfs onbestaande volgens *De Batselier*.

Blijft echter de vaststelling dat KS met overheidsgeld werkt, en de *GIMV* die de bestuurders aanduidt nog steeds een overheidsinstelling is waarlangs de Vlaamse regering wel kan ingrijpen in het beleid, desnoods de samenwerking met *Gheyselinck* kan stopzetten als deze zijn opdracht voor de gemeenschap niet naar behoren vervult. Op dat moment zouden er echter wel heel wat grote en kleine projecten en participaties in „bevriende” ondernemingen in Limburg op de helling kunnen komen te staan. Of daar dan wel een meerderheid in de Vlaamse regering voor kan gevonden worden is zeer de vraag. Waardoor *Gheyselinck*, zolang hij iedereen maar een beetje in de prijzen laat delen, vrij ongestoord zijn gang kan gaan.

sec

VERJONGINGSKUUR VOOR DE GRONDWET

Vorige week donderdag „vierde“ de Grondwet feest, want precies 160 jaar geleden op 7 februari 1831 werd zij afgekondigd. De toenmalige Grondwetgever, de leden van het Nationaal Kongres, liet zich inspireren door het Engels parlementair regime en de geschriften van de Franse encyclopedisten. Een reeks artikels werden ontleend aan het publiek recht van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de Grondwet van de Franse Juli-monarchie. De heren werkten „een vertegenwoordigend regime“ uit, dat het principe van de volkssoevereiniteit, of beter van de natie-soevereiniteit, op het vlak van de staatsordening moest realiseren. Veel aandacht ging naar de artikelen die de samenstelling van de Senaat en de verhouding tussen Kerk en Staat regelden. Op haar beurt heeft de Belgische Grondwet deze van Spanje, Griekenland, Frankrijk, Luxemburg en Bulgarije en zeer recent nog deze van Roemenië geïnspireerd.

DE auteurs namen in de Grondwet van 1831 op wat in die tijd belangrijk leek: *burgerrechten en -vrijheden, democratische instellingen en scheiding der machten*.

België was een éénheidsstaat; de soevereiniteit lag onverdeeld in handen van de centrale overheid. Onder druk van de Vlaamse beweging werd het langzaam duidelijk dat de structuren van het land grondig moesten worden veranderd.

De grondwetsherziening van 1970 was de aanzet voor een eerste hervorming van de Belgische staatsstructuur. Twee grote cultuurgemeenschappen en drie gewesten werden erkend. In 1980 kregen de gemeenschappen gestalte en werden de gewesten operationeel gemaakt. In 1987 achtte de

Enkele jaren geleden onderging het parlement een oprisingsbeurt, de Grondwet mocht niet achterblijven...

politieke wereld het ogenblik aangebroken om een nieuwe etappe van de staatshervorming aan te pakken. De desbetreffende artikels werden voor herziening vatbaar gesteld, zoals dat in het Wetstraat-jargon heet...

Ook een hele reeks *niet-kommunautaire artikels* volgden. Deze zijn zeker even boeiend en verstrekkend, liggen buiten het institutionele vlak en dienen dringend aangepast worden aan de *realiteit*.

Tot hiertoe werd reeds heel wat voorbereidend werk verricht. De Kamerleden en Senatoren formuleerden, naast de ontwerpen van de regering, een 35-tal eigen voorstellen.

MODERNE SLAVERNIJ

Het zijn juist de avant-gardistische burgerrechten en -vrijheden van 1831, die dringend aan actualisering toe zijn. Titel II van de grondwet *De Belgen en hun Rechten*, staat helemaal voor herziening open. Het is de bedoeling hier de bepalingen onder te brengen, gewaarborgd door het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele Vrijheden. In het *regeerakkoord* van 1987 werd opgenomen dat „de regering er zorg zal voor dragen dat de *persoonlijke levenssfeer* van de burger wettelijk beschermd wordt tegen het afluiste-

ren, het bespieden en het gebruik van de geautomatiseerde personenregistratie. Overminderd de nood aan een betere bescherming van de maatschappij tegen het terrorisme en de grote kriminaliteit.”

Voormalig VU-senator Roger Blanpain diende een voorstel in om dit recht te waarborgen. Een ander voorstel voorziet het recht op *onaantastbaarheid van het lichaam*. Verder diende hij een voorstel in dat de *slavernij* afschaft.

Inderdaad anno 1991 kunnen mensen „eigendom“ van anderen zijn. Beroepsvoetballers of -wielrenners kunnen bezit zijn van natuurlijke of rechtspersonen...

Een ander voorstel uit Blanpains *kollektie* voorziet de opname van de economische en sociale rechten in de Grondwet. Het gaat hier o.a. om het recht op arbeid, maar ook de plicht te arbeiden, recht op gepast wonen, recht op sociale zekerheid, inspraak in het beleid van de ondernemingen. Ondanks het feit dat België gebonden is door internationale verdragen, is het wenselijk dit alles op te nemen in de Grondwet.

Verdragen bevatten enkel minimumnormen en elk land kan een uitgebreider bescherming bieden. Ook al omdat de Grondwet voor de burger, maar ook voor de juristen toegankelijker is. Bovendien wordt door de

opname van deze rechten in de Grondwet, de overheid verplicht zich in te zetten voor de verwezenlijking ervan. Later kunnen ze ook niet meer worden afgebouwd.

Vooraf langs de rechtspraak zullen deze nieuwe grondwetsartikels realiteit worden.

VU-VOORSTELLEN

Enkele VU-Kamerleden onder leiding van **Frieda Brepoels** en **Hugo Coveliers** gingen aan de slag en zetten het werk van R. Blanpain voort.

Een eerste reeks voorstellen moet Titel II van de Grondwet verder in overeenstemming brengen met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het gaat hier onder meer om het recht te huwen, de vrijheid en de veiligheid van de persoon te waarborgen, de uitbreiding van de vrijheid van de drukpers tot de andere informatie- en communicatiemiddelen, met inbegrip van de openbaarheid van de rechtszittingen en de aanstelling van de jury. Het briefgeheim wordt uitgebreid tot elke andere mededeling.

Verder meent **Hugo Coveliers** „dat in het belang van de democratie het noodzakelijk is

een einde te maken aan de idee dat bepaalde personen volledig onschendbaar zijn.”

Daarom werkte hij een procedure uit die b.v. een minister naar aanleiding van strafbare feiten voor de rechtbank kan dagen.

De recente overdreven snelheidsproblemen van bepaalde leden van de huidige regering zijn niet vreemd aan dit initiatief. In het voorstel beslist de Kamer van Volksvertegenwoordigers of een minister al dan niet vervolgd wordt. Zo ja, dan moet de Kamer het onderzoek laten uitvoeren door een raadsheer van het Hof van Cassatie, die daarvoor dezelfde bevoegdheden krijgt als een onderzoeksrechter. Op dit ogenblik oordeelt het Hof van Cassatie „in rechte en niet in feite”. Na het onderzoek oordeelt de Kamervoorzitter of de minister al dan niet in beschuldiging wordt gesteld. Het vastleggen van de ministeriële verantwoordelijkheid moet beschouwd worden als een versteviging van de parlementaire democratie.

TWEEDE DINSDAG

Ook biedt kamerlid H. Coveliers een structurele oplossing aan i.v.m. de zogenaamde

„mini-koningskwesie”. Daarom wil hij dat de artikelen 67 en 69 van de Grondwet voor herziening vatbaar verklaard worden, zodat de wetgevende macht, wetsvoorstellen die in beide Kamers werden goedgekeurd, zelf kan bekrachtigen en afkondigen. Een ander voorstel breidt het aantal gevallen uit waarin rechtbanken met gesloten deuren kunnen zetelen, „met het oog op de bescherming van het privé-leven, het belang van de minderjarige en de waarborg van een goede rechtsbedeling”.

Verder wil **Frieda Brepoels** dat het parlement niet langer „op de tweede dinsdag van oktober” het werkjaar aanvat, maar reeds in september. Nog een ander voorstel moet het mogelijk maken dat de Vlaamse Gemeenschap haar eigen „staatsblad” uitgeeft.

Tot slot werd een voorstel ingediend opdat de wedden van lekenkonsulenten door de staat betaald zouden worden. Dit voorstel impliceert een grondwettelijke erkenning van de vrijzinnigheid, zoals voorzien werd in het regeerakkoord.

160 jaar is niet niks, een beetje „plastische chirurgie” op die leeftijd kan dan ook geen kwaad...

Greet Claes

Het Voorlopig Bewind benoemde een commissie om een Ontwerp van Grondwet te schrijven. 160 jaar later kan een beetje plastische chirurgie echt geen kwaad.

(foto WIJ)

SAUWENS VOERT PROGRAMMA VOLLEDIG UIT

VOOR het jaar 1990 kon de minister voor het Vlaams investeringsprogramma beschikken over 16,7 miljard. Voor 1991 wordt dat 20 miljard waarbij vooral de kredieten voor het openbaar vervoer verdubbeld worden. Ook de kredieten voor de waterwegen stijgen.

Minister Sauwens stelt dat het beleid in de komende jaren moet gericht blijven op het verhogen van de verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid. Belangrijk daarbij is het aanpassen van het wegennet zoals o.a. het aanpassen van de doortochten van gewestwegen doorheen dorpskernen. Strukturele aanpassingen moeten tevens het snelheidsverschil tussen de verschillende soorten weggebruikers verminderen.

Het openbaar vervoer moet nieuwe impulsen krijgen. Nu reeds is er een toename van het aantal reizigers vastgesteld. Verder moet er promotie gevoerd worden voor de binnenvaart. Het potentieel aan infrastructuur daar moet veel meer benut worden.

MOBILITEIT

De minister maakte ook recente gegevens bekend over de evolutie van de mobiliteit. Vorig jaar steeg het voertuigenpark in ons land met 5,4%. Er komen in verhouding meer wagens bij die gebruikt worden voor handelsverkeer dan personenwagens. Ook het aantal motorrijwielen nam sterk toe. Er rijden wel minder autocars en autobussen.

Het afgelopen jaar groeide het verkeer op de Vlaamse gewestwegen met 2,2% en op de autosnelwegen met 3,2%. De toename is gevoelig lager dan in de voorgaande twee jaren toen het verkeer voor de gewestwegen nog met 5% toenam, op de autosnelwegen zelfs met 10%. Als deze trend zich doorzet zal dit resulteren in een totale stijging op 10 jaar van 22% op de gewone gewestwegen en bijna 32% op autosnelwegen.

Tussen de provincies onderling zijn er wel verschillen merkbaar wat betreft het verkeer op de gewone wegen. Antwerpen kent de grootste stijging (+3,8), in West-Vlaanderen is zelfs een daling merkbaar (-0,1%). De andere cijfers zien er als volgt uit: Vlaams Brabant (+2,7), Limburg (+2,1%), Oost-Vlaanderen (+2,3%).

Het aantal ongevallen met gekwetsten is volgens de gegevens van de rijkswacht van

oktober '89 tot september'90 ten opzichte van vorig jaar gedaald met 2,4%. Het aantal verkeersdoden ter plaatse steeg met 11,4%. Het aantal lichtgewonden daalde met 1,7% en het aantal zwaargewonden zelfs met 3%.

Voormeld cijfermateriaal wijst er momenteel op dat niet alleen het aantal verkeersongevallen prioritair dient bestreden te worden maar wel de fatale gevolgen ervan. Een recente rijkswachtstudie in de provincie Antwerpen geeft aan dat tijdens de weekeinds (van vrijdag 22 u tot maandagmorgen 4 u) 30% van de verkeersongevallen met gekwetsten plaats vinden, waarbij zowel 39,5% van de doden en 37,5% van de zwaargewonden te betreuren vallen.

Een door alcoholgebruik negatief beïnvloed rijgedrag ligt in die periode hoofdzakelijk aan de basis van het negeren van de meest elementaire veiligheidsnormen inzake snelheid en rijmanoeuvres.

Het investeringsprogramma Openbare Werken en Verkeer 1990 werd nagenoeg integraal uitgevoerd. Hiermee dient minister Sauwens sommigen van antwoord die lieten uitschijnen dat het investeringsprogramma slechts ten dele werd uitgevoerd. Na de winterstop zullen nog heel wat werken aanvangen die in het budget 1990 voorzien werden en waarvoor nu de kredieten zijn vrijgegeven.

FILES

Over de files in Vlaanderen kondigt minister Sauwens tegen volgende maand een nota aan. Een werkgroep houdt zich reeds twee jaar bezig met het probleem en is haast klaar met een totaalpakket van voorstellen en aanbevelingen om de filelast te verlichten. Kruciaal daarin is de aanpak van het woon-werkverkeer.

Het fileprobleem dient niet overroepen, volgens de minister. Het doet zich voorlopig enkel voor tijdens de piekuren. In vele landen ligt het anders. Hij noemt het ook weinig realistisch het autoverkeer drastisch te willen

Minister Sauwens heeft tijdens een perskonferentie duidelijk gemaakt dat zijn programma voor 1990 volledig wordt uitgevoerd. Na de winterstop starten nog belangrijke werken waarvoor de kredieten pas eind november 1990 werden vrijgegeven.

(eigen foto)

terugdringen. Wel wordt gedacht aan het promoten van carpooling, een aangepast parkeerbeleid, wegwerken van knelpunten, maatregelen om de werkuren te spreiden en de verbetering van het openbaar vervoer.

Een file is in verkeerstechnische termen stilstaand of sterk vertraagd verkeer over een afstand van twee kilometer. Op de Antwerpse Ring zijn er sinds het openstellen van een bijkomende rijstrook op het traject Berchem-Borgerhout zowat 30% minder files. Eén van de oorzaken van filevorming op de Ring heeft ook te maken met een reeks aanrijdingen en ongevallen. Op de Ring zijn in 25% van de gevallen vrachtwagens betrokken (niet altijd aansprakelijk) bij aanrijdingen, in de Kennedytunnel zelfs 55%. De meeste ongevallen doen zich voor bij het induiken van de tunnel, waarbij de snelheid vooral te hoog ligt. Daarom staan er nu permanent multanova-toestellen opgesteld. Dit leverde reeds positieve resultaten op. Autobestuurders gaan nu meer rekening houden met de aangegeven snelheidsbeperkingen.

WAALSE PS EENSGEZIND NA MAANDENLANGE KONFLIKTEN

Zaterdag 9 februari vond het 13de kongres van de Waalse socialisten plaats te Ans (bij Luik). Het gebeurt niet vaak (13 keer sinds de tweede Wereldoorlog) dat de Waalse PS — dat wil zeggen zonder de Brusselaars — bijeenkomt. Jean-Claude Van Cauwenberghe, burgemeester van Charleroi, was de initiatiefnemer van dit kongres.

Van Cauwenberghe vormt samen met Robert Collignon, voorzitter van de Waalse PS, Urbain Destrée, voorzitter van het Waalse FGTB, Jean-Maurice Dehousse, PS-senator en José Happart, de harde kern van de radikale regionalisten.

ZO SNEL MOGELIJK

De regionalistische strekking binnen de PS wil van de gewesten, en niet van de gemeenschappen, de hoeksteen van de staatsvorming maken. Haar motto luidt: „alles zo snel mogelijk naar de gewesten”. Zij ijvert voor de volledige overheveling van de kommunautaire bevoegdheden naar enerzijds het Waalse Gewest en anderzijds het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, of met andere woorden gezegd: de afschaffing van de Franse Gemeenschap. Enkel de gewesten hebben, binnen het Belgisch bestel, reden van bestaan.

De Brusselse PS wil hier niets van weten. De conflicten tussen regionalisten en kommunautaristen deden enkele maanden geleden de uiteenspatting van de PS vrezden. De voorbereidende gesprekken in de commissies hebben de brokken weten te lijmen en het kongres is er in geslaagd om unaniem de voorgestelde compromisformule te stemmen. Dit compromis houdt in dat de Franse Gemeenschap voorlopig blijft bestaan mits beperking van haar bevoegdheden. Ze behoudt cultuur, onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. De Walen eisen dan wel meer beslissingsbevoegdheid in deze materies dan tot nu toe het geval was. Een pakket kommunautaire bevoegdheden zoals leerlingenvervoer, toerisme, toezicht op OCMW's wordt overgeheveld naar het Waalse gewest.

Iedereen tevreden

Alle resoluties werden unaniem goedgekeurd. Een greep uit de pan: uitvoering van de derde fase van de staatsvorming, oprichten van de provincie Waals-Brabant, beperking van de federale bevoegdheid tot de algemene veiligheid, de sociale zekerheid en de hieraan verbonden internationale relaties, het beheer van de nationale schuld.

Het kongres heeft zowat iedereen tevreden

Jean-Maurice Dehousse (links) en José Happart (rechts) maken deel uit van de harde kern regionalisten in de Waalse PS. (foto E. Peustjens)

den gesteld: de kommunautaristen omdat de Franse Gemeenschap — voorlopig — blijft bestaan, en de regionalisten omdat ze dit kongres — enkel — als een belangrijke tussenstap beschouwen naar een „noodzakelijke volledige Waalse autonomie”. Volgende afspraak voor het kongres van de Waalse socialisten: 1994.

Het kongres, dat een sterk institutioneel karakter had, besteedde ook aandacht aan de Waalse economie en de milieuproblematiek. Evenals het rapport van de commissie *Institutionele problemen* werden de rapporten *Ekonomische toekomst van Wallonië* en *Kwaliteit van het leven* unaniem goedgekeurd.

De commissie *Kwaliteit van het leven* vraagt een versterking van de openbare sektor i.v.m. waterdistributie, afvalverwerking, sociale woningbouw en de TGV.

Het rapport van de commissie *Ekonomische toekomst van Wallonië* spreekt over een verbetering van de economische situatie, maar waarschuwt tegen triomfalisme omwille van de hoge werkloosheid. Ook de herstructurering van de traditionele economische sectoren is nog niet voltooid. Om het hoofd te bieden aan deze situatie stelt de commissie negen maatregelen voor, gebaseerd op werkgelegenheid, solidariteit en economische democratie. Zo wordt selektiviteit in de hulp aan bedrijven-in-moeilijkheden gevraagd, het aantrekken van buitenlandse investeerders, selektieve economische expansie, steun aan de alternatieve economische sektor,...

In dit verband wordt door Van Cauwenberghe de „regionalisering van het krediet”

gevraagd, als noodzakelijk middel voor de economische heropleving en de daling van de werkloosheid.

VOLWAARDIGE REGIO

En Vlaanderen? De volledige federalisering van België op regionale basis houdt in, volgens Collignon, dat Vlaanderen niet langer een stad buiten haar grondgebied als hoofdstad kiest. Daartegenover staat dat aan de franstaligen in de Brusselse rand en in Voeren de aanvaarding van het regionale feit wordt gevraagd, mits de nodige garanties voor „hun rechten en eigenheden”.

Vermelden we nog dat Van Cauwenberghe sterk pleitte voor het „subsidiariteitsbeginsel”, d.w.z. bij gelijke efficiëntie dient het beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat, voorrang te krijgen.

Achter die institutionele perikelen schuilt een sociologische verschijnsel. Wallonië stelt zich hoe langer hoe meer als volwaardige regio op en eist volledige autonomie. Dit moet Vlamingen wel vertrouwd in de oren klinken.

Dit onafhankelijkheidsstreven mag ook blijken uit het pleidooi van Van Cauwenberghe op het kongres hield om de benaming „Région Wallonne” te vervangen door *Wallonië*. (Naar het voorbeeld van Québec en Vlaanderen waar men ook niet spreekt over het gewest Québec en het gewest Vlaanderen). José Happart tenslotte hield een pleidooi voor het erkennen van Wallonië als volwaardige Europese regio.

Denise Van Dam

LITOUWEN: EEN DAVEREND „JA!”

In ons nummer van vorige week kondigden we aan dat onze parlementairen Walter Luyten en Willy Kuijpers met kollega's van SP, PVV en CVP waren afgereisd om als waarnemers op te treden bij het volksplebisciet dat vorige zaterdag doorging in deze Baltische republiek.

Op de valreep voor ons blad in druk ging kregen we nog contact met Walter Luyten die — terug van weggeweest — ons zijn eerste indrukken gaf.

Men kent de achtergrond. Na de interpellatie van Luyten in de Wetstraat kwam er vanwege Landsbergis een oproep om naar Litouwen af te reizen. Door het Sovjetgetreuzel met de visa viel het bezoek van de senatoren nu samen met de volksraadpleging. Te vermelden is dat de senatoren op eigen middelen zijn gereisd, nadat ze als enkeling al „ja” hadden gezegd tegen de oproep van senator Luyten in de Senaatsvergadering. Het feit dat de Walen weinig reislustig reageerden op de (niet volledig veilige) reis was wellicht de oorzaak dat het een homogeen Vlaamse delegatie werd. De groep voegde zich bij vele andere... Noren, Zweden, Tsjecho-Slovaken, Wit-Rusland, Letland, Armenië, IJsland.

Het Litouws parlement in Vilnius, nog steeds een versterkte burcht. Met het Rode Leger weet je maar nooit...

OVER HEEL HET LAND

Vrijdagvoormiddag werden de delegaties toegeproken door president Landsbergis in het parlement dat er nog steeds als een belegerde vesting uitziet. Reusachtige betonblokken en anti-tankgrachten beschermen het gebouw dat nog dag-en-nacht door de Litouwse militie en talrijke burgers wordt beschermd.

Vrijdag werden de delegaties over het ganse land uitgestuurd. Telkens één vreemde parlementariër mét Litouwse tolken. De vijf Vlaamse senatoren bevonden zich elk in een ander gebied en konden in totaal bijna honderd kiesbureau's waarnemen. Vrijdagavond namen zij deel aan meetings en volksfeesten die op talrijke plaatsen in het land werden ingericht. Over het referendum zelf verklaarde Walter Luyten ons dat dit werd georganiseerd volgens de strengste principes van geheime verkiezingen. Dit was niet alleen de indruk van de Vlaamse senatoren. Een Bergense (Noorwegen) hoogleraar zegde voor de Litouwse televisie dat zijn universiteitsgroep ter plaatse aanwezig in alle oprechtheid kon zeggen dat dit de meest correct georganiseerde verkiezing was die hij in de Oostbloklanden zag sinds de dooi daar begonnen was.

W. Luyten: „Ik ben bij vele volkeren geweest die strijden voor hun zelfbeschikking. Nooit zag ik een volk dat, van hoog tot

laag, in stad en dorp, zich zo in blok achter de nationale strijd heeft gezet”.

Men weet inderdaad dat hij met vele volkeren zonder staat in contact kwam. De massaal bijgewoonde volksvergaderingen in een land met de nog steeds aanwezige Sovjettroepen waren daarvan een getuigenis. Maar ook talloze individuele uitdrukkingen van sterk nationaal bewustzijn waren er.

In een klein dorpje ontmoette Walter een vrouwtje van bijna 80 jaar: voetje-voor-voetje schuifelend, leunend op een stuk, en met kromgebogen rug. Ze kwam van drie kwartier ver naar het stembureau. Op de vraag van onze senator „Waarom al die moeite?”, antwoordde ze „omdat ik Litouwer ben en hoop begraven te worden in vrije Litouwse grond”. Een andere oude dame kwam te paard van ver buiten het dorp, doorheen de ijzige winterkoude, en antwoordde op dezelfde vraag: „Voor Litouwen, mijn vaderland”.

Litouwse vrienden hadden voor Walter Luyten een tekst van hem over Vlaams-Litouwse solidariteit in hun moedertaal vertaald. Via nationaal bewuste priesters kon Walter die zaterdagavond en zondagmiddag voorlezen in enkele volle kerken, wat door de Litouwse gelovigen met een veelvoudig „Dank U, dank U” werd beantwoord. Veelal met tranen in de ogen, omwille van de Vlaamse solidariteit.

DAVEREND „JA”

Hoogtepunt was wel toen bij de plechtige zitting van het Litouwse parlement — maandagnamiddag — in Vilnius namens elke buitenlandse parlamentsdelegatie een woordvoerder sprak. Toen Walter Luyten dit deed via zijn Litouwse solidariteitsuitdrukking brak er bij de honderdveertig Litouwse parlementaire een minutenland applaus los. De Vlaamse senatoren overhandigden vervolgens president Landsbergis een leeuwenvlag die hij ostentatief open plooidde. Dit gebeuren werd integraal uitgezonden via de Litouwse televisie die na de bezetting van de TV-toren door de Sovjets nu moet uitzenden vanuit Kaunas.

's Avonds bracht een Litouwerd die het gebeuren op de televisie had gevolgd, een prachtig brandglas naar het hotel: „voor die Vlaming die onze taal gesproken heeft, dat wilden onze bezetters nooit doen”.

Ook andere senatoren ondervonden dezelfde gulheid van het Litouwse volk dat na zijn daverende „ja” met 91 % hoopt dat West-Europa nu eindelijk de politieke moed zal tonen om het Litouwse zelfbeschikkingsrecht te steunen. Over de politieke gevolgen en mogelijkheden van dit gebeuren komen wij bij een volgende gelegenheid terug.

ONAFHANKELIJK DAGBLAD IN HET BASKISCH

EGUNKARIA is een professionele en prachtig opgemaakte krant van 32 pagina's met veel Baskisch en internationaal nieuws en daarnaast dagelijks 4 pagina's sportnieuws, 4 pagina's cultuur en een uitgebreide agenda met veel aandacht voor evenementen in de Baskische taal.

Luzien Etxezaharreta: „Egunkaria is de eerste krant die principieel werkt voor geheel Baskenland. In tegenstelling tot de tweetalig Spaans-Baskische kranten richten we ons niet alleen op Hegualde („Spaans-Baskenland”) en zijn we niet-partijgebonden. Voor ons is de staat niet vanzelfsprekend de Spaanse staat: in tegenstelling tot collega's van andere Baskische kranten stellen wij de Franse en Spaanse staat op hetzelfde niveau.”

BINDMIDDEL

Om twee uur 's ochtends wordt Egunkaria bij Egin in Hernani gedrukt en vervolgens tot in de kleinste uithoeken van Baskenland verspreid. Egunkaria is gevestigd in Lasarte (niet ver van Donostia/San Sebastian) en heeft regionale kantoren in Irunes (Pamplona), Bilbo (Bilbao), Gazteiz (Victoria) en Baiona (Bayonne).

Etxezaharreta geeft leiding aan de vier man sterke redactie in Baiona en is eerstverantwoordelijke voor het nieuws uit Iparralde („Frans-Baskenland”) en de Franse staat. Van Egunkaria worden momenteel in Iparralde dagelijks zo'n 500 exemplaren verkocht. „Het hadden er wel minder kunnen zijn”, zegt Etxezaharreta. „Vergeet niet dat wij met een geheel andere realiteit te maken hebben dan in het zuiden, waar het Baskisch wordt onderwezen en officieel erkend is. Ik denk dat Egunkaria kan uitgroeien tot een uiterst belangrijk bindmiddel tussen de Basken in het zuiden en het noorden.”

De Baskische autonome regering heeft tot dusver geen peseta in Egunkaria geïnvesteerd. Tijdens een bijna onfrisse publieke discussie over het project probeerden de verschillende politieke partijen de krant nog voor het verschijnen van het eerste nummer zwart te maken (vooral de PSOE) of redactioneel te beïnvloeden. Weer andere vreesden de concurrentie die Egunkaria zou kunnen betekenen voor de radikale krant Egin (Doen), die veel Baskische artikelen publiceert.

TEGENHANGER?

Omdat de regering te Gasteiz verklaarde het principe van een Baskische krant te ondersteunen begon ze, in plaats van Egunkaria te steunen, zelf plannen te ontwikkelen voor een Baskischtaalige krant.

BAYONNE/LASARTE – Het langverwachte eerste nummer van Egunkaria, een volledig in het Baskisch gesteld dagblad, rolde op 4 december jongstleden van de persen in een oplage van 30.000 exemplaren. Een unieke gebeurtenis, want Baskenland had nog nooit in krant in het Euskera. Het maken van een onafhankelijke en professionele krant voor een doelgroep van hoogstens 60.000 lezers is een waar huizenstuk. Het is ook een bewijs van de vitaliteit van de Baskische taalbeweging die in drie maanden tijd met een intensieve campagne een startkapitaal van 56 miljoen franken verzamelde. Momenteel verkoopt Egunkaria dagelijks 15.000 exemplaren, en volgens adjunct-hoofdredacteur Luzien Etxezaharreta uit Bayonne is de krant daarmee praktisch kostendekkend.

karia te steunen, zelf plannen te ontwikkelen voor een Baskischtaalige krant.

Etxezaharreta: „De realiteit van Baskenland is dat er instellingen zijn die alles willen controleren. Het zou jammer zijn wanneer

een regering die al tien jaar bestaat en op dit vlak niet deed ons nu zou willen wurgen.”

Etxezaharreta hoopt nu dat de nieuwe Baskische regering, die gevormd wordt door alle nationalistische partijen met uitzondering van Herri Batasuna, zo verstandig zal zijn om dit plan te laten varen. De zakelijke leiding van Egunkaria voert momenteel opnieuw besprekingen met de Baskische regering, die tot dusver geweigerd heeft zelfs maar één advertentie in Egunkaria te plaatsen.

Loyaler is de voor 90 % Spaanstalige gemeente Bilbo (Bilboko Udala), die al haar bekendmakingen en advertenties naar Egunkaria stuurt en momenteel een van de belangrijkste adverteerders is. De belangstelling van commerciële adverteerders voor Egunkaria is nog zeer beperkt.

JONG PUBLIEK

De 53 journalisten moeten zich tevreden stellen met een bescheiden inkomen. De 37 redacteuren op de centrale redactie in Lasarte verdienen precies de helft van hun collega's bij Egin. „Er zit een militant trekje in de organisatie”, geeft Etxezaharreta toe. „Voor een bescheiden loon rekenen we op een totale inzet van onze mensen.”

Etxezaharreta ziet voor Egunkaria op enige termijn een belangrijke rol in de Baskische maatschappij.

„Ons lezersbestand is jong, zeer jong zelfs. Het gaat voor een belangrijk deel om 18-25 jarigen die in Gipuzkoa en Bizkaya Baskisch onderwijs hebben gevolgd en een Baskische krant verlangen. Omdat het Euskera ook een steeds grotere plaats krijgt in het officiële onderwijs zal de doelgroep de komende jaren sterk groeien.”

OPF

ZUID-AMERIKA TERWIJL DE OORLOG WOEDT

Verleden week gaven wij een overzicht van de politieke toestand in enkele Zuid Amerikaanse landen. Wij vervolledigen deze week met Peru, Chili, Argentinië, Venezuela en Colombia.

PERU AAN DE GROND

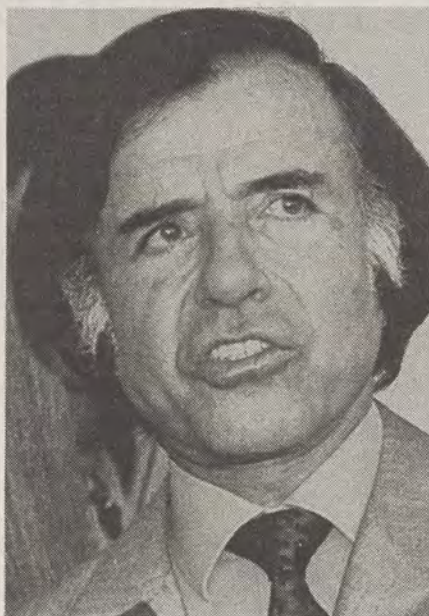
In Peru won de technokraat *Alberto Keyno Fujimori* in juni 1990 de presidentsverkiezingen ten koste van de schrijver en conservatief *Mario Vargas Llosa*. Ironisch genoeg bediende de nieuwe president zich het eerste halfjaar van zijn ambtstermijn van Vargas Llosa's neo-liberaal recept om het door hyperinflatie, terrorisme en drugshandel geteisterde Peru uit het slop te halen. Hij verhoogde de brandstoffenprijzen met 3.000 %, maakte de eerste levensbehoeften 700 % duurder en verving de officiële wisselkoers door een realistische dollarkoers.

In een op 3 februari uitgezonden vraaggesprek met Television Espana (TVE) benadrukte Fujimori dat er geen andere keus mogelijk was. De vorige regering, o.l.v. de sociaaldemokraat Alan Garcia, liet hem een lege staatskas na en een buitenlandse schuld van 18,4 miljard \$. Fujimori's technokratenregering boekte weliswaar sukses met het terugdringen van de inflatie tot normale proporties (ca. 10 %) en Peru komt in de toekomst terug in aanmerking voor leningen van het Internationale Monetair Fonds (IMF). Anderzijds zorgden de prijsstijgingen voor een klimaat van sociale onzekerheid met stakingen en demonstraties. Bovendien blijft de guerrilla-organisatie *Sendero Luminoso* erg actief. Ze controleert zo'n 30 % van het Peruviaanse grondgebied en sloot een pakt met de lokale cocaïnemafia. Coca werd vanwege de hoge cocaïneprijzen in de VS het belangrijkste uitvoerproduct voor Peru.

De bestrijding van het cocaïneprobleem vormt een ernstig twistpunt tussen Peru en de VS. De VS willen militair ingrijpen zoals ze in Bolivia deden. Fujimori heeft alleen vertrouwen in een sociaal-ekonomische oplossing, waar na verloop van tijd de boeren automatisch op een ander gewas zullen overschakelen. Ondertussen raakte bekend dat Peru met een cholera-epidemie te kampen heeft.

PINOCHET WEG?

In Chili droeg generaal Augusto Pinochet in maart 1990, 16 jaar na de militaire staatsgreep tegen Salvador Allende, de macht over

Om het leger in de kazernes te houden moet modieuze Menem tal van konsessies doen.

aan de democratisch gekozen burgerpresident *Patricio Aylwin*. Toch heeft Pinochet nog een vinger in de pap als bevelhebber van de strijdkrachten. Zo werd de landmacht eind december 1990 in verhoogde staat van paraatheid gebracht omdat de legerleiding de media ervan beschuldigde overdreven publiciteit te maken rond een financieel schandaal waarbij 150 hoge militairen betrokken zijn.

Men verwacht dat Pinochet dit voorjaar zal aftreden voordat een rapport over de schending van de mensenrechten onder zijn bewind zal verschijnen.

IN EER HERSTELD

Op de valreep van 1990 deed *Carlos Menem* Argentinië op zijn grondvesten daveren. Eigenmachtig verleende hij gratie aan de leiders van de voormalige militaire diktatuur. Die hadden in de „vuile oorlog” tussen 1976 en 1983 de opdracht gegeven tienduizenden mensen te doden, te ontvoeren of in ballingschap te drijven.

Het proces tegen de juntaleiders *Jorge Videla*, *Robert Viola*, admiraal *Massera* en hun medewerkers in 1984 en 1985 was één van de weinige gelegenheden waarbij Latijnamerikaanse dictators en hun beulen ter verantwoording werden geroepen. De Argentijnse bevolking reageerde furieus en

massaal. Vermoed wordt dat Menem hiermee de groeiende onrust in het leger wil sussen. De Argentijnse auteur *Jacobo Timmerman* beschouwt deze maatregel als passend in de traditie van „verlicht leiderschap” van het perronisme waar er geen plaats is voor democratische inspraak en participatie. Hij voegt er zelfs aan toe: „Een democratisch gekozen regering in Argentinië kan zelfs totalitaire mechanismen in het staatsbestel inbouwen als zij dat wenst”.

Ook Venezuela heeft met besparingen en een algemene verarming af te rekenen, hoewel het in alle opzichten als het rijkste Zuid Amerikaanse land kan beschouwd worden. Gelukkig is er de „meevaller” van de Golfoorlog. Sinds augustus 1990 zijn de Venezolaanse olie-inkomsten met ca 50 % gestegen vanwege de verhoogde produktie en de hogere olieprijs. Dit inspireerde president *Carlos Andrés Pérez*, in eigen land „el presidente turista” genoemd, om de terugbetaling van de buitenlandse schuld te versnellen. Maar de Venezolaanse regering werd op de vingers getikt door... het IMF en aangespoord om investeringen in de eigen ekonomie niet te verwaarlozen. 27 februari 1989 ligt nog vers in het geheugen van de IMF-technokraten, toen brak er een regelrechte volksopstand uit bij het verhogen van de benzineprijzen (een klassiek IMF-recept)...

DRUGSMAFIA

In Colombia werd de 43-jarige liberaal *César Gaviria* in mei tot president verkozen. Dit na een bijzonder geweldadige verkiezingskampanje. Onder de slachtoffers: de kandidaten van Verenigd Links *Bernardo Jaramillo* en de leider van de voormalige guerrilleros M-19 *Carlos Pizarro*. Vooral het drugskartel van Medellin liet zich niet onbetuigd. Zo wilde het de toekomstige president ervan overtuigen het uitleveringsverdrag met de VS op te schorten. Toch kon dat niet beletten dat de linkse alliantie 19 van de 70 parlamentszetels veroverde. De rest van de zetels ging naar diverse vertakkingen van de conservatieve en liberale partij, de twee partijen die sinds mensenheugnis de Colombiaanse politiek beheersen.

Als blijk van verzoening maakte het nieuwe parlement de uitlevering van misdadigers aan de VS ongedaan. Onmiddellijk resultaat was een wapenstilstand van de drugsbaronnen en zelfs vrijwillige overgave van een paar van hen. Kortom een hele verbetering t.o.v. de situatie van 1989 en 1990.

Peter Desmet

SURINAAMSE STUDENTEN IN VLAANDEREN

Op 6 en 7 februari ontving de Vlaamse Akademie voor Kulturele Belangen (Vakbel) 22 studenten en 3 docenten van de Surinaamse Akademie voor Hoger Kunst- en Kultuuronderwijs in het kader van het Surinaams-Belgisch Kultureel Akkoord. Tevens lag het bezoek in het verlengde van het projekt *Open boek voor Suriname*.

De studenten, op doorreis naar Parijs, wilden zich oriënteren op de ontwikkelingen van de Europese cultuur en meer in het bijzonder kunst en architectuur. Daarom organiseerde Vakbel een uitstap in Brussel en Gent.

HORTA

Paul De Ridder gaf een rondleiding in de Sint-Michielskathedraal te Brussel. Als restaurator van de kathedraal deed hij ook technische aspecten uit de doeken. Tevens verzorgde hij een architectuurwandeling in het centrum van Brussel. Door de bittere kou duurde de wandeling echter niet lang. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat de temperatuur in Suriname thans 25° bedraagt zodat de studenten een verschil van maar liefst 35° moesten overbruggen! Machteld De Schrijver, licentiate in de Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde, gidde de groep in het Museum voor Schone Kunsten en het Hortahuis, woonhuis van de Art Nouveau-architect Viktor Horta.

's Anderendaags bezocht men de Musea voor Schone Kunsten, Hedendaagse Kunst en Sierkunsten te Gent. In een rustiek middeleeuws kafeetje konden de Surinamers wat Vlaamse sfeer opsnuiven aan de hand van een Vlaams biertje. Stafmedewerker J.-P. Roosen vergastte hen op een zangstondje. Met de gitaar zong hij kleinkunst, oude volksliederen en liedjes van Walter De Buck in onvervalst Gents. Op hun beurt zongen en dansten de studenten enkele Surinaamse liedjes. Mooie liedjes duren echter niet lang want de groep moest opnieuw de kou in op weg naar de afsluitende rondleiding in de Akademie voor Schone Kunsten.

HET PROJEKT „OPEN BOEK”

Het Vakbel-*Open boek voor Suriname*, in samenwerking met 14 aangesloten en 6 „losse” organisaties, drukkerij Oranje en de Kredietbank, is tot ongeveer eind juni verlengd. Dit heeft te maken met het feit dat steeds meer aanvragen voor informatie- en animatie-avonden binnenstromen en met de strubbelingen in Suriname die met de geplande parlementsverkiezingen in mei hopelijk een einde zullen nemen. Met het projekt

Door de aanwezigheid van vele volkeren blijft Suriname een moeilijke samenleving, vaak met veel geweld. Een beetje muzikale vrolijkheid moet voor tegenwicht zorgen. En dat doet het boekeninitiatief van Vakbel ook! (foto AFP)

willen de initiatiefnemers de Nederlandse taal uitdragen, Surinaamse kunstenaars aanbevelen en een bijdrage leveren aan de ontwikkelingssamenwerking en meer bepaald de sociaal-kulturele emancipatie vanuit een volksbewuste verbondenheid.

Tot de grote vakantie loopt de *inzamelactie* van degelijke Nederlandstalige boeken (bij voorkeur van na 1975) en platen en kassettes. Wie materiaal wil schenken kan dat in 40 depots, verspreid over de 5 Vlaamse provincies. Giften voor de aanschaf van kantoorbenodigdheden om het materiaal uitleenbaar te maken zijn met de vermelding Gift „Open boek voor Suriname” welkom op de rekening 435-0264229-81 van Vlaams Internationaal Centrum (VIC), een niet-goevernamentele organisatie voor ontwikkelingssamenwerking die bij Vakbel aangesloten is. VIC

levert er fiscale attestaten voor af.

De *inzamelactie* wordt omkaderd door *Suriname-avonden*... In februari en maart zijn er 5 voorzien. Wie een informatie-, een eet- of muzikale avond wenst op te zetten kan gebruik maken van een folder met 3 concrete voorstellen die door Mark Vandommele uitgewerkt zijn. Mark Vandommele is medewerker aan het Kabinet voor Ontwikkelingssamenwerking en directeur van VIC.

Jean-Pierre Roosen
Algemeen-koördinator „Open boek voor Suriname”

Infofoon:
Vlaamse Akademie voor Kulturele Belangen (Vakbel), Limburgstraat 90 te 9000 Gent, tel. 091/23.01.36 (24 uur op 24), fax 091/25.85.08.

BELGISCHE DUITSERS: VERFRANST, VERVLAKT OF VERBITTERD

Al te zelden wordt op school en elders duidelijk gemaakt dat de huidige grenzen van België niet ouder zijn dan 1920 en dat de vorige ook slechts uit 1839 dateren.

De onvastheid van de politieke grenzen, die nooit bestemd waren om uit te monden in de huidige, als definitief beschouwde, zou ons al moeten doen inzien dat het hier gaat om de lotgevallen van machtssystemen, niet om de grenzen rond het woonerf van volkeren.

Wat het samenwonen van Duitsers met Walen en Dietsers (Noord- en Zuid-Nederlanders) aangaat, mogen wij niet uit het oog verliezen dat, op het graafschap Vlaanderen na, het hele Nederlandse taalgebied vervat zat in het *Heilige Roomse Rijk der Duitse Natie*; net zoals het Waalse.

Bekijken wij de feodale inrichting van onze gewesten van dichterbij, dan blijken zowel in het hertogdom *Limburg* (grotendeels over de Maas gelegen) als in het prinsbisdom *Luik* Walen, Duitsers en Dietsers te wonen, elk in vastomlijnde en sedertdien niet eens zo sterk gewijzigde gebieden.

In het hertogdom *Luksemburg* wonen Walen en Duitsers.

Bij dit alles bedenke men dat de scheiding tussen Duits en Diets in die tijd eerder vaag was. In vele streken ging het om *Nederditsers*, die pas later, door de opkomst van de standaardtalen Duits en Nederlands, zich gingen beschouwen als behorend tot twee verschillende groepen.

In de *Spaanse*, later Oostenrijkse, *Nederlanden* bevond zich dus een Duits taalgebied. Samen met het Waalse en Zuidnederlandse geraakte dit ingelijfd bij Frankrijk. Toen, na 1814, de zuidelijke Nederlanden weer bij de noordelijke gevoegd werden, kwamen de latere kantons Eupen, Malmedy en Sankt Vith bij Pruisen. Luksemburg bleef politiek Nederlands.

De Belgische rebellie speelde de oostelijke helft van Limburg en van Luksemburg kwijt (1839). Niettemin bleven nog een aantal Duitse grensgemeenten binnen het nieuwe koninkrijk: een driehoek van Montzen, ten

oosten van de Voerstreek en een smalle strook die even ten noorden van Martelingen begint en, naar het zuiden toe verbredend, de ruimere omgeving van Aarlen (Arel) omvat.

EEN ONGELIJKE STRIJD

De geschiedenis van de Duitse volksgroep die sedert 1830 tot België behoort, is een droevig verhaal van verfransing, sociale en politieke druk, verloochening van eigen aard, en verbitterde berusting na hopeloos verweer van enkelingen. De afgezonderde ligging en de landelijke aard van de meesten

De gelijkstelling staat = volk is zo diep doorgedrongen in de denkwereld van de westerse mens dat ze zelfs de burgers van duidelijk plurinationale staten parten speelt. Na anderhalve eeuw Vlaamse beweging is het stilaan in de breinen van de meeste Belgen aan het doordringen dat België bevolkt wordt door Vlamingen en Walen. Doch niet zelden hoort men vragen: wat komen die Duitsers in de „Oostkantons” in België doen? De vraag is een goed uitgangspunt voor enige bezinning.

van die gemeenten bevorderde niettemin het handhaven van het plaatselijke Germaanse dialect als omgangstaal.

Tot 1840 scheen de Belgische Staat de bestaande taaltoestanden op hun beloop te willen laten. Vanaf 1844 echter begonnen wetten en uitvoeringsbesluiten het openbare leven in de administratie, het gerecht en het onderwijs steeds meer te verfransen.

Sneller dan de taalverandering ging (en gaat altijd) de verandering van gezindheid; die dan op haar beurt de taalverandering in de hand werkt.

Als kleine minderheid in twee Waalse provincies en afgesneden van het officiële

Duitsland — een heel andere „wereld” dan de Belgisch-Waalse — was de Duitse volksgroep bijna fataal overgeleverd aan verfransing. Zij ging zich van langs om meer „Belgisch” gedragen. De herinvoering van het Duits als officiële taal, tijdens de bezetting 1914-1918 (zonder aanhechting), stootte op gemengde gevoelens. Zozeer wilden die mensen tonen dat ze goede Belgen, goede patriotten waren, en zo zeer was een Franse houding het uiterlijke bewijs van goed Belgisch gedrag. Was het trouwens in Vlaanderen anders?

Na de oorlog, gewonnen door Frankrijk en het Fransgezinde België op Duitsland, kon zonder veel weerstand het onderwijs bijna volledig verfranst worden.

Onvermijdelijk moest de verfransing zo doende nog sneller vorderen. Toch kwamen bij de volkstelling van 1930 nog vrij aanzienlijke Duitse minderheden aan het licht in het hele Montzener gebied, zelfs een meerderheid te Gemmenich, Moresnet en Membach.

Ook in het Duits-Luksemburgse grensgebied bleken nog praktisch overal Duitse minderheden te bestaan, zelfs meerderheden van meer dan 80 %. Aarlen zelf telde er nog slechts 13,45 %. Dit is niet verwonderlijk. De toestand is er een verkleind voorbeeld van Brussel: een stad, door concentratie van Frans bestuur (hoofdstad der provincie) tot olievlek gemaakt midden een landelijk Germaans gebied.

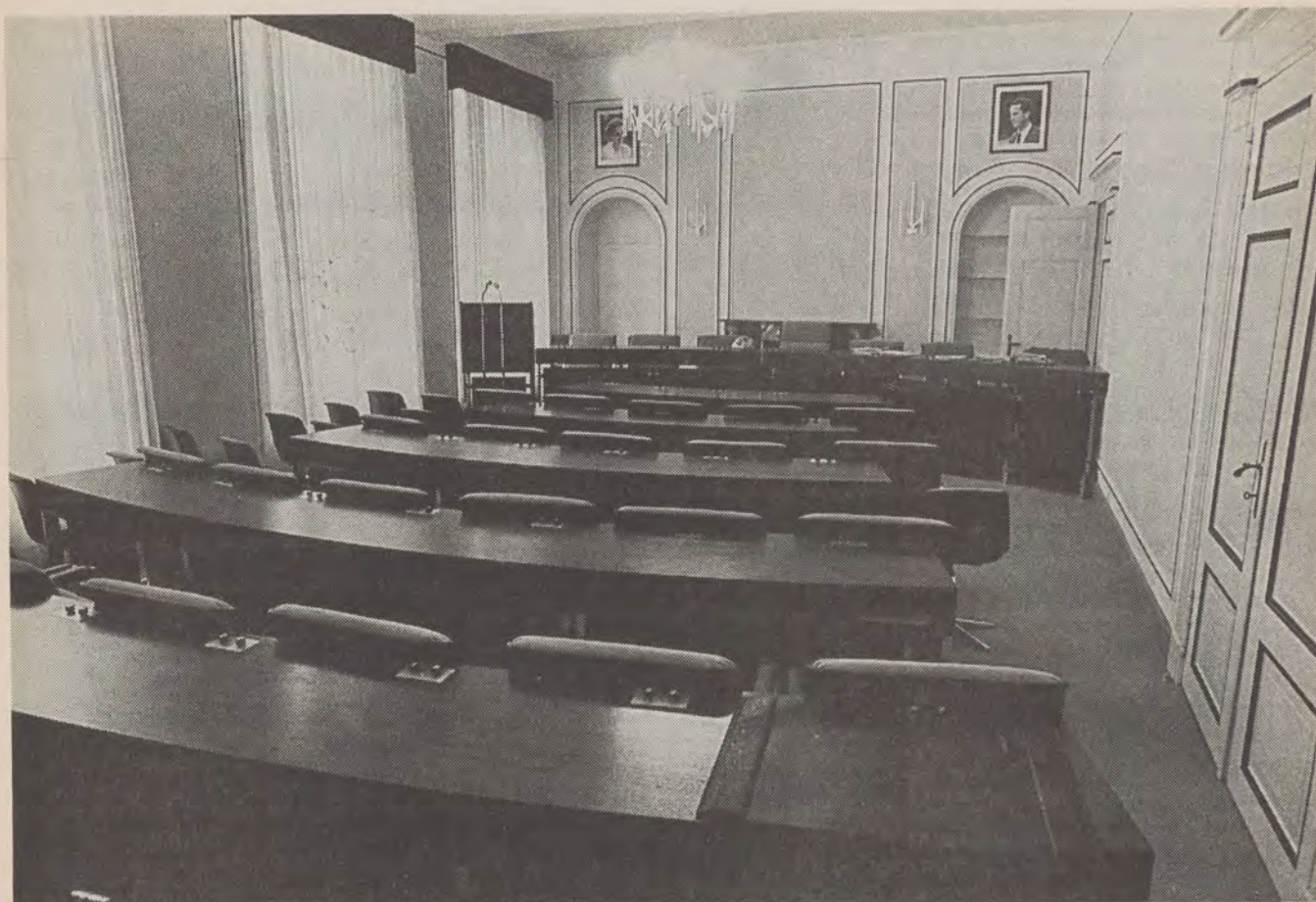
Na 1945 had men het gemakkelijk, om het laatste spoor van Duits uit school en kerk te doen verdwijnen.

De duidelijk vervalste talentelling van 1947 geeft in het Montzener gebied geen enkele Duitse meerderheid meer te zien en overall krimpende minderheden.

In de streek rond Aarlen is het nog erger: één enkele gemeente met nipte Duitse meerderheid (Heverdingen). In sommige gemeenten (Anlier, Aarlen, Ibingen) daalt de minderheid officieel tot minder dan 1 %.

De huidige toestand kan men als volgt samenvatten.

De bestuurstaal is Frans zonder meer. In de lagere school *mag* de tweede taal vanaf het 5de schooljaar Duits zijn, maar het komt zelden voor. In het sekundair onderwijs is de toestand beter.

De raadszaal waar de vergaderingen plaatsvinden van de Rat der Deutsche Kulturgemeinschaft.

(foto De Mafre)

Wat het gerecht betreft, dit is volledig Frans, alhoewel de wet een zekere tweetaligheid mogelijk maakt.

Met het weergeven van de officiële status, die dus praktisch neerkomt op het loochenen van de vanouds in België wonende Duitse volksgroep, is natuurlijk niet alles gezegd. Er is nog altijd het volksleven: vooral in het Montzener gebied zijn er nog vrij bloeiende muziek-, zang- en karnavalgroepen alsook kringen van toneelliefhebbers die het plaatselijke dialect op de planken brengen.

De jongste jaren zagen het opduiken van een stilaan luider sprekende politiek-kulturele drukingsgroep *Areler Land a Sproock*.

DRIE VERANDERINGEN VAN STAAT IN EEN MENSENLEVEN

In 1920 werd een reeks Duitse gemeenten bij België ingelijfd, op basis van een volksraadpleging die men slechts als een door bedreigingen en enkele verdrijvingen ondersteund boerenbedrog kan beschrijven.

De Belgische propaganda haalde de oude feodale verbanden aan als argumenten, maar wat men in feite beoogde was de vlugge verfransing van vijandelijk gebied; op Malmedy en omgeving na, waar altijd Waals is gesproken („die preussische Wallonie”).

Duitse regeringen hebben bij herhaling doch tevergeefs gepoogd, deze aanhechting ongedaan te maken.

Een van de eerste belangrijke gebeurtenissen was het uitgeven van een dagblad, *Grenz-echo* genaamd. Dit moe(s)t, met Waals (inmiddels Luxemburgs) kapitaal, de nieuwe Belgen trachten aan te praten dat zij geen Duitsers zijn doch duitstalige Belgen (n.b. hun Gemeenschapsraad heet niet toevallig „Rat der deutschsprachigen Gemeinschaft”).

Tot 1925 heerste daar baron *Baltia*, een Waalse militaire goeverneur. Hij stuurde 200 Duitse ambtenaren en de meeste Duitse onderwijzers het land uit. Bestuur en onderwijs (vanaf het 2de studiejaar) werden plots tweetalig. De duidelijke Waals-Belgische pogingen tot verfransing stootten op een even duidelijke weerstand. In tegenstelling tot de bevolking van wat ze „Alt-Belgien” noem(d)en, voelden de nieuwe Belgen niet de

minste band met de fransgezinde staat waartoe zij nu behoorden.

Zij waren al meer dan een eeuw als volksbewuste Duitsers en zelfbewuste Pruisische staatsburgers opgegroeid. Bovendien stond Frankrijk en al wat Frans was, zeker sedert de eerste Frans-Duitse oorlog (1870-71), symbool voor ervijand.

Bij de eerste parlamentsverkiezingen (1929) ging dan ook 85 % der stemmen naar partijen die de aanhechting op de ene of andere wijze wilden ongedaan maken. Het *Heimatreue Front*, een partij die zonder meer „heim ins Reich” wilde, en pas later ontstond, haalde zelfs in 1936 (toen het nationaal-socialisme over de grens al velen aan het schrikken bracht) nog meer dan 50 %.

Nog tijdens de „Blitzkrieg” van mei 1940 werden de drie kantons bij besluit van Adolf Hitler opnieuw bij het Duitse Rijk gevoegd, samen met enkele Montzener en Areler gemeenten. Met alle gevolgen van dien, vooral verplichte militaire dienst: 9.000 mannen moesten gaan vechten, 2.000 kwamen nooit meer terug. Toch werd de wederaanhechting door de meeste mensen als een terugkeer aanvaard.

Na de oorlog woedde er een Belgische repressie, nog erger dan tegen de Vlaams-nationalisten. De „kollaboratie” werd er behandeld als die van „Belgische verraders”, zonder rekening te houden met de officiële verandering van staatsburgerschap, nog minder (eerder meer) met het feit dat het hier Duitsers betrof. Praktisch de helft van de mannelijke actieve bevolking (16.480) werd lastig gevallen en in de gevangenis geworpen. Er werden 1.503 zware gevangenisstraffen, gepaard met zeer hoge geldboeten, uitgesproken. Geen wonder dat als reactie 15 tot 20 % van de kiezers via een blanko-stem zijn afkeer van België blijft uiten.

Vanzelfsprekend werd een nieuwe verfransingsgolf op hen losgelaten. Ambtenaren en onderwijzers kregen de bons, zonder pensioen. Uit Wallonië werden nieuwe ingevoerd. In de lagere scholen werd vanaf het eerste leerjaar Frans geleerd en het sekundaire onderwijs werd praktisch volledig verfranst.

EERSTE LOTSVERBETERINGEN

Tot aan het begin der zestiger jaren konden de Belgische Duitsers op geen beterschap hopen. De grote taalwetten van 1963 brachten hen de eerste verlichting. Weliswaar werd het hele officiële Duitse taalgebied met een faciliteitenregime gezegend (voor de nergens 5 % tellende ingeweken Walen). Maar het Duits werd erkend als eerste ambtelijke taal. Ook voor het onderwijs verbeterde de toestand: Duits wordt voertaal in alle scholen, met natuurlijk nog wel veel Frans.

Eigenlijk hebben de Duitsers de verbetering van hun toestand hoofdzakelijk te danken aan de logica van een verbeterde taalwetgeving, afgedwongen door de weer krachtig geworden Vlaamse beweging. Uit zichzelf hebben de Walen nooit blijk gegeven van begrip voor hun Duitse oorlogsbuit. De betrokkenen zelf, nog zwaar aangelagen en gering in aantal (60.000), verkozen zich koest te houden. Ofschoon de flaminganten nooit met hun hele gewicht op erkenning van de Duitse volksaard gewogen hebben (zij hadden zelf nog zoveel onrecht te bestrijden met zoveel onmacht), hebben ze van in de vijftiger jaren toch al aangedrongen op gelijkwaardige behandeling.

Dat de werkelijkheid er veel minder fraai bleek dan de wettelijke voorschriften, dat de verfransing er dus duidelijk bleef doorwoekeren, zal niemand verwonderen die onze Waalse landgenoten kent. Ook in de „Oostkantons” staken bovendien, met de jaren, steeds meer franskiljons het hoofd op.

Toch ware het verkeerd te denken dat er nergens kernen van een „Duitse beweging” bestaan die, zonder daarom te willen aansluiten bij een onverschillig geworden Bondsrepubliek, op een maximaal respect voor de eigenheid der Duitse volksgroep staat. Een „Vereinigung zu Schutz und Pfl-

Der Wegweiser

Vierteljahrsheft

31. Jahrgang

4/89

31. Dezember 1989

Die Idee Deutsch, gegründet auf die Werte des Geistigen und gerichtet auf die Daseinsziele des Volklichen, zeichnet in sich keine fertigen Lösungen für das Politisch-Staatliche vor. Insofern bleibt alles darin Beschlossene gültig, unabhängig von den wechselnden Formen des Staatlichen. Andererseits ist ihr Kerngehalt eine so geschichtsmächtige Kraft, daß alle staatlichen Lösungen immerfort erfaßt werden und in Dauer und Erfolg weithin davon abhängen, ob sie den bleibenden Werten der Volksidee gerecht werden.

Leo Weisgerber in „Der Sinn des Wortes Deutsch”

Ruim dertig jaar was *Der Wegweiser* hét strijdblad van Duits-België. Al die jaren was het de onmisbare wegwijzer van de volksbewuste Duitsers in België. Verleden jaar verdween het tijdschrift.

ge der Muttersprache” (later „Arbeitsgemeinschaft Ostbelgien”, later nog anders genoemd) ijvert in die zin. Zij zoekt en vindt contact met een aantal radicale, tevens ruimdinkende elementen uit de Vlaamse beweging, ook in de Volksunie. Wetsvoorstellen en amendementen op wetsontwerpen worden in onderling overleg, soms ook spontaan van Vlaamse zijde, opgesteld.

In 1970 worden Franse wegwijzers beklad, komt een onafhankelijke, in feite Duitsbewuste groep, als overwinnaar uit de gemeenteraadsverkiezing te Eupen en... eindigt „la Belgique de papa” met de eerste staatshervorming.

Het bestaan van een Duits taalgebied wordt officieel bekrachtigd; zijn grenzen (nog steeds) niet. Naast de Franse en Nederlandse wordt een Duitse „kultuurgemeenschap” erkend. Een minderwaardige Duitse kulturele raad komt tot stand naast de twee

volwaardige andere. Hij blijft lang beperkt tot adviezen, en bemand door van boven af benoemde, dus „betrouwbare” personen.

HEROOPLEVING

Het jaar 1971 ziet een nieuwe partij opkomen: de CUW (*Christlicher Unabhängiger Wählerverband*). Ze komt alleen voor de provincie en voor de Kamer op en haalt daar respectievelijk 17,84 % en 19,95 %. Al de andere plaatselijke partijen zijn namelijk afleggetjes van de Waalse grote partijen. Zij dragen een Duits uithangbord, maar hangen in programma en personenopstelling volledig af van de Vervierse en Luikse partijbureaus. Daar het Duitse taalgebied deel uitmaakt van het arrondissement Verviers, moeten Duitse kandidaten op Waalse lijsten geduld en gekozen geraken.

Niettemin doet de CUW het voorstel, onder bepaalde voorwaarden samen te gaan met de kristendemokraten; de bevolking is er immers traditioneel overweldigend kristelijk. De PSC, pardon CSP, weigert echter.

Op 27 december 1971 wordt dan de PDB (*Partei der deutschsprachigen Belgier*) gesticht. Bij de verkiezingen van 10 maart 1974 behaalt zij voor Kamer en Senaat ongeveer 8.000 of 26 % van de stemmen; zij wordt zodoende, en dit voor lange tijd, de tweede sterkste partij van het Duitse gebied.

Enkele maanden later dient de regering een ontwerp van wet in betreffende de „voorlopige” gewestvorming. Veeg teken: het Duitse taalgebied wordt als een vanzelfsprekend deel van het Waalse Gewest beschouwd. Buiten de VU — bij monde van senator Jorissen — rijst daartegen geen enkel protest. Als doekje voor het bloeden wordt de Duitse taal toegelaten in de bespre-

kingen van de Waalse Gewestraad en wordt voor simultaanvertaling gezorgd.

Inmiddels is toch een stroming naar wat meer zelfstandigheid op gang gekomen. Mede door de stroomversnelling die het Egmontpakt op grondwettelijk gebied veroorzaakt heeft, dringen niet alleen de PDB maar ook de lakeien-partijen aan op een gelijkwaardige kulturele raad, m.a.w. een die dekretten i.p.v. adviezen kan nemen en die bemand wordt door verkozen i.p.v. benoemde leden. In januari 1984 zal het eindelijk zo ver komen.

De parlementsverkiezingen van 17 december 1978, door de PDB gevoerd onder het motto „Wij willen Belgen blijven! Geen Wallen worden!” brengen deze partij een doorsnee van bijna 30 % op. De kort daaropvolgende (26 november 1981) verkiezingen bevestigen deze uitslag.

AFTAKELING

In 1983 laten, naar de woorden van de eminente jurist volksvertegenwoordiger Frans Baert, „de Vlamingen in het parlement de Duitse Gemeenschap gewoon in de steek”, door in te stemmen met een regeling die deze laatste definitief bij het Waalse Gewest onderbrengt. De Vlamingen hebben het toen zichzelf onmogelijk gemaakt, de Belgische Duitsers ooit nog hulp te bieden.

Wat voorspeld was, gebeurt al vlug: de „Rat der deutschsprachigen Gemeinschaft” nauwelijks een half jaar volwaardig, sluit een overeenkomst („uitverkoop” beweert de PDB) af met de Franse Gemeenschap.

In 1985 slinkt de PDB tot de twee derden van haar kiezersbestand. De ontmoediging begint voelbaar te worden. In plaats van te herbronnen doet de PDB water bij de wijn. Bij de Raadsverkiezingen van 26 oktober 1978 zakt zij tot 20 %.

Hoe ver de Belgische Duitsers al afgedreven zijn van hun tot 1940 nog vanzelfsprekend bewustzijn, tot de Duitse cultuur en volksgemeenschap te behoren, bewijst de herrie die in 1987 gemaakt wordt rond de *Niermann-Stiftung*. Dit is een Stichting die o.a. aan buiten de Bondsrepubliek levende Duitse volksgroepen daadwerkelijke, ook geldelijke, hulp verschaft. Het gehuil over landverraad en nazi's is niet van de lucht. Slechts weinigen durven zakelijk stellen dat het mogelijk moet zijn en juridisch ook is, Belg én Duitser te zijn. De kort daarop volgende wetgevende verkiezingen vreten gelukkig de PDB niet aan.

De verkiezingen voor de RDK in 1987 verlopen, wat de PDB aangaat, opvallend gunstiger (nog meer dan 20 %) dan voor het parlement (16 %). Voor de eigen zaken blijft men autonomistischer ingesteld. Doch nooit wordt deze tweede sterkste partij bij het bestuur, de „Eksekutieve” van de Raad betrokken. Daar blijven de Waalse marionetten de baas.

De Duitse volksgroep plukt tot in de jongste tijd de vruchten van een staatshervorming, die voor anderen is ontworpen. Zo bekomt zij in 1990 de bevoegdheid over persoonsgebonden aangelegenheden en over onderwijs, ook al kan zij haar eigen gebied geen taalregeling opleggen.

1990 is een belangrijk en droevig jaar voor de volksbewuste Duitsers in België. Hun 30 jaar oud blad *Der Wegweiser* stopt er mee. De oorzaak is zeer waarschijnlijk gebrek aan inzet bij de jongere generatie. Deze zal dus steeds Belgischer worden, steeds schuwer om te tonen dat ze Duits is. Tenzij het aanzien en de macht van de nabije Bondsrepubliek nog een koerswijziging mogelijk maakt.

Einde 1990 is er nog eens een Raadsverkiezing. De PDB zakt naar 15 %. De Eksekutieve komt in handen van een echte „tricolore”. De greep der Waalse partijen vergroot verstrakt.

Karel Jansegers

IN DE VOETSPOREN VAN JOHAN SOURBRODT

Een paar weken geleden berichtte ons weekblad dat *Gilbert Devriendt* uit Oostduinkerke zijn geboortestreek had geruild voor Duits-België.

Nu wij deze week in de Oostkantons te gast zijn, aan Gilbert de vraag naar het waarom van deze verhuis naar de andere kant van het koninkrijk. Eerst vertelt Gilbert hoe Sourbrodt aan zijn naam kwam.

Verscholen tussen veen, bos en veld ligt langs de weg van Botrange (694 m) naar Elsenborn het onooglijk dorpje *Sourbrodt*. Het telt zo'n 900 inwoners.

In het jaar 1534 bouwde *Johan Sourbrodt* er een herberg. De bewoners van *Robertville*, die voor hun weidelanden vreesden, braken de hekkens rond de herberg af en na enkele ernstige schermutselingen begroeven zij de strijdbijl en sloten vrede. De afstammelingen van *Johan Sourbrodt* en andere gezinnen werden aanvaard. Maar daarmee was de kous niet af.

G. Devriendt: „In 1708 kocht *Sourbrodt* het weiderecht voor het gebied rondom het dorp. De inwoners van *Robertville* konden hun gronden niet meer bereiken en namen wraak door de inwo-

Gilbert Devriendt verliefd op het misterie en de eenzaamheid van de Hoge Venen.

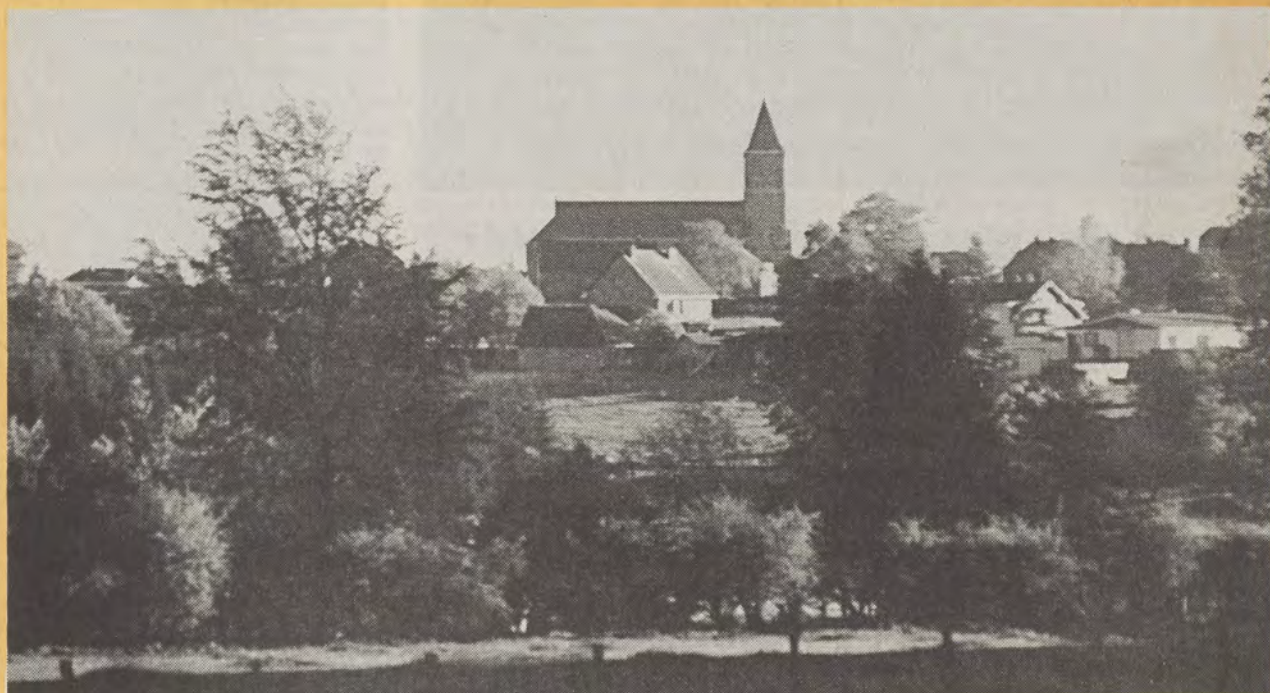
ners van *Sourbrodt* de toegang tot hun kerk te weigeren. Antwoord van die van *Sourbrodt*: een eigen kerk, die in 1709 werd gebouwd. Vanaf die periode is

Sourbrodt een leefbare dorpskern.”

De huidige woningen van *Sourbrodt* liggen zeer verspreid maar toch ontwikkelden zich verschillende kernen. Een eerste rondom de *Sint-Wendelinkapel*, een tweede rond de huidige kerk (1932) en een derde rondom het gekende station. Het Duits en het Frans worden er het meest gebruikt, maar de Waalse dialecten en de dialecten die afgeleid zijn van het Duits blijven aanwezig.

G. Devriendt: „Ik kwam hier voor het eerst in 1975. De schoonheid van de *Hoge Venen*, de ruimte, het misterie, de eenzaamheid en de nostalgie die ervan uitgaan bekoorden me in hoge mate. Ik werd verliefd op deze streek, leerde er tal van vrienden kennen. Met de jaarwisseling ruilde ik mijn geboortestreek en nu woon ik hier; maar de vrienden uit *Vlaanderen* komen regelmatig. Kom eens naar dit hoogst-verrassende, miniatuurparadijs van ons land! Ik zal graag je gids zijn!”

Wie wil ingaan op deze uitnodiging: *Gilbert Devriendt*, Rue du Pré Louis, 32 te 4950 *Sourbrodt* (080/44.44.85).

Sourbrodt, een parel tussen veen, bos en veld....

(foto G. Devriendt)

DE OOSTKANTONS, VER WEG MAAR TOCH DICHTBIJ

De rust van het woud. In de Oostkantons kan men er nog volop van genieten.

(foto Belga)

De Oostkantons vormen een bijzonder attractief toeristisch gebied. Het ligt grotendeels in het natuurpark *Hoge Venen-Eifel* en de heuvels reiken er tot 600 meter boven de zeespiegel. Het grootste deel van de Oostkantons is overdekt met bos. Indrukwekkende wouden als het Hertogenwoud, het Ommer Wald, het Wolfsbusch en het Raerener Wald behoren tot de grootste van het land. Waar geen bomen staan treft men veengebied of weiden. Fabrieken staan er gelukkig nauwelijks.

De woonkernen zijn klein en naar mensensmaat. De belangrijkste stad is Eupen met ongeveer 15.000 inwoners. Malmédy en Sankt-Vith zijn eerder mini-stadjes.

De streek is veel stuwmeren rijk. Bij Eupen liggen de stuwmeren van de Vesder en de Gileppe, meer zuidelijk is de rivier de Warche afgedamd én bij Bütgenbach én bij Robertville. Tientallen riviertjes ontspringen op de hoogten en dooraderen het prachtige, groene land. Toch zijn deze watertjes niet bevaarbaar, tenzij met de kajak, hetgeen dan ook tal van sportieve waterliefhebbers aantrekt.

Wat toeristische infarstruktuur betreft zijn de Oostkantons goed voorzien. Hotels, campings, vakantiewoningen, jeugdherbergen en restaurants hebben ze er zat. Uiteraard is de streek in sneeuwrijke winters niet alleen een lust voor het oog, maar de wintersportfanaat hoeft dan niet noodzakelijk naar de

Alpen of de Pyreneeën te trekken om de skilatten aan te trekken. Er zijn zowel voorzieningen voor de alpineskiër als voor de langlaufer. We hoeven u ook niet te vertellen dat de Oostkantons een paradijs zijn voor wandelaars, vissers en fietsers.

Van feesten zijn ze in het oosten ook niet vies! U hoeft er maar eens de *Evenementenkalender* op na te slaan om er u van te vergewissen dat het er ginds af en toe vrolijk aan toe gaat. Uitschieter is natuur het carnaval, dat in de streek zeer intensief wordt beleefd.

Niet te missen zijn de uitstapjes naar de pitoreske stadjes en dorpjes. Velen er van kunnen zich met trots beroepen op hun eigen museum: het *Heemkundig museum* in Eupen en Sankt-Vith, het *Heem- en Wortelmuseum* in Amel, het *Paul Gerardy Museum* in Burg-Reuland (Gerardy was een 19de eeuwse schrijver en schilder), het *Geuldalmuseum* in Kelmis (folklore, geschiedenis, geologie en flora van het Geuldal), het internationaal kerkkribbenmuseum *Krippana* in Manderfeld, het *Pottenbakkerijmuseum* in Raeren en de *Burcht Reinhardtstein* in Robbertville waar het leven van de familie Metternich wordt beschreven.

Indien uw geplande vakantie dit jaar in Cyprus, Turkije of Tunesië omwille van de golfperikelen in het water valt, kan u het eens dichter bij huis proberen. Onze gastvrije

Duitse landgenoten ontvangen u met open armen en een entoesiast „Willkommen in den Ostkantonen!“

(ts)

Wie meer informatie wenst over de Oostkantons kan terecht bij het *Verkehrsamt der Ostkantone* (Dienst voor Toerisme van de Oostkantons), Mühlenbachstrasse 2, 4780 St. Vith, tel.: 080/22.76.64, telefax 080/22.65.39. Tal van brochures zijn beschikbaar (ook in het Nederlands) met alle weetjes over hotels, restaurants, vakantiewoningen, campings, over de wintersportmogelijkheden, wandeltochten, vissen, fietsen, zwemmen, kajakvaren, enz... Vraag ook de Feest- en Evenementenkalender aan, evenals de lijst van de historische en kulturele bezienswaardigheden. Vermeldenswaard is dat men u bij de toeristische dienst in perfect Nederlands te woord staat.

Een aanrader voor trekkers is ook het boekje *Wandelen in Duidstalig België, gids voor 30 tochten, Eupen/Malmédy/Sankt-Vith* van Julien van Remoortele. Het boekje telt hondervijftig bladzijden en is geïllustreerd met tal van kaartjes. *Wandelen in Duitstalig België* is uitgegeven bij Lannoo.

VAN GRENZ-ECHO EN GRENZ-ECHO

KLEINSCHALIGHEID is in een taalgebied met amper 68.000 inwoners troef. Gevolg: ook de media zijn er kleinschalig. Ze kennen er een beschermd bestaan, dat steeds moet opboksen tegen de eigenlijk te kleine markt. Wettelijke regelingen kwamen er nog niet zo heel lang geleden. Pas sedert 31 december 1983 heeft de Duitstalige gemeenschap dekretale bevoegdheid voor media-aangelegenheden. Voordien bestond er wel een Duitse kultuurraad die de kulturele belangen van de Duitssprekenden behartigde, maar die had slechts verordeningbevoegdheden.

Onderzoek over de Duitstalige media werd omzeggens nog niet verricht. Momenteel bereidt Dirk Vandriessche, student communicatiewetenschap aan de KU Leuven een eindverhandeling over het Duitstalige medialandschap voor. Buiten wat historisch materiaal, lag dit domein van de communicatiewetenschap in ons land bijna volledig braak.

De geschiedenis van de Duitstalige pers in België gaat veel verder terug dan de geschiedenis van de Duitstalige gemeenschap.

Waar een taal beschermd wordt, krijgen ook allerlei media in die taal vrij gemakkelijk een wettelijk bescherming. Dit deed zich ook in Duitstalig België voor. In '77 reeds werd de geboorte in het vooruitzicht gesteld van een openbare instelling voor radio en televisie in de Duitse taal: de BRF. Op dagbladvlak weet nog één Duitstalige krant zich staande te houden midden het Franstalig geweld. Het katholieke Grenz-Echo kent momenteel nog een oplage van bijna 14.000 exemplaren. Maar de krant domineert het Duitstalige medialandschap in België op veel ingrijpender mate dan uit die oplagecijfers zou blijken.

Kenschetsend voor die persgeschiedenis, is het verhaal van *Grenz-Echo*, het enige momenteel bestaande dagblad, dat (toen nog

In het katholieke Grenz-Echo werden de interpellaties van wijlen Wim Jorissen over de niet-naleving van de taalwet in de Oostkantons doodgewezen. (foto archief)

BRF

De geschiedenis van de *Belgisches Rundfunk und Fernsehzentrum* is vrij recent. Bij wet werd de oprichting in het vooruitzicht gesteld in 1977. Een dekreet van de Duitse cultuurgemeenschap legde pas in 1986 de organisatie van dit centrum vast.

Voorlopig verzorgt de BRF alleen een dagvullend radioprogramma, vanuit studio's in Brussel, Eupen en Sankt-Vith. Er bestaan wel plannen voor een tweede radionet. De uitzendingen van de BRF reiken tot Keulen en Düsseldorf. Dit betekent dat de Duitse luisteraars in absolute cijfers de meerderheid van het BRF-publiek vormen. Het potentieel publiek van Noordrijn-Westfalen belooft meer dan 5 miljoen luisteraars. Het kerngebied rond Aken alleen telt 700.000 mogelijke BRF-luisteraars. Men denkt er nu aan meer regionaal te gaan werken voor de

Duitstalige Belgen via een tweede net, en op het andere net de commercieel veel interessante markt in Duitsland aan te

Een eigen televisienet lijkt nog niet voor morgen, al werd er in de Raad voor de Duitstalige gemeenschap al wel gedebatteerd over een ontwerp-dekreet dat een openbare of private (met BRF-participatie) tv-omroep mogelijk moet maken.

De BRF wordt geleid door een raad van bestuur die samengesteld wordt door de Raad van de Duitse Kultuurgemeenschap. De omroep wordt gefinancierd door een dotatie uit de kredieten van de Raad van de Duitse cultuurgemeenschap, maar mag ook een beroep doen op handelsreklame.

Dat liep echter helemaal niet van een leien dakje. Tot februari 1990 zond de BRF nagenoeg volledig uit op kosten van de Duitstalige gemeenschap. De jaarlijk-

se dotatie van 109 miljoen frank was echter een zware last om dragen. Ze maakte toen 17% uit van de lopende uitgaven, een ondraaglijke situatie. Men berekende dat de BRF in 1993 een dotatie van 130 miljoen zou moeten krijgen om haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Andere inkomsten werden gezocht in commerciële reclame. Sedert '87 begon de BRF, volledig illegaal, niet-kommerciële reclame uit te zenden. In 1989 straalt de BRF regelmatig commerciële reclame uit. Wat te verwachten was, gebeurde ook: in februari werd de reclame op de BRF gelegaliseerd. Maar nu duikt een kaper op de kust op: Grenz-Echo eist zijn deel van de reclamekoek op omdat de krant beweert zelf reclameinkomsten te derven. Toch gelijkenissen tussen Vlaanderen en de Oostkantons?

als weekblad) voor het eerst in 1927 van de persen rolde. De krant werd in 1927 overgenomen door de katholieke partij, en verloor die katholieke stempel sedertdien niet meer. Het blad werd sedert '32, met de stichting van de *société coopérative* een heus dagblad.

Tijdens het Nazi-regime in Duitsland gaat de krant dwars liggen tegen de grote Duitse buur. Grenz-Echo stelde zich uitgesproken katholiek en pro-Belgisch op, wat niet belette dat het opkwam voor de Duitse cultuur in de Oostkantons. In Duitsland wordt Grenz Echo in '33 reeds verboden literatuur. Wanneer de Duitsers België binnenvallen, houdt Grenz-Echo op te bestaan. De Duitsers brengen in de gebouwen van de Echo hun *Westdeutsche Beobachter* onder.

Maar niet getreurd, meer dan een maand voor Hitler zelfmoord pleegde, werd Grenz-Echo weer opgericht. Twee maanden later is er nog meer reden voor vreugde bij de Duitssprekende Belgen: hoofdredakteur *Henri Michel* komt terug uit het concentratiekamp Oranien-Sachsenhausen. Hij neemt zijn plaats weer in en houdt die bezet tot 1965. Dan verlaat Michel de uitgeverij en maakt plaats voor *Heinrich Toussaint*. In datzelfde jaar neemt Grenz-Echo ook de *Sankt Vithener Zeitung* over. In de jaren zeventig wordt nog stevig geïnvesteerd, maar dan komen de magere jaren er aan. In 1985 wordt er met de *Régie Générale de Presse* onderhandeld over een overname, maar de besprekingen lopen op een sisser af.

Op 1 januari 1986 evenwel wordt Grenz-Echo overgenomen door zes industriëlen. *Heinrich Toussaint* verlaat het dagblad, en wordt als hoofdredakteur opgevolgd door *Heinz Warny*.

AACHENER VOLKSZEITUNG

De nieuwste ontwikkelingen op mediavlak worden door Grenz-Echo op de voet gevolgd. Dagelijks verzorgt het enige Duitstalige dagblad in België de nieuwsuitzendingen van de vrije *Radio Aktivität* en wekelijks het nieuws van *Radio Hermann*. Mocht die er ooit komen, dan wil Grenz-Echo ook klaar staan om aan de Duitstalige televisie te kunnen meewerken. Het enige Duitstalige maandblad in België, *Der Kontakt*, vormt eveneens een uitgave van Grenz-Echo, net als het reclameblad *Grenzland-Report*.

Niet alleen de Duitstalige gedrukte media in de Oostkantons dreigen anders gezegd te lijden te krijgen van een belangrijke concentratie in de handen van Grenz-Echo. Al wordt dit volgens *Dirk Vandriessche* wel tegengewerkt door de negen vrije radio's van de streek, die wel allemaal ergens bij een politieke partij of zuil aanleunen.

Op persvlak kunnen we ook niet voorbij aan het verhaal van de *Aachener Volkszeitung*. Die richtte in de jaren zestig in Eupen een lokale redactie op, die geleid wordt door *Willy Timmermann*. In '70 wordt hij, tijdens de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen, van juli tot november naar Monschau

GEEN BUREN?

Van 15 tot 19 december 1990 werd te Namen een tentoonstelling gehouden onder het interessante motto *La Wallonie et ses voisins* (Wallonië en zijn burenen). Waren daarop vertegenwoordigd: het Gewest Brussel, de „région Champagne-Ardenne”, la Communauté Française de Belgique, de deelstaat Nordrhein-Westfalen, die Deutschsprachige Gemeinschaft, het graafschap Kent, Lotharingen, de Franse departementen „Nord” en „Pas-de-Calais” en Nederlands (Oost-)Limburg.

Zoals men ziet: ongeveer iedereen was daar welkom: Engelsen, er met de haren bijgesleurd; Nederlanders en zelfs

gehate Teutonen, die toch respectievelijk door de Voerstreek en de Belgische Duitsers van het echte Wallonië gescheiden zijn.

Alleen de Vlamingen waren er niet. Omdat zij niet uitgenodigd waren. Zijn zij in de ogen van de Waalse organisatoren geen burenen?

Wél belastingbetalers, wél solidaire medebetalers van hun sociale zekerheid, wél langdurige dulders van hun verspilzucht en pretentie: vervelende mensen, die geweigerd hebben zich te laten verfransen en daar nu de ghetto-gevolgen maar van moeten dragen...

(K.J.)

overgeplaatst. Dat gebeurde onder druk van lokale katholieke politici die in Aken bij de CDU-gerichte hoofdredactie van de AVZ hun beklag gingen maken. Welke grove fouten konden Timmermann dan wel aangewreven worden?

Er wordt hem (vooral door de CSP, de broederpartij van de CVP) ten eerste verweten de kristendemocratie te weinig aan bod te laten komen. Timmermann had de euvele moed gehad ook alle andere partijen te laten zeggen wie ze waren en waarvoor ze stonden. Dat Timmermann bovendien melding maakte van de interpellaties van VU-senator *Wim Jorissen* over de niet-naleving van de taalwet in de Oostkantons, was voor de katholieken (van de PSC?) teveel. Vanzelfsprekend werden deze interpellaties van Jorissen in Grenz-Echo doodgezwegen. Na de overplaatsing van Timmermann kreeg de lokale redactie van AVZ in Eupen dan ook het bevel aan Jorissen geen woord meer te verspillen.

De hetze tegen de AVZ moet echter ook begrepen worden vanuit het eigenbelang van Grenz-Echo. De katholieke krant heeft de doorbraak van AVZ in de Oostkantons steeds trachten te verhinderen. Daarvoor werden af en toe zelfs onoirbare middelen niet geschuwd. Men zorgde ervoor dat de concurrentie bvb. niet uitgenodigd werd op perskonferenties.

De katholieken in de Oostkantons dreigden op het einde van die woelige jaren zestig hun machtspositie te verliezen. Eerst was er de afscheuring van de CSP door *Pankert*, die later aan de wieg stond van de *Partei der Deutschsprachigen Belgier* (PDB). Bij de parlementsverkiezingen van 1968 kwam er een einde aan het monopolie van de katholieken uit de Oostkantons in het nationale parlement, door de koöptatie van een liberaal senator. En de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1970 in Eupen leverden (ondanks de overplaatsing van Timmer-

mann) een klinkende overwinning op voor *Stadtinteressen*, een bij de PDB aanleunende partij.

KULTURELE DUITSCERS

Overigens was Timmermann's vervanger, *Freddy Derwahl* dezelfde onafhankelijke koers genegen. Of AVZ nadien steeds meer in het vaarwater van de PDB geraakte, zoals hun politieke tegenstanders beweren, is echter geen uitgemaakte zaak. In 1982 begint het verval van de AVZ in België. In Aken neemt een machtige uitgeverij de touwtjes in handen en saneert in de lokale redakties. De AVZ-Oost-België valt terug op één pagina, wat haar marktpositie ernstig verzwakte ten voordele van Grenz-Echo. Op 1 december '89 werd de lokale uitgave voor Oost-België helemaal stopgezet. De abonnees krijgen sedertdien de lokale editie van de stad Aken.

Het autonomiestreven in de media staat sedertdien op een laag pitje. De vraag is maar of daar nog nood aan is. *Dirk Vandriessche*: *De meeste media in de Oostkantons zijn eigenlijk voor een stuk ontstaan om die tendens naar meer zelfstandigheid te kanaliseren, maar dit uitgesproken binnen het Belgisch kader te doen. Men zegt wel eens van de Duitstalige Belgen dat ze economisch en politiek op België gericht zijn; maar cultureel op Duitsland. Men kijkt hoofdzakelijk naar Duitse televisiezenders, en gebruikt zelfs in veel gevallen die omweg om meer te weten te komen over België. Een opmerkelijk voorbeeld van het culturele Duitser-zijn is het afstel van de karnavalvieringen in de Oostkantons, nadat ook de grote Duitse karnavalsteden besloten hadden omwille van de Golfoorlog geen carnaval te vieren. Maar anderzijds klagen de Duitstalige Belgen wel eens over Duitsers die hier komen winkelen en zich arrogant aanstellen.*

(pdj)

EEN KAAKSLAG DIE GESCHIEDENIS MAAKTE /3

Op 28 februari 1946 valt het vonnis: Van Dieren wordt schuldig bevonden aan smaad en beledigingen tegenover een magistraat in functie en aan verklinking van dezelfde magistraat. Verder zou Van Dieren door zijn aanwezigheid bij enkele manifestaties (o.m. Zangfeest te Brussel 1941, jaargetijde van Staf De Clercq) de politiek van de vijand gesteund hebben.

Verzachtende omstandigheden worden in acht genomen voor zijn inzet tijdens de bezetting. Toch luidt het vonnis: 8 jaar opsluiting, 500.000 fr. boete, de kosten van het proces en levenslang verlies van burgerlijke en politieke rechten.

ACHT PROCEDURE-FOUTEN

Onmiddellijk gaat Van Dieren in beroep en verschijnt op 2 mei 1946 voor het Krijgshof te Brussel. Substituut en verdedigers zijn dezelfde gebleven. Reeds vanaf de eerste zitting blijkt dat het ook hier geen rustig proces zal worden. De verdediging dient namelijk besluiten in:

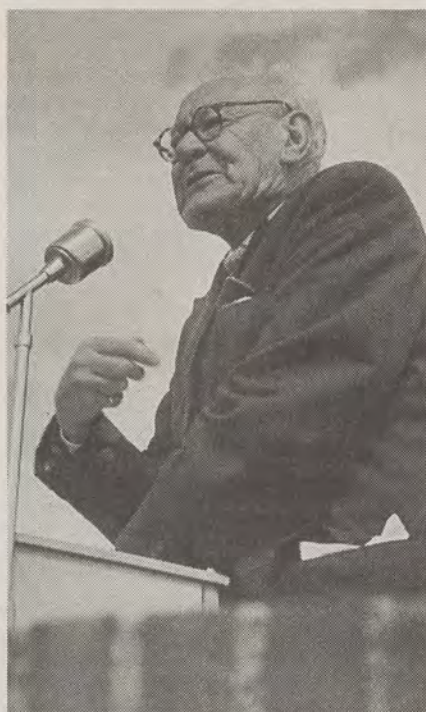
1. een protest tegen het optreden van Ganshof van der Meersch of van iemand door hem aangesteld.

2. Dan leest Van Dieren zelf een document voor waarin geprotesteerd wordt tegen het feit dat op 2 april 1946 in de cel van de beklaagde het dossier van de verdediging, persoonlijke papieren en correspondentie tussen Van Dieren en zijn advocaten in beslag genomen werd.

Mr. Parent noemt in verband hiermee het hele proces Van Dieren „een duel Ganshof van der Meersch-Van Dieren” waarbij de eerste, de beklaagde reeds bij voorbaat de wapens uit de hand sloeg. De advocaat vraagt zich dan ook terecht af of het op die manier nog wel mogelijk is te oordelen in een politiek proces.

In zijn pleidooi toont mr. Parent duidelijk aan dat er geen oorzakelijk verband is tussen de *kaakslag* en de latere aanhouding van Ganshof van der Meersch.

Op 8 juni 1946 valt het arrest van het Krijgshof. De verzachtende omstandigheden in acht genomen oordeelt het Krijgshof het vonnis van de Krijgsraad te zwaar. Van Dieren wordt nu veroordeeld tot vijf jaar hechtenis en de kosten van het proces. De 500.000 fr. schadevergoeding blijven behouden en ook blijft Van Dieren beroofd van zijn rechten.

Edmond Van Dieren, een bevlogen en begeistert redenaar. Zo zullen velen hem blijven herinneren. (foto vum)

Mr. Van Dieren gaat dan in verbreking. Een verbreking kan echter alleen aangevraagd worden, wanneer blijkt dat er een *procedurefout* gemaakt is. Van Dieren vond er niet minder dan acht, maar toch maakte het Hof van Verbreking gebruik van een bijzonder kleine fout: de griffier noteerde niet dat sommige getuigen de eed aflegden. Het is dan 8 juni 1946.

Van Dieren wordt verwezen naar het Krijgshof van Gent. De bejaarde vechtjas zal echter nog tot 31 maart 1947 moeten wachten eer zijn zaak voorkomt. Het Krijgshof te Gent wordt voorgezeten door raadshoofd Haus, die ook de zaken van L. Vindevogel en H. Elias „behandelde”.

De verdediging is versterkt door mr. de la Faille d'Huyse. In de eerste zitting reeds legt mr. Colle besluiten neer:

1. over de inbeslagname van de papieren van Van Dieren

2. de advocaat vraagt de toevoeging van sommige dossiers aan de zaak Van Dieren, dossiers waaruit zou blijken dat anderen Ganshof van der Meersch verklikten.

Ondertussen had ook Ganshof van der Meersch enige figuurlijke klappen moeten inkasseren. Betrokken in enkele weinig verkwikkende zaken, had hij ontslag genomen. Wat hem niet belette later advocaat-generaal bij het Hof van Kassatie te worden, in 1947 zou hij zelfs zijn kandidatuur gesteld hebben als voorzitter van de Raad van State.

Te Gent verklaarde Ganshof van der Meersch nu dat hij op 8 juli 1940 aangehouden werd. Bij zijn eerste ondervraging lieten de Duitsers hem verstaan dat er meer dan genoeg deining rond zijn persoon was. Hij bleef dan ook 6 maanden opgesloten in de gevangenis van St-Gillis in niet zo'n kwaje omstandigheden want hij werd er helemaal niet zo slecht behandeld en mocht zelfs zijn vrouw in zijn cel ontvangen...

Wanneer Van Dieren op een bepaald ogenblik aan Ganshof van der Meersch vroeg waarom hij, Van Dieren, door de toenmalige auditeur-generaal op de lijsten van de verdachten van 1940 werd gezet, ontwijkt Ganshof van der Meersch het antwoord en verschuilt zich achter ondergeschikten.

Bij de getuigen is ook *Konstantin Canaris*, hoofd van de Gestapo te Brussel, die verklaart dat Ganshof van der Meersch omwille van algemene motieven aangehouden werd. (Deze Canaris mag niet verward worden met admiraal Wilhelm Canaris die in het complot tegen Hitler betrokken was en op 9 april 1944 werd terechtgesteld.)

Verder wordt door de directeur van de Veiligheid, *Standaert*, verklaard dat de Duitsers reeds rond 22-23 mei 1940 (dus voor de overgave) opsporingen deden omwille van de deportaties van mei 1940.

HEIBEL BIJ DE VLEET

Mr. Basyn, voorzitter van het *Comité Delfosse*, dat uit Londen opdracht had gekregen de houding van politieke personaliteiten in het land na te gaan, zegt dat het comité helemaal geen ongunstige indruk had over Van Dieren. En Ganshof van der Meersch was lid van dit comité tot zijn vertrek naar Londen in 1943! Het onderzoek dat volgde op de klacht van E. Van Dieren en G. Romsée eindigde bovendien op een buitenvervolginstelling.

Gunstige getuigenissen voor de beklaagde stapelden zich op, ondermeer van senator Aug. De Boodt. Dan verschijnt *Reeder*, tijdens de bezetting hoofd van de Militärverwaltung voor België en Noord-Frankrijk, als getuige. Hij verklaart dat Ganshof van der Meersch door de Duitsers aangehouden

werd omwille van de vele klachten tegen hem in verband met de wegvoering van Duitsers in mei 1940. Het bevel tot aanhouding kwam rechtstreeks van het *Reichsicherheitshauptamt* in Berlijn.

Wanneer substituut Van Houdt, die vijf jaar hechtenis voor Van Dieren vordert, aan het woord komt, is er weer heibel.

Volgen dan de pleidooien van de advocaten, waarbij mr. Parent de vrijspraak voor de beklagde vraagt. Op 26 april 1947 valt het arrest. De aanklacht van politieke collaboratie vervalt, daar dit niet bewezen werd. De slagen en smaad aan een magistraat en de verklikking worden weerhouden. Dit laatste omdat er, volgens voorzitter Haus, een „ideale samenloop van omstandigheden was”.

Beklaagde wordt nu tot drie jaar opsluiting veroordeeld en blijft levenslang uit zijn rechten ontzet.

Opnieuw voorziet E. Van Dieren zich in verbreking. Er werden een zevental redenen hiertoe opgegeven, maar het Hof van Cassatie gebruikte het feit dat de griffier vergeten was een eed „Zo helpe mij God” te noteren.

Op 5 augustus 1947 verschijnt E. Van Dieren voor het Krijgshof te Luik. Wat is er ondertussen overgebleven van de oorspronkelijke aanklacht? Enkel smaad en slagen aan een magistraat en verklikking, maar dan zonder de bezwarende omstandigheden van vrijheidsberoving. Voorzitter van het Krijgshof te Luik is raadsheer *Meven*, de verdediging is nog altijd dezelfde: de meesters Colle, Parent, de la Faille d'Huyssse en zoon Luc Van Dieren.

Reeds bij de eerste zitting op 14 oktober 1947 zijn er opnieuw moeilijkheden. Vinnig gaat Van Dieren te keer tegen Pierlot en zijn regering, die hij ervan beschuldigt de trouw aan de koning aan het wankelen gebracht te hebben. Van Dieren en zijn verdedigers dringen ten stelligste aan op de toevoeging van het proces-verbaal van de ondervraging van Ganshof van der Meersch bij de huidige zaak. Wanneer dan ook nog blijkt dat twee verschillende Duitse diensten zich bezig hielden met Ganshof van der Meersch, en dit totaal buiten de aanklacht van E. Van Dieren en G. Romsée, geraakt de gewezen auditeur-generaal, op dat ogenblik getuige, in een eerder ongemakkelijke situatie. Hij tracht zich te redden door meermals naast de kwestie te antwoorden.

Uit een andere getuigenis blijkt overigens dat Ganshof van der Meersch bij zijn terugkeer in België (1940) meende niet te zullen aangehouden worden. Ook Eggert Reeder wordt weer als getuige geroepen. Hij herhaalt nogmaals dat in juni 1940 talrijke klachten binnenkwamen bij de Duitse overheid in verband met de deportaties van 1940 en dat Ganshof van der Meersch telkens weer opdook als één der hoofdverantwoordelijken.

Andere getuigen verklaren dat Ganshof van der Meersch bij zijn aankomst in Londen (1943) niets ongunstigs over Van Dieren wist te vertellen en zelfs niet sprak over de fameuze „kaakslag”.

DEFILÉ HOUDT AAN...

De getuigenis van baron *Nothomb* is eveneens ten volle gunstig voor Van Dieren. Scherp hekelt de senator de aanhoudingen van 1940 en spreekt hierbij over „schandige en mensonterende praktijken”. Verder verklaart hij de „kaakslag” als een dwaas gebaar te aanzien en geen enkel verband te zien tussen dit incident en de aanhouding van Ganshof van der Meersch.

De burgerlijke bijzitter *Réart*, die reeds eerder opviel door zijn niet altijd gelukkige tussenkomsten, vraagt aan de getuige nu of de aanhoudingen door Ganshof van der Meersch gedaan, dan niet gebeurden volgens instructies van hogerhand. Baron *Nothomb* merkt in zijn antwoord op dat heel wat magistraten de gegeven richtlijnen niet opvolgden en veelal op eigen houtje handelden. Hij verwijst daarbij ondermeer naar het geval *Joris Van Severen*.

Andere gunstige getuigenissen volgen, wat de voorzitter niet altijd schijnt te bevalen. Wanneer de verdediging hem dan nog

partijdigheid in zijn ondervragingen verwijt, roept voorzitter *Meven* uit: „*Indien Van Dieren niet schuldig was, zou hij hier niet zitten*”. Opmerking die hem dadelijk een vinnige reactie van de verdediging kost: schuld is immers nog altijd niet bewezen. De getuigenis van mr. *Logelain*, later een talentvol en moedig verdediger van Gerard Romsée en die zelf drie jaar opgesloten was in Buchenwald, valt ook volkomen ten gunste van Van Dieren uit.

Maar de voorzitter schijnt vastbesloten te zijn geen duimbreed toe te geven en sleurt er dan feiten bij waarvoor Van Dieren te Gent reeds vrijgesproken werd. Natuurlijk geeft dit weer aanleiding tot incidenten met de verdediging. En het getuigendéfilé ten gunste van Van Dieren gaat voort, waarbij ook meermaals blijkt dat zowat iedereen in 1940 overtuigd was van de verantwoordelijkheid én de schuld van Ganshof van der Meersch.

— Mija Proost

VOLGENDE WEEK SLOT:
Vrijgesproken!

OPEN VENSTER, GEEN SLAANDE DEUREN

Bij de overdrachtelijke betekenis van het woord „arena” geeft de onvolprezen *Dikke van Dale*, die doorgaans uitpakt met talloze verwijzingen, slechts één enkel voorbeeld: de „politieke arena”. Op gezag van het meest gehanteerde woordenboek van de Nederlandse taal is het politiek bedrijf dus bij uitstek vergelijkbaar met een strijdperk. Aan een strijdperk, ergo ook aan de politieke arena, is eigen dat de intermenselijke relaties er in hoofdzaak bepaald worden door strijd en door alle zachtere of hardere vormen daarvan: competitie, concurrentie, animositeit. Het spektakel zou echter eentonig worden en al vrij vlug niet boeien, mocht er geen plaats zijn voor een aantal varianten of afgeleiden: al dan niet tijdelijk bondgenootschappen, belangengemeenschappen, voorkeur naast afkeer, kameraderie, wederzijdse achting naast vijandschap.

POLITIEKE KOMEET

Het Spaanse woord arena heeft, naast de overdrachtelijke betekenis van „strijdperk” ook de letterlijke van „zand”. Zand is, zoals bekend, een ondankbare bodem voor alles wat wortel moet schieten en permanent voedsel vraagt, zoals bijvoorbeeld vriendschap dat verlangt.

Het bedrijf in de politieke arena is altijd jachtig en het leven is er vaak kortstondig. Karrières worden gemaakt en gekraakt op het ritme van voorstellingen die korter zijn dan verhoopt en verkiezingen die sneller komen dan verwacht. Pronostikeren in de politieke arena blijkt al even moeilijk te zijn dan in elke andere competitie. Wie gisteren een winnaar scheen, blijkt vandaag een papieren tijger. Wie vandaag het spektakel bepaalt, staat morgen misschien niet eens meer op de affiche. En omgekeerd: wie eergisteren de arena betrad als een kneusje, blijkt een lange adem te hebben of stalen zenuwen.

Wie in de politieke arena staat, kent mees-taal de nummertjes en het repertoire van zijn mede-acteurs, maar heeft zelden de tijd — laat staan dat hij de belangstelling heeft — om te peilen naar wat daarachter huist.

Ik heb deze (te) lange inleiding nodig om mijn draai te vinden bij een lastige karwei: de bespreking van de mémoires van een politieke medestrijder, waarnaast ik een tijdlang opgetrokken ben. De straks 56-jarige *Mik Babylon*, die in de eerste helft van de zestiger jaren als een politieke komeet de West-vlaamse hemel inschoot om na een parlementaire loopbaan van 15 jaar in 1978 uit de Wetstraat te verdwijnen, met achterlating van een grillige rookpluim in het politieke

zwerk, die sindsdien door de winden is vervaagd en verwaaid.

Mik heeft het bestaan, onder de titel *Open venster... op mijn kamer*, in eigen beheer een turf van 440 bladzijden uit te geven, waarvan er een honderdtal gevuld zijn met knipsels en documenten uit zijn blijkbaar goed bijgehouden map, en dus ruim een driehonderd met zijn memoires. Beter gezegd: zijn gedeeltelijke mémoires, want hij kondigt in dit boek meteen niet minder dan twee verdere uitgaven aan.

BOERGONDISCH

Voor mijn destijdse politieke en menselijke relaties met Mik verwijs ik naar mijn inleiding tot deze boekbespreking. Het voor de politieke arena ongebruikelijke gebrek aan tijd en aandacht bracht toch niet helemaal mee, dat wij zonder aandacht aan mekaar voorbijliepen. Net als velen keek ik vaak met verbaasde bewondering naar de politieke hoogstandjes en krachttoeren van de jongeman, die al snel gold als een kurieuze mengeling van politieke wonderknaap en enfant terrible. „Nichts Menschliches war mir fremd” en dus ergerde ik me minder dan sommige anderen aan de Boergondische trekjes van Mik.

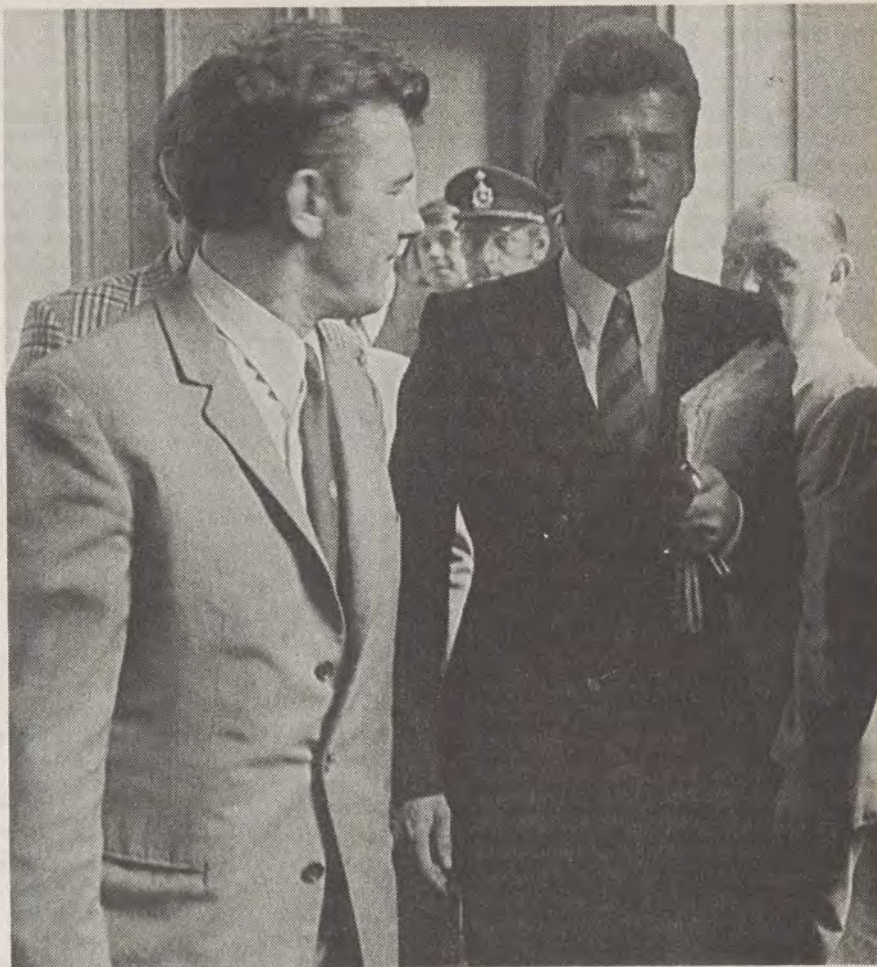
We liepen mekaar op geen enkele wijze politiek in de weg en we achtten ons dan ook ervan ontslagen, wederzijds de rituelen van territoriumafbakening te voeren. Dat resulteerde in een kameraderie en in een waardeering die bestand bleek tegen enkele laagstandjes en die gestijfd werd door het op de meest onverwachte ogenblikken opduikende vermogen van Mik om een uiterst attent iemand te zijn.

Ik was blijkbaar niet de enige om vaak met gemengde, soms kritische maar doorgaans welwillende, gevoelens Mik gade te slaan op paden die ook hij wel ruiterslijk als grillig zal laten bestempelen. De portretjes van tientallen mensen die hij in zijn mémoires tekent, bevestigen dat hij bij velen over een kapitaal aan goodwill beschikte en dat hij de bij nader toezien verbluffende eigenschap had bij velen het onvermogen te wekken om op hem serieus kwaad te worden.

Mijn vroeger vermoeden dat wellicht ook de muzische mens Mik de *homo politicus* Babylon in de weg stond, wordt gedeeltelijk bevestigd in deze mémoires. Ik wist dat muziek en kunst in het algemeen een grote rol speelden in Miks leven, maar de mémoires verrassen me toch nog door de omvang en de impact van die invloed. Daarenboven ben ik aangenaam verrast door het schrijftalent van Mik. Hij heeft een losse en vlotte pen, die in een aantal portretjes trefzeker werkt en het vermogen heeft, ontroering uit te drukken en mede te delen.

GRUUTHUSE...

Een verdienste die men de mémoires niet mag onthouden is, dat zij geen afrekening en

Kamerlid Babylon bij het verlaten van het Brugse gerechtshof in de zomer van 1972. Hij stond er terecht i.v.m. een anti-Sovjetbetoging. Babylon was vanuit een Limburgse schuilplaats aangekomen in... de koffer van een auto. (foto Belga)

geen verloochening zijn. Niet iedereen krijgt een fraai portretje of een goede beurt, maar aan zijn Vlaams-nationale overtuiging en aan zijn mening dat de Volksunie een onmisbaar instrument is en blijft, laat Mik niet tornen.

Een bladzijde in zijn boek heeft Mik besteed aan een lang uittreksel van een toespraak die hij in 1962 's zondagsnamiddags na de IJzerbedevaart te Wakken hield. Ik herinner mij deze toespraak vrij levendig. Mik was in de politiek getreden met het aureool dat hij zich te Leuven als cultuurpraeses en studentenleider had veroverd. Hij was toen de politieke wonderknaap-in-spe, de vleesgeworden mogelijkheid om in West-Vlaanderen voor de Volksunie een politieke doorbraak te verwezenlijken, mogelijkheid die drie jaar later in de feiten en de elektorale cijfers werd bevestigd.

Om dit jong talent een eerste groter podium te verschaffen, hadden wij de meeting te Wakken georganiseerd. Tijdens zijn spreekbeurt stonden we helemaal achteraan, achter het publiek. Mik begon in een stijl die later, in het parlement, nog altijd een beetje zijn huismerk bleef: zenuwachtig, gevoelsgeladen, hortend soms en snel, veel te snel. Met brede armgebaren van „kalmer,

zachter aan” slaagden wij er in, zijn tempo toch iets te drukken, zodat het tweede deel van zijn toespraak niet over de luisteraars wegspoelde en hem een stevig applaus bezorgde.

Hetzelfde gebaar zouden wij naar de mémoires willen maken. Het talent is er, de stof blijkbaar ook en eveneens de zin om de pen te hanteren. Het eerste deel van de mémoires schijnt vrij haastig tot stand gekomen te zijn, als naleving van een belofte, uit de aandrang van een aantal dingen die nu maar eens te zeggen, op een toevallig ogenblik waar in een haastig leven de tijd om te schrijven zich even voordeed.

Plus est en vous, Mik; naar het trotse Westvlaamse woord van de Gruuthuse's. Zorg dat de delen 2 en 3 van uw mémoires er komen en dat zij de beloften die in het eerste deel schuilen waar maken.

Gun de muzische mens de volle kans die hij de homo politicus heeft onthouden.

t.v.o.

— *Open venster... op mijn kamer*. Mik Babylon, Fr. de Beulestraat 7 te 9000 Gent. Rek. 290-0460494-56. Eigen beheer. 440 blz., gen., geïll., 1.500 fr.

KALLIGRAFIE IN VLAANDEREN

Kalligrafia is de Vlaamse vereniging tot bevordering van de kalligrafie. Zij groepeert mensen die — op gelijk welk niveau en uit de meest uiteenlopende sociale lagen en klassen — actieve belangstelling hebben voor de schoonheid van het schrift in zijn vele vormen. De vereniging telt momenteel reeds een 700-tal leden. Onder de kundige leiding van voorzitter *Joke Van den Brandt* richt zij kursussen in schoonschrijven en sierschrift in en organiseert geregeld stages met buitenlandse docenten in de prachtige landkommanderij *Alden Biezen*, cultureel centrum van de Vlaamse Gemeenschap.

EUROPEES

Kalligrafia organiseert ook tentoonstellingen en voordrachten in verband met kalligrafie. Zo richtte zij vorig jaar een reizende internationale tentoonstelling in met deelnemers uit zes Europese landen. Daarnaast geeft ze ook een driemaandelijks contactblad uit op acht geïllustreerde bladzijden in tweekleurendruk, dat aan de leden informatie verstrekt over de activiteiten van de vereniging maar ook over materialen, technieken, recente boeken enz.

Een jongste initiatief van de vereniging is de tentoonstelling in het Begijnhof van Aarschot, in samenwerking met de lokale Heemkundige Kring. De tentoonstelling loopt nog tot en met zondag 17 februari a.s.

Een ander initiatief: in het najaar, van 26 oktober tot met 14 december, organiseert *Kalligrafia* een grote tentoonstelling van de bekende Duitse kalligraaf prof. *Werner eikel* (van de Fachhochschule Aachen) in de bibliotheek van de UFSIA, Antwerpen.

Over de tentoonstelling te Aarschot willen we toch even uitweiden, juist omdat ze ons in het bijzonder aangaat en a.h.w. mee een stuk is van of toch verbonden met de geschiedenis van de herlevende Vlaamse beweging in het algemeen, van het Vlaams-nationalisme in het bijzonder.

Het onderwerp: „Kalligrafie in Vlaanderen tussen 1945 en 1960” werpt een ander licht op deze kunstak. Tot verbazing van menig een wordt hier immers aangetoond dat de kalligrafie en haar beoefening in Vlaanderen geen produkt is van een recente belangstelling of ontdekking maar dat ze reeds beoefenaars vond kort na de oorlog (en zelfs tevoren).

Kort na de tweede wereldoorlog werd een nieuwe periode in de Vlaamse grafiek ingeluid door de vereniging *Die Ghenoetscap*. Deze vereniging — waartoe o.a. Arno Brys, Jef Boudens, Max van Damme, Luc Verstraete en Ernest Verkest behoorden — verzette zich tegen de heersende wansmaak. Deze jonge grafische kunstenaars

wilden ook strijden voor het behoud van onze eigen volkse kunst tegen volksvreemde en geïmporteerde invloeden. Het werk van deze kunstenaars was dan ook uitgesproken Vlaams en kristelijk van inspiratie.

EIGEN KULTUUR

Op het gebied van de sierletters zijn de namen van *Jef Boudens* en *Paul De Bruyne* te vernoemen. Zij werden op hun beurt gestimuleerd door *Jef Bultynck*, die nu minder bekend is maar die vele grafische kunstenaars de weg naar de kalligrafie toonde. Boudens, die tot aan zijn dood in de zomer van vorig jaar actief bleef op het gebied der kalligrafie, heeft door zijn volharding ook in de periode van absoluut gebrek aan belangstelling, rond 1970, nog vele jonge mensen kunnen geestdriftig maken. Zelf verwierf hij ook internationale bekendheid. Het werk van de hoger vernoemden kon in de jaren vijftig uitgegeven en verspreid worden via kaarten en kalenders en zo de jeugd aanspreken. Wie bekend is met en vooral dan wie contact had met Vlaams-nationale of Vlaamsgezinde jeugdgroepen, tijdschriften en bladen — we denken aan *Vive le Guex*, *De Blauwvoet*, *Hernieuwen*, *Hadewych*, *Het pennoen*, *Jeugd en Cultuur* e.a. — die zal zich herinneren hoe zij geregeld als illustratie stijlvolle kalligrafische teksten brachten. Ook brochures en gedenkboeken, o.m. dat van Ernest van der Hallen, brachten dergelijke teksten. En om bij Van der Hallen te blijven: een

aantal spreuken en citaten uit zijn werk werd gekalligrafeerd op kaarten en kalenders. Het was logisch dat deze kunstenaars inspiratie zochten in de geschiedenis en in de strijd van de Vlaamse beweging en de eigen volkskultuur.

Iemand als dr. *Jozef Weyns*, wiens werk op het gebied van volksgebruiken, ambachten enz., van onschatbare betekenis geweest is, voerde zelf het gebruik van het *humanistisch* schrift opnieuw in. Bij de jonge kunstenaars die toen aantraden moeten wij, na de reeds genoemden, de namen citeren van *Luc Verstraete*, *Lode van Muylder*, *Frank-Ivo Van Damme*, *Urbaan van Overbeke*, *Marcel Haazen*, *Raf Coorevits*, *Renaat Bosschaert*...

De tentoonstelling in Aarschot kan slechts een idee geven van wat er toen op het gebied der kalligrafie leefde en groeide.

Vermelden we nog dat de catalogus van de tentoonstelling verkrijgbaar is, mits storting van 70 fr. (50 fr. + porto) op rekening 068-2070854-28 van *Kalligrafia*, Catershoflaan 19 te 2170 Merksem. Vanaf 5 exemplaren wordt geen porto aangerekend. Dit mooi verzorgde boekje, in A5 formaat, brengt enkele van de mooiste teksten, en kwam tot stand dan zij de medewerking van de drukkerij Emico, Wommelgem.

JV

— Kalligrafie in Vlaanderen. Museum voor Heemkunde & Folklore, Begijnhof 26 te Aarschot. Zat. van 10-12 en van 14 tot 17u. Zondag van 10 tot 12u.

PETER BURIAN EN ZIJN KOOR VAN DE VLAAMSE OPERA

Op zaterdag 2 februari besloot het koor van *De Vlaamse Opera* te Gent zijn reeks uitvoeringen van *Rossini's La Petite Messe Solennelle*.

Antwerpen (DeSingel), Amsterdam (Brakke Grond) en Turnhout (de Warande) kwamen diezelfde week aan de beurt.

ROSSINI

Na twintig jaren van zeer vruchtbare en intense arbeid, waarin hij een veertigtal opera's componeerde, waarmee hij een werkelijk legendarische beroemdheid was geworden, trok Rossini zich terug uit het muzikale leven van toen, en ging de nog resterende veertig jaren van zijn leven doorbrengen afwisselend in zijn villa te Passy nabij Parijs en in Bologna. Over dit vroegtijdig en bruusk stopzetten van zijn muzikale overdaad heeft Rossini zelf nooit de werkelijke redenen gegeven, en zijn er dus alleen gissingen overgebleven.

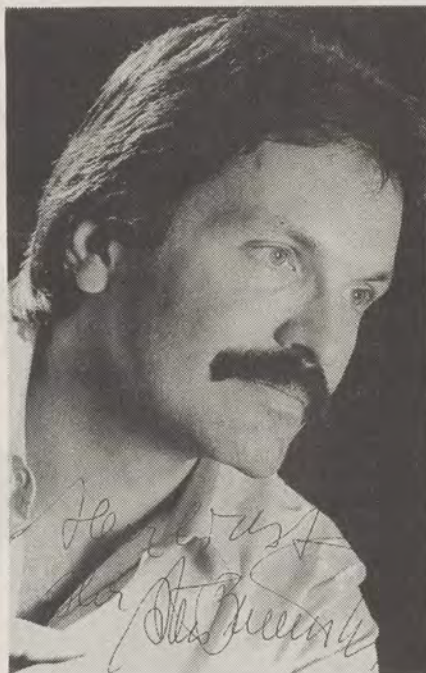
Tijdens die rustige jaren verraste hij de wereld nog met een aantal werken met kleinere bezetting en enkele religieuze werken, waaronder het *Stabat Mater* (1832) en zijn zwanenzang *La Petite Messe Solennelle* (1863) wat hij zelf „...de laatste en beste zonde van zijn oude dag” noemde.

Voor dit werk koos hij voor een zeer ongebruikelijk instrumentarium: twee piano's, een harmonium, vier solisten en acht koorleden. De Vlaamse Opera heeft natuurlijk graag gebruik gemaakt van haar voltallig koor om dit werk uit te voeren.

De levendige en wervelende ritmiek, de aanzwellende crescendo's en de virtuoze coloratuurzang, zo opmerkelijk voor de opera's van Rossini, hebben hier plaats gemaakt voor „een bijna kinderlijke naïviteit, die echter het geheel des te ontroerender maakt” (H. Heine).

PRECISIE

Ondanks het feit dat Rossini zelf, enkele jaren later, een orkestrale bewerking voor deze partituur maakte („omdat niemand het in zijn plaats zou doen!...”) blijft de oorspronkelijke versie mooier en brengt de soberheid van de begeleiding de zangstemmen meer op de voorgrond. De koorpartij wordt doordichtiger, en de toehoorders konden dan ook duidelijk genieten van al de goede eigenschappen dat dit koor van de Vlaamse Opera bezit: een ongelooflijke homogeniteit van klank en een grote stembeheersing.

Koorleider Peter Burian (foto Donald Southern)

Koorleider Peter Burian leidde hen op een indringende wijze naar de interpretatie die hij aan de partituur wilde geven, en met een groot nuanceringsvermogen interpreteerden zij deze partituur met hun eigen tipische klankkleur: een innig pianissimo van bij het begin in de Kyrie; een verbluffende precisie en lichtvoetige doorzichtigheid in de fuga van het *Cum Sancto Spiritu*; hun grote stembeheersing in de moeilijke *Sanctus*, volledig a capella gezongen.

Het prachtige *Agnus Dei* zongen zij samen met de Duitse alt, **Bärbel Müller**. Haar stem en ook die van de andere solisten, miste wel dat tipische Italiaanse dat in de muziek van Rossini toch nodig is. Alleen de Australische sopraan **Helen Adams** benaderde het dichtst deze belcanto-stijl en zong een melodieuze *Crucifixus*, uitstekend begeleid door de pianopartij van **Koen Kessels**, die ook op een indrukwekkende manier de *Prélude Religieux* voor pianosolo bracht.

De tenor- en baspartijen werden gezongen door **Zeger Vandersteene** en door **Chris De Moor**, en het voltallige ensemble van solisten en koor kregen een bijkomende voortreffelijke pianobegeleiding door **Hendrik Deroles**, repetent van het Vlos-koor, en van **Joris Verdin** die achter het harmonium zat.

NAAR WENEN

Met dit laatste koorkoncert en de uitvoering van Rossini's zwanenzang, bracht Peter Burian ons „zijn” zwanenzang als koordirigent van het Vlaamse Operakoor. Na de productie van *Parsifal* (in maart) verlaat hij de Vlaamse Opera, om in september de functie van koorleider op te nemen van de Wiener Staatoper.

Met een entoesiaste maar veeleisende aanpak heeft hij dit koor naar een hoog niveau gebracht. Zeker zullen zij met hun grote muzikaliteit en technische bekwaamheid ontvankelijk zijn voor de nieuwe aanpak van Burians opvolger.

M.P.

VOLGENDE PRODUKTIE: LA CENERENTOLA

La Cenerentola, een sociale komedie over de maatschappij van de restauratie, o.l.v. Rudol Werthen, is te horen en te zien in de *Vooruit te Gent* op dinsdag 26 febr. om 20u. (première), donderdag 28 feb. en vrijdag 1 maart om 20u. en zondag 3 maart om 15u.

In de *Vlaamse Opera te Antwerpen* op zaterdag 27 april om 20u. (première), woensdag 1, vrijdag 3 en dinsdag 7 mei (rechtstreekse uitzending Radio 3) om 20u. en zondag 5 mei om 15u.

In de *Stadsschouwburg te 's Hertogenbosch* (NL) op donderdag 9 mei om 20u.15.

In de *Stadsschouwburg te Rotterdam* (NL) op zaterdag 11 en zondag 12 mei om 20u.15.

In de *Stadsschouwburg te Utrecht* (NL) op woensdag 15 mei om 20u.

In de *Stadsschouwburg te Heerlen* (NL) op vrijdag 17 mei om 20u.

Plaatsbespreking en inlichtingen voor de voorstellingen in de *Vooruit te Gent* en de *Opera te Antwerpen*: De Vlaamse Opera, Frankrijklei 3, 2000 Antwerpen 1 (03/233.66.85) van dinsdag tot zaterdag van 11 tot 18 uur; de Vlaamse Opera, Schouwburgstraat3 te 9000 Gent (091/25.24.25) van dinsdag tot vrijdag van 10 tot 16 uur. Via Ticketel (02/219.10.10).

AAN DE KAAK GESTELD

EEN vaststelling dringt zich in de zaak Bayer op. Sportjournalisten worden in de toekomst best gerekruteerd in kringen van rechtsgeleerden. Het eigenlijke spelletje is immers bijkomstig geworden.

Maar niet iedereen wil dat (graag) toegeven.

Men probeert nog altijd de schijn op te houden. Men blaast warm en koud tegelijk en giet het kind met het badwater weg.

MEER GELD VERDIENEN

Dat de basketbalbond en de bij haar aangesloten clubs zouden verplicht worden om naar een oplossing voor het geval Bayer te zoeken stond voor ons vast. Het is niet onze bedoeling partij te kiezen voor of tegen de speler, voor of tegen Racing Mechelen of Sunair Oostende. Bayer heeft zijn kontrakt met Racing voortijdig opgezegd omdat hij aan de kust veel meer geld kan verdienen. Hij deed dat omdat hij van Rudolf Vanmoerkerke de verzekering had gekregen dat zijn kontrakt hoe dan ook zou worden uitbetaald, spelen of niet. Men kan zich aan deze gang van zaken ergeren maar hij is „dagelijkse kost” in de wereld van de topsport. Men vindt daar maar beter geen doekjes rond. De hele affaire nam ongewoon en ongezonder scherpe vormen aan omdat op de achtergrond de naijver (niet de wedijver!) van twee ambitieuze sponsors speelde. De basketbalbond keek „uit gewoonte” machteloos toe.

Men moet geen ingewijde zijn om te weten dat deze bond al jarenlang onbekwaam en fantasieloos wordt geleid. In de voorbije maanden is dat nog maar eens ondubbelzinnig gebleken. Overigens bestond de voorzitter van de bond (een advocaat notabene) het onmiddellijk na de uitspraak van het Hof van Beroep de club uit Oostende „vogelvrij” (de spelers van Sunair zouden een vrije transfer krijgen wanneer en waarheen zij dat willen) te verklaren. Ware het zo triestig niet we zouden er nog kunnen mee lachen. Ook wordt de mogelijkheid overwogen Oostende vijf jaar lang toegangsrecht tot de Europese bekercompetities te ontzeggen. Op het ogenblik dat de bond zou moeten proberen verzoenen, een aanvaardbare en leefbare oplossing moet nastreven giet zij gauw nog wat olie op de golven. Beschamend.

Ook de reactie van de Veds (*Vereniging Eerste Divisieclubs en sponsors*) is symptomatisch voor de malaise: zij zouden doodgewoon weigeren tegen Oostende-met-Bayer te spelen. Op grond van artikel 8 van de wet op de betaalde sportbeoefenaar (werknemers die hun kontrakt met hun werkgevers verbreken kunnen in datzelfde seizoen nog

enkel in een andere sportfederatie aantreden) zouden de clubs die de boycot tegen Oostende-met-Bayer ten uitvoer brengen hun wedstrijd met forfaitcijfers winnen. Weten de heren echt nog wel waar ze mee bezig zijn?

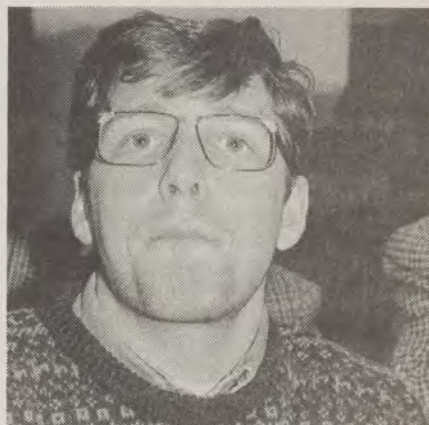
HERDENKEN

De basketbalbond en al wat er aan vasthing was altijd al een verzameling van echte, halve en valse bestuurders, echte, halve en valse managers. Persoonlijke invloeden wogen er altijd het zwaarst door, oriënteerden

Het kon natuurlijk niet blijven duren. Het Brussels Hof van Beroep bond de Belgische Basketbalbond vorige week woensdag aan de kaak, de middeleeuwse schandpaal die in vroegere eeuwen centraal op het marktplein werd opgesteld. Het geval Bayer is aan zijn zoveelste bedrijf toe. Het gerechtshof wil dat een profbasketballer, wiens carrière aan de top per definitie in de tijd is beperkt, gelegenheid wordt geboden zijn beroep uit te oefenen. Dat is de logica zelf. De Basketbalbond kreeg 24 uur tijd om het arrest uit te voeren. Een dwangsom van 100.000 frank per dag uitstel zou de bond tot nodige spoed aanzetten. Bayer werd inmiddels toegewezen „aan de club van zijn keuze”. Sunair Oostende dus. Maar daarmee is natuurlijk niet alles verteld. Misschien begint het verhaal pas nu „echt”!

beslissingen en bevorderden er meestal uit eigenbelang de status-quo. In deze dagen zal daarvoor tol worden betaald. Vanmoerkerke en Maes hebben zich in deze onverklikkelijke zaak dusdanig geëngageerd dat gezichtsverlies onmogelijk zal kunnen worden voorkomen. Daar moeten fataal littekens van overblijven!

Zelf willen we het voorlopig hierbij laten maar het staat nu wel vast dat ons sportbestel zijn structuren en reglementen moet (durven) herdenken. Profs kunnen niet langer geregeerd worden met teksten die voor (en door) amateurs werden opgesteld. De

De rechtbank heeft nu uitspraak gedaan in de zaak Ronny Bayer. Hier verzamelt hij nog scouting-gegevens. Kortelings speelt hij met Oostende of gaat de Bond nu weer dwarsliggen?

(foto mhb)

moeilijkheden die nu rijzen heeft men zelf gezocht. De basketbalbond heeft verzuimd eigentijdse vormen en normen aan te nemen. De scheiding tussen prof- en amateursport is niet te voorkomen. De voetbalbond begreep dit veel eerder en paste haar reglementen en bestuursorganen geleidelijk (en nog voortdurend) aan. Dat het BOIK gauw de helpende hand wil uitsteken en een werkgroep of commissie wil oprichten die management, binnenhuisreglementering, wettelijke norm en rechtspraak met elkaar moet proberen verzoenen is veelbetekend. Toch moet er voor worden gewaakt dat ook deze commissie weer niet „naast” de wetgever gaat opereren. De sportwereld moet beseffen dat zij een deel is van de maatschappij en geen wereld op zichzelf. Daarom is het goed dat het arrest van het Hof van Beroep helemaal werd toegesneden op de belangen van de profsporter. Een arrest dat misschien (vermoedelijk) nog wijzigingen ondergaat wanneer de problematiek ten gronde wordt behandeld.

In dat perspectief bekeken sluit de gerechtelijke beslissing in de affaire Bayer goed aan bij de uitspraak in kortgeding in de affaire De Bie. Tweemaal werden de belangen van een individuele beroepssporter hoger ingeschat dan de procedures, reglementeringen en gebruiken van ondanks alles nog zeer „amateuristische” sportbonden.

Hoe ongezellig in afwikkeling en onvergelijkbaar in oorsprong beide zaken ook mogen zijn, zij hebben tenminste de verdienste dat zij de problemen scherp stellen en vermoedelijk een streep zullen trekken onder een periode van heerschappij van voorbijgestreefde sportfederaties. Wordt vervolgd.

Flandrien

HET FEESTELIJK IJS VAN FRIESLAND

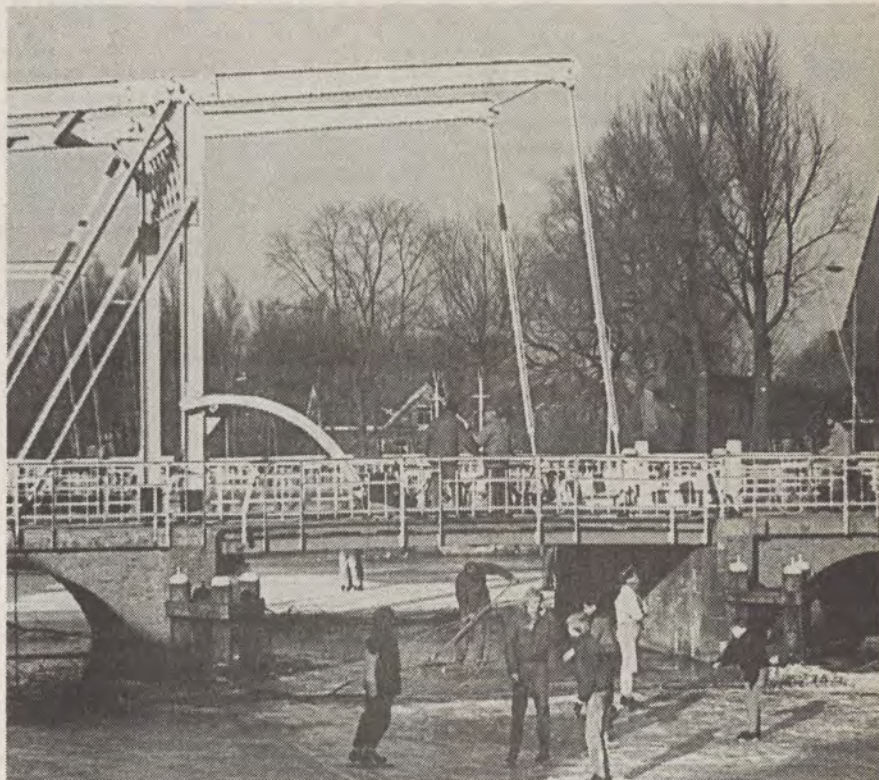
Sport kan nog een feest zijn. Sport kan nog ontroeren. Wanneer het water ijs is geworden maken de Friezen zich op. De Elfstedentocht komt er misschien weer aan. Nog een week echt vriezen en het onmogelijke wordt weer realiteit. Het sprookje van elf steden onderling verbonden door bevroren kanaaltjes. Een sportfeest van en voor het volk. Een gebeuren waar de kommercie nog geen greep heeft op gekregen omdat de hele handel en wandel tot vierentwintig uur voor de start onvoorspelbaar blijft en bijgevolg moeilijk in budgetten kan worden ingekalkuleerd.

Met de wereldkampioenschappen snelschaatsen op het ijs ligt dat natuurlijk anders maar wanneer de Thialfschaatsbaan van Heerenveen vol loopt met meer dan tienduizend zingende en feestende Nederlanders blijkt dat spontaneïteit en echtheid nog altijd niet onverzoenbaar zijn met topsport. Gelukkig maar.

SPIERVOLUME

Nederlanders en vooral Friezen hebben een bevoorrechte relatie opgebouwd met water en ijs. Nergens ter wereld is de geestdrift voor snelschaatsen op kunst- en/of natuurlijke vergelijkbaar met het entoesiasme van onze noorderburen. Thialf in Heerenveen was vorig weekend voor de Nederlanders opnieuw het middelpunt van de sportwereld. 500 en 5000 meter op zaterdag, 1500 en 10.000 meter op zondag. Land en volk waren klaar voor de opdracht. De televisie ook want de verslaggeving van de NOS was weer een model. De kommentaar was ronduit schitterend. Een voor onze vermeende coryfeeën onhaalbaar niveau. Zo eenvoudig en duidelijk was dat.

Wij Vlamingen kijken eigenlijk altijd in verwondering tegen dat snelschaatsen aan. De gekromde ruggen, de machtige halen met benen en armen, de combinatie van kracht en lenigheid, het duel tegen de tegenstander en (vooral) tegen de tijd. De juiste verdeling van inspanningen waar zoveel van afhangt. „Ik spreek met het ijs” zegde de Noor *Johann-Olav Koss* nadat hij zijn wereldtitel had verlengd en het wereldrekord van de Zweed *Gustafson* over de tien kilometer in de vernieling had geschaatst. Koss regeerde in Heerenveen met ijzeren hand. Hij won drie van de vier afstanden. Enkel in de korte spurt (500 meter) was hij niet de beste. Koss heet een krachtschaatser te zijn. Zijn spiervolume is respectabel. Nederlanders hopen daarom dat zijn heerschappij — het woord is niet overtrokken — van korte duur zal zijn. Zelf schaatsen *Veldkamp* en *Visser*, de huidige nummers drie en vier op de wereldranglijst, op souplesse. De jonge Bart *Veldkamp* benaderde Koss het dichtst — alhoewel de kloof op de 10.000 meter nog altijd tien sekonden

Friesland maakt zich weer op voor een volgende Elfstedentocht. Als het vriesweer nog wat in de lucht blijft, zit er een nieuwe tocht in. De geestdrift voor het schaatsen is in Friesland erg groot.
(foto B. Coecke)

bedroeg — op de langere afstanden. Hij genoot ook het voordeel „rechtstreeks” tegen Koss te kunnen (mogen) schaatsen.

Wellicht daaraan dankte hij zijn nieuw Nederlands rekord over de tien kilometer. Heel gelukkig waren de Nederlanders desondanks niet. Zij begeven zich altijd met hoog gespannen verwachtingen naar soortgelijke evenementen. Het beste is ze amper goed genoeg. Individueel en in ploegverband. Dat is er deze keer dus niet uitgekomen. Het meesterschap en het brio van Koss — wiens overwicht deed terugdenken aan Ard Schenk en Eric Heiden — gaven deze wereldkampioenschappen vorm en inhoud.

Het publiek nam daar vrede mee, reageerde feestelijk instemmend en gunde de Noorse kolonie haar pretje. Twee beelden slaan we in onze herinnering op. Koss die de 10.000 meter bijna dansend afmaakt op het ritme van de muziekkapel en de ereronde van de wereldkampioen in een arreslee getrokken door een boerenpaard.

ELFSTEDENTOCHT?

Is het niet vreemd of is het juist vanzelfsprekend — we hebben het al vaker vastgesteld en ons ook al vaker afgevraagd — dat

rugby (vijftigduizend toeschouwers en meer) en schaatsen aan de top tot nog toe van elke vorm van geweld gespaard bleven? Komt het omdat deze sporten nog altijd hun voedingsbodem in het volk vinden en van daaruit ook beleefd worden? Komt het omdat deze sporten nog niet door de kommercie (schaatsers en rugbyspelers gelijken gelukkig nog niet op levende publiciteitsborden) werden overmeesterd? Komt het omdat deze sporten niet voor interpretatie (tijden liegen nooit) en arbitrage (in rugby is veel toegelaten en zijn scheidsrechterlijke vergissingen hoge uitzondering) vatbaar zijn en het discussielement daardoor tot een minimum wordt herleid?

We weten het niet maar ervaren telkens opnieuw dat deze bij ons minder beoefende sporten ons altijd met topsport verzoenen. Echt wanhopen hoeven we dus niet. Ook niet met dit winterweer trouwens. Misschien krijgen we daardoor nog eens een Elfstedentocht en dat zou in één klap alles goed maken.

Misschien. Want de sneeuwval remt de ijsvorming af. De barre tocht in wind en koude op natuurs blijft ook vandaag nog de geesten beroeren. Vreemd (nostalgie zal wel de verklaring zijn) en bemoedigend (sportwetenschap krijgt hier voorlopig geen poot aan de grond, of beter op het ijs) tegelijkertijd.

ZET ER MAAR EEN STREEP ONDER

De in 1931 in Berlijn als Michael Igor Peschkowksy geboren *Mike Nichols* heeft al heel wat controversiële films op zijn naam staan, waaronder *Who's afraid of Virginia Woolf*, *The Graduate*, *Carnal knowledge*, *Silkwood* en *Heartburn* niet de minsten zijn. Deze laatste twee met hoofdrolspeelster *Meryl Streep*. Nu heeft hij haar opnieuw geklist om de rol van Suzanne Vale te spelen in *Postcards from the edge*, naar de roman van *Carrie Fisher*, zijnde de dochter van filmster *Debbie Reynolds* en zanger *Eddie Fisher*. Bij het verschijnen van haar tweede boek *Surrender in pink* en de publiciteitskampanje van de film van de eerste — mooi tegelijk dus — verklaarde ze in een interview: „Ik ben een spion in mijn eigen huis. Ik geef een verslag van de oorlog die ik zelf ben. Ik ben ietwat ondersteboven door mijn eigen leven. Waar andere mensen enkel van konden dromen, dat was dagelijks kost voor mij”.

NIEUWKOMER VAN HET JAAR

Lucille Ball, James Stewart, Candice Bergen kwamen bijna dagelijks aan huis, maar dat bleef niet lang gelukkig toen vader *Eddie* er uittrok met *Elizabeth Taylor*. Er wordt gezegd dat dit haar later naar zanger *Paul Simon* dreef, eveneens jood en klein van gestalte, *just like Eddie*, die ze huwde in 1983. Ze was toen 27. Na een vriendschap van zeven jaar, duurde het huwelijk amper 11 stormachtige maanden. Maar stormen had ze reeds meer gekend. Haar hertrouwde moeder zag haar kapitaal en dat van haar echtgenoot, de magnaat *Harry Karl*, door de gootsteen gaan, omdat *Karl* nu eenmaal niet van de fles kon blijven en verslaafd was aan gokken. Al het geld, verdiend in televisieshows en films, was verdwenen. Voor iemand die nooit enige financiële onstabieliteit had gekend kwam dit zwaar aan, maar moeder *Debbie* ging terug naar *Broadway* in de musical *Irene* en *Carrie* belandde in het ballet achter haar.

Op haar 17de stond ze in *New York* op het toneel en kreeg een klein rolletje in de film *Shampoo* van *Warren Beatty*, wat haar de titel *Nieuwkomer van het Jaar* van het tijdschrift *Photoplay* opleverde. Met 18 vertrok *Carrie* voor anderhalf jaar naar *Londen* naar de Centrale School voor Spreekkunst en Dramatiek. Eenmaal terug ging ze in *New York* wonen en trok daar op met de drugdoende *John Belushi*. Zij had een verhouding met *Dan Aykroyd*, en speelde na een eerste succesvol optreden als *Prinses Leia Organa* in een der grootste hits aller tijden: *Star Wars* nog in twee *Star Wars* films mee, terwijl ze eveneens te zien was in *Under the*

Meryl Streep, Shirly MacLaine en Dennis Quaid in een scherpe ontleding van de Hollywood-illusie.

rainbow en *The Blues Brothers*. Haar huwelijk met *Simon* is herkenbaar doorheen haar beide romans (alhoewel meer in de tweede) en de zanger zelf verwoordde het in liedjes als *Hearts and Bones* en *Crazy Love Part II*. Alle moeilijkheden brachten haar bij de dokter en die schreef haar *Percodan* voor en toen ging het naar de illegale drugs, waarbij *LSD* ook aan bod kwam. Dat deed haar in het ziekenhuis belanden waar haar maag werd uitgepompt en later ging ze in therapie. Het schrijven werd een vervanger van de drugs.

Dat het allemaal semi-autobiografisch is kan je lezen en zien in *Postcards from the edge*, het soms dramatische, dikwijls geestige verhaal van een moeder-dochterverhouding, beiden filmsterren, de ene aan drugs, de andere aan drank.

VUURWERK

In de film wordt moeder *Doris Mann* gestalte gegeven door *Shirley MacLaine*, die reeds eerder schitterde in moederrollen. Het zijn *Streep* en *MacLaine* die deze film maken tot wat hij is, een film eivol emoties, zwarte humor en een sterk beeld van de illusie die *Hollywood* is. Een pleiade aan *Hollywood*-sterren hebben er aan gehouden om *Carrie* een hulde te brengen door hun aanwezigheid. *Dennis Quaid* draaft op als verleider en filmproducent *Jack Falkner*, *Gene Hackman* is de begrijpende filmregisseur *Loweel* en

Richard Dreyfuss is dokter *Frankenthal* die haar maag leegpompt en even terugkeert als haar moeder, zo zat als een *Zwitsers*, tegen een boom is geknald.

De scène in het hospitaal tussen de alcoholische moeder die vindt dat haar drug niet te vergelijken is met die van haar dochter, is een hoogtepunt in de filmkunst. Als *MacLaine* daar ligt, zonder pruik, zonder wenkbrauwen, ouder dan we haar ooit zagen, en *Streep* haar langzaam schminkt, ontstaat er een vuurwerk dat iedereen kan, zal en moet verbazen.

Melo soms, maar sterk en *MacLaine* zingt en danst maar één nummer, maar dat is dan van het beste dat ze ooit te zien gaf en wanneer *Streep* dan ook nog gaat zingen, ja dan breekt de hel los. En daar heeft de muziek van *Carly Simon* zeker heel wat mee te maken.

Voor iemand die het niet erg op *Streep* begrepen heeft is dit wel een erg lovende kritiek vind ik, maar de waarheid moet zijn deel hebben. Als ik toch iets negatief zou willen zeggen: misschien is *Streep* iets te oud voor de rol die ze zo schitterend vertolkt. Maar dat is mugeziften.

Vandaag zag ik ook *Highlander II: The Quickening*. Na ongeveer een kwartier film zegt een van de personages: „Ik weet niet meer wat er hier gebeurt”. Nou, ik had het al eerder...

Willem Smeer

ZATERDAG 16 FEBRUARI

TV 1

10.30 Pronto, Italiaanse les; 11.00 **Schooltelevisie**; 12.30 **Babel**, voor migranten; 16.15 **Mandy**, film; 17.48 **Nieuwskrant**; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Schoolslag**; 18.45 **Vlaanderen Vakantieland**; 19.20 **Joker- en lotto-trekking**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **Zeg maar Jessie**
21.15 **The Hollywood-Connection**, filmkwis
22.30 **Vandaag**
22.55 **Sport op zaterdag**
23.25 **Een jaar in Vietnam**, serie

TV 2

14.30 **Belgian indoor — Brussel**, tennis
19.30 **Nieuws**
20.00 **Belgian indoor — Brussel**, tennis

VTM

15.30 **Hanna Barbera**, tekenfilms; 16.20 **Clip Club**, verzoekprogr.; 16.35 **That's love**, serie; 17.00 **Super 50**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Beverly Hills 90120**, serie; 19.00 **Nieuws**.
19.30 **Waagstuk**, kwis
20.00 **De juiste prijs**, spelprogr.
21.00 **Extreme prejudice**, film
22.50 **Nieuws**
23.20 **Gentlemen and players**, serie
00.15 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 13.45 **De Vara matinee**, concert; 14.51 **Neighbours**, serie; 15.12 **Jules Unlimited**, technieken; 15.37 **Oort en de inkomstenbelasting**, cursus; 15.57 **De speurder**, serie; 16.52 **Museumschatten**, kunst; 17.01 **Brainstorm**; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Kassa**, konsumentenrubriek; 18.22 **Vara's kindermenu**; 19.00 **Nieuws**;
19.22 **Lingo**, woordspel
19.46 **The Flying doctors**, serie
20.36 **Zeg 'ns AAA**, serie
21.00 **Sonja**, praatshow
21.59 **Achter het nieuws**, aktualiteiten
22.34 **Per seconde wijzer**
23.07 **De wereld van Boudewijn Büch**, reisverhalen
23.38 **E.N.G.**, serie
00.25 **Natuurmoment**
00.36 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.39 **Post!**, brievenrubriek; 17.44 **The Thundercats**, serie; 18.09 **Wordt vervolgd**, tekenfilms; 18.30 **Pauze TV**, jongerenmag.; 18.55 **Jackpot**, kwis; 19.27 **Entertainment magazine**; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **Tough guys**, film
22.10 **Land in zicht**, reis naar het verleden
22.40 **Karel**, praatshow
23.29 **De taalmeesters**, stoeien en knoeien
23.55 **Nieuws**

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 18.00 **Paspoort**; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal extra**; 19.10 **Studio sport**.
20.00 **Cat on a hot tin roof**, film
21.52 **De droom van een éénwieler**, tekenfilm
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.50 **Tabataba**, film

ZONDAG 17 FEBRUARI

TV 1

09.00 **Zoetekoek met Samson**; 10.15 **Look mode**; 11.00 **De zevende dag**, praatkafé; 13.00 **Huizen kijken**, info; 13.20 **Sunday Proms**, concert; 14.30 **Schoolslag**; 15.10 **Henri**, jeugdfilm; 16.45 **Het pleintje**, serie; 17.30 **Kilimanjaro**, jeugdnieuws; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **In 't wilde weg**, milieuprogr.; 19.00 **Sportweekend**; 19.30 **Nieuws**; 19.45 **Sportweekend**.
20.30 **De Helmanfaktor**, TV-film
21.30 **Het ei van Christoffels**, reportage
22.00 **I.Q.**, kwis
22.30 **Vandaag**
22.50 **Oog in oog**, monoloog

TV 2

15.00 **Belgian indoor — Brussel**, tennis

VTM

12.00 **Super 50**; 13.00 **Nieuws**; 13.30 **Telebusiness**; 14.00 **Love boat**, serie; 14.45 **Clip klub**; 15.00 **Blue bird**, film; 16.30 **Murphy Brown**, serie; 17.00 **Dag Koko**, dierenmag.; 17.50 **VTM-sport**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Kinderakademie**; 19.00 **Nieuws**.
19.30 **Waagstuk**, kwis
20.00 **Wie ben ik?** spelprogr.
20.30 **Walters verjaardagsshow**
22.00 **Nieuws**
22.20 **De sportshow**
23.25 **Cry of the Banshee**, film
00.50 **Nieuws**

Ned. 1

11.00 **Eucharistieviering**; 13.00 **Nieuws**; 15.05 **God bewaar me!**, dok.; 16.00 **Lamers**, praatshow; 17.00 **Hou nou toch op**; 17.30 **Nieuws**; 17.35 **KRO Kresj**; 18.15 **Crash**, jongerenprogr.; 19.00 **Nieuws**.
19.05 **Waku, Waku**, spelprogr.
19.35 **Zondagavond met Van Willigenburg**, praatprogr.
20.32 **Ook dat nog**, konsumentenserie
21.18 **Brandpunt**, aktualiteiten
21.55 **The Hollywood Connection**, filmkwis
23.00 **De getuige moest sterven**, miniserie
00.00 **Nieuws**

Ned. 2

09.00 **Babar de olifant**; 09.25 **Fitless**; 09.30 **16 stofzuigers**; 09.45 **Toren van pizza's**, kinderprogr.; 10.00 **De boefjes**, serie; 10.25 **Mannetje en mannetje**, serie; 10.30 **Agaath**, interview; 11.00 **Reiziger in muziek**; 12.00 **TROS voetbal plus**; 13.00 **Nieuws**; 18.00 **The wonder years**, serie; 18.25 **Lokolé**, mag.; 19.00 **Moord-TV**, popmag.; 19.10 **In living colour**, serie; 19.30 **Onrust!**, subkultureel mag.; 20.00 **Nieuws**.
20.10 **Keek op de week**, satire
20.32 **Belevenissen**, portretten
20.57 **Berlin Alexanderplatz**, serie
22.55 **Atlantis**, kunstmag.
23.45 **Nieuws**

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 11.00 **Gevolgen van de Golfoorlog**; 11.30 **Omröp Fryslan**; 12.00 **Het Capitool**, discussieprogr.; 12.45 **Gast in de wereld**, dok.; 16.15 **Studio sport**; 17.00 **Kristelijk Gereformeerde Kerkdienst**; 17.45 **Wilde ganzen**; 18.00 **Het Griekse vuur**, teleac; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Studio sport**; 20.00 **Nieuws**.

MAANDAG 18 FEBRUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie**; 15.00 **Babel**; 17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **Alfred Judokus Kwak**; 18.35 **Operatie Mozart**, serie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **Zeg 'ns AAA**, serie
20.35 **Cassidy**, serie
21.30 **Denksportkampioen**, kwis
22.00 **Op de koop toe**, konsumenteninfo
22.35 **Vandaag**
23.00 **Incredibile**, humor. praatshow

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi en meedogenloos**, serie; 19.05 **Uitzending door derden**; 19.30 **Nieuws**.
20.05 **Kochmos**, natuurwet. fenomenen
20.35 **Memphis**, kultureel mag.
21.05 **TOISPORT**, vrijetijdssporten
21.40 **Uitzending door derden**

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **VTM-Kinderklub**; 17.30 **My secret identity**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van Fortuin**.
20.00 **Videodinges**, gekke videoclips
20.30 **MacGyver**, serie
21.30 **Family ties**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Vroemtuigen**, motormag.
23.00 **The Seekers**, miniserie
23.50 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.39 **Op de groei**, over geloof; 17.50 **Beestig**, dierenprogr.; 18.04 **Different World**, serie; 18.28 **NCRV Sport op 1**; 19.00 **Nieuws**.
19.20 **The Cosbyshow**, serie
19.48 **Prettig geregeld**, serie
20.21 **En met de clown kwamen de tranen**, serie
21.11 **Hier en nu**, aktualiteiten
21.53 **Zo vader, zo zoon**, spelprogr.
22.43 **Cheers**, serie
23.06 **Koncept**
23.37 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 14.30 **Santa Barbara**, serie; 15.14 **Ontdek je plekje**, Bolsward; 15.24 **Studio Trappelzak**, kinderprogr.; 16.00 **Service salon**; 17.20 **Een droom van een tuin**, info; 17.30 **Nieuws**; 17.39 **Ko, de boswachtershow**, natuurserie; 18.28 **Goed gezond**, info; 18.55 **Avro Sportpanorama**; 19.20 **Vinger aan de pols**, medisch mag.; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **De sleutels van Fort Boyard**, amusement
21.34 **True Colors**, serie
22.02 **Televizier**, aktualiteiten
22.37 **Capital City**, serie
23.25 **Televizier politiek**
23.55 **Ontdek je plekje**, Bolsward

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 10.00 **Schooltelevisie**; 15.00 **Teleac**; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het klokhuis**; 19.10 **Teleac**; 20.00 **Nieuws**.
20.20 **Milieubericht**

DINSDAG 19 FEBRUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie**; 17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **Saartje en Sander**, serie; 18.20 **Sprookjesteater**, Buffelkop; 18.35 **Black Beauty**, serie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **De drie wijzen**, kwisprogr.
20.50 **Zeker weten?** praatprogr.
22.00 **De Pré historie**, 1969
22.35 **Vandaag**
23.00 **De vrolijke dokters van St.Switin's**, serie

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi maar meedogenloos**, serie; 19.00 **Van aap tot aap**, dok.; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Wie vermoordde Einstein?**, film
21.30 **Uitzending door derden**
22.15 **Johnny Bull**, film

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **VTM-Kinderklub**; 17.30 **My secret identity**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van fortuin**.
20.00 **Gaston en Leo**, humor
20.30 **Medisch Centrum West**, serie
21.30 **Cheers**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Telefacts**, straatkriminaliteit
23.15 **Soap**, serie
23.40 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.41 **Cult**; 18.05 **Vara's kindermenu**; 19.00 **Nieuws**; 19.22 **Lingo**, woordspel
19.42 **De baas in huis**, serie
20.11 **Doet ie't of doet ie't niet?**, spelprogr.
21.32 **In het nieuws**, aktualiteiten
22.23 **Golden girls**, serie
22.48 **Impakt**, dok.
23.38 **Museumschatten**
23.52 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 14.30 **Santa Barbara**, serie; 15.15 **The edge and beyond**; 15.25 **Een stuk of twee**, mag.; 16.30 **Bright sparks**, serie; 16.40 **De taal der dolfinen**, dok.; 17.05 **Zorro**, serie; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Bouli**, serie; 17.45 **B.O.O.S.**, kinderprogr.; 18.10 **Countdown**, pop; 18.55 **De heilige koe**, automag.; 19.25 **Het laatste woord**; 20.00 **Nieuws**.
20.27 **Die 2 speciaal**, serie
21.00 **Wiseguy**, serie
21.50 **Indoor Autosportgala**
22.35 **Married with children**, serie
23.05 **Stop de persen**, mediamag.

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 10.00 **Schooltelevisie**; 18.00 **Gast in de wereld**; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het klokhuis**; 19.10 **Robin of Sherwood**, serie; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **Lopend vuur**, mediarubriek
21.04 **Schrijversportret Peter Carey**, dok.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.30 **NOS-laot**

WOENSDAG 20 FEBRUARI

TV 1

16.00 **Samson**; 17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **Peuschil**, jeugdprogr.; 18.35 **De woudlopers**, serie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **Tatort**, serie
21.45 **Look**, modemagazine
22.30 **Vandaag**
22.55 **Wie schrijft die blijft**, literair mag.

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi en meedogenloos**, serie; 19.00 **Wij en de andere dieren**, dok.; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Sportavond**

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **Schuil af**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van fortuin**.
20.00 **Rap klap**
21.00 **Embassy**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Scarecrow en mrs. King**, serie
23.20 **Benson**, serie
23.45 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Alternatieve energie**, dok.; 18.30 **Buren**, serie; 19.00 **Nieuws**.
19.22 **Volmaakte vreemden**, serie.
20.20 **Pleisterkade 17**, serie
21.05 **Milou van Sprang**, praatshow
21.55 **Vreemde praktijken**, serie
22.25 **Brandpunt politiek café**, aktualiteiten
23.05 **God bewaar me!**, dok.
00.05 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 14.15 **Santa Barbara**, serie; 15.04 **De TV-dokter**; 15.05 **Gloss**, serie; 15.54 **Belfleur**; 17.00 **Bassie en Adriaan**, serie; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **De teenage hero turtles**, serie; 18.02 **Popformule**; 18.40 **Billy Hotdog**, kinderprogr.; 18.53 **Sweethearts**, serie; 19.28 **Kieskeurig**; 20.00 **Nieuws**.
20.27 **Beneluxgala**, show
21.23 **Tros aktua**
21.50 **Eenmaal, andermaal**, over veilingwereld
22.45 **Derrick**, serie

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 09.00 **Schooltelevisie**; 18.00 **De familie Ramdam**, serie; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het klokhuis**; 19.10 **Van gewest tot gewest**, regionale info; 20.00 **Nieuws**
20.20 **Stichting Socutera**, De Massamoordenaar
20.25 **Bernstein dirigeert Beethoven**, klassiek
21.23 **Studio sport**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.30 **NOS-laot**
23.15 **De vrije gedachte**, het vrijdenken
23.25 **Nieuws**

DONDERDAG 21 FEBRUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie**; 15.00 **Babel**; 17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **Prikballon**; 18.25 **Malvira**, serie; 18.35 **Seabert**, serie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **Doet ie't of doet ie't niet**, spelprogr.
21.25 **Panorama**, aktualiteiten
22.30 **Vandaag**
22.55 **In zeer geheime dienst**, serie

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi en meedogenloos**, serie; 19.05 **Uitzending door derden**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Natuur, wat doe je ermee?**, dok.
21.00 **Travelling avant**, film

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **VTM-Kinderklub**; 17.30 **My secret identity**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van fortuin**.
20.00 **Tien om te zien**, show
21.00 **Dallas**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Star**, filmmagazine
23.15 **C.A.T.s eyes**
00.05 **Nieuws**

Ned. 1

10.00 **Vrouw zijn**, mag.; 10.45 **TV-fruitmand**, geestelijke muziek; 13.00 **Nieuws**; 15.00 **In de voetsporen van Thijsse**, dok.; 15.30 **Ceddie**, serie; 15.59 **Het kleine huis op de prairie**, serie; 16.46 **Kinderkrant**, kerstspeciaal; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Tijdsein**; 18.30 **Stampwerk**, kwisprogr.; 19.00 **Nieuws**.
19.20 **Avonturenbaai**, serie
19.50 **Our house**, serie
20.45 **Op eigen benen**, jongeren over zelfstandigheid
21.35 **Tijdsein**, aktualiteiten
22.10 **Nog steeds actief**, dok. kerncentrales
22.55 **Gaetano Sottile**, portret
23.25 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Bouli**, serie; 17.45 **Travelklub**, reismag.; 18.10 **Top 40**; 18.55 **Jackpot**; 19.20 **Veronica Film & Video**, film-nieuws; 20.00 **Nieuws**
20.27 **In de Vlaamse pot**, serie
21.00 **Miss Universe 1991**, rechtstreekse reportage
22.05 **Nieuwslijn**
22.45 **Married with children**, serie
23.10 **Berg je voor Berg**
23.55 **Nieuws**

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 09.30 **Schooltelevisie**; 18.00 **Wat doe jij nou?** school- en beroepskeuze; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het Klokhuis**; 19.10 **Design classics**, de Sony Walkman; 19.35 **Bekijk 't maar**, serie; 20.00 **Nieuws**.
20.24 **Zomervakantie**, serie
21.10 **Bij de repetities van Ajax/Antigone**, dok.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio Sport**

VRIJDAG 22 FEBRUARI

TV 1

14.00 Schooltelevisie; 17.30 Het Capitool, serie;
17.53 Kwislijn; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak;
18.05 Postbus X, serie; 18.30 Top 30; 19.03
Buren, serie; 19.30 Nieuws.
20.00 Kwislijn
20.10 De wonderjaren, serie
20.35 Wat is het leven mooi, film
21.55 Première, film en video
22.30 Vandaag
22.55 Tijd is geld
23.05 Vlotte jongens, film

TV 2

18.30 Nieuwskrant; 18.35 Mooi en meedogen-
loos, serie; 19.00 Uitzending door derden; 19.30
Nieuws.
20.00 De eindeloze reis, dok.
21.00 Where is here?, dok.
21.50 Huizen kijken, info
22.10 De dans ontsprongen

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie;
16.45 Clip Club, verzoekprogr.; 17.00 VTM-Kin-
derklub; 17.30 Katts and Dog, serie; 18.00
Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Home and
away, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van for-
tuin.
20.00 Bompa, serie
20.30 Wies Andersen show, spelprogr.
21.30 Ring of passion, TV-film
23.15 Nieuws
23.45 Friday the 13th, serie
00.25 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 14.24 Rndom tien; 15.10 Ja
natuurlijk; 15.35 Mevrouw van de dominee, re-
portage; 16.00 Passage, middagmag.; 17.30
Nieuws; 17.37 Winnie the Pooh; 18.05 Disney
klub; 19.00 Nieuws.
19.20 Dinges, spelprogr.
19.45 Einstein, spelprogr.
20.23 't Torentje, aktualiteiten
20.39 Murder she wrote, serie
21.28 Ducker en Oudenrijn, serie
22.02 De Geer, praatprogr.
22.48 Op de vlucht, dok.
23.13 Nocturne
23.41 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 17.30 Nieuws; 17.40 Meer plezier
met papier, cursus; 17.55 Cambodja, land van
hoop en moed, dok.; 18.38 Therion Natural
State, natuurfilm; 18.55 Jackpot, beeld- en woord-
spel.; 19.25 Clip Carpenters; 19.30 T. en T.,
serie; 20.00 Nieuws.
20.27 Medisch Centrum West, serie
21.20 TROS TV show, praatshow
22.10 Binnenlandse zaken, kolder
22.40 Tros Aktua in bedrijf, glasindustrie
23.20 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 09.00 Schooltelevisie; 18.00 Pas-
poort; 18.30 Sesamstraat; 18.45 Jeugdjoernaal;
18.55 Het klokhuis; 19.10 Vogels kijken, dok.;
19.39 Het gezicht van Nederland, Apeldoorn;
20.00 Nieuws.
20.25 Sport studio
20.55 Geen C te hoog, muziekprogr.

Sherley Temple gaat op zoek naar geluk en steelt eenieders hart in *The Blue Bird*. Zondag 17 februari op VTM om 15u.

ZATERDAG 16 FEBRUARI
MANDY

Brits drama uit 1952. Harry en Christi-
ne komen tot de vaststelling dat hun
dochtertje Mandy doof is. Christine wil
het kind naar een speciale school sturen
maar Harry wil daar niks van weten. Na
een hevige ruzie gaat Christine ervan-
door met Mandy. (BRT TV1, om 16u.15)

ZONDAG 17 FEBRUARI
THE BLUE BIRD

De familie Tyl leidt een eenvoudig
bestaan en dochtertje Mymyl vindt dat
maar niks. Op een nacht krijgt zij het
bezoek van een toverfee en trekt met
haar broertje op avontuur uit. Amerik. film
van Walter Lang uit 1940 met Shirley
Temple, Spring Byington en Gale Son-
dergaard. (VTM, om 15u.)

MAANDAG 18 FEBRUARI
VOUS PIGEZ

Franse komische avonturenfilm uit
1956 met Eddie Constantine, Maria Frau
en François Perrot. Detektive Lemmy
Caution snelt in Italië een professor te
hulp op wiens uitvinding een gangster-
bende het gemunt heeft. Bovendien krijgt
hij te maken met een opdringerig wees-
meisje. (RTBf1, om 15u.05)

DINSDAG 19 FEBRUARI
JOHNNY BULL

Amerik. film uit 1986 met Jason Ro-
bards, Colleen Dewhurst en Peter MacNi-
col. Joe Kovacs heeft zijn legerdienst

volbracht in Engeland en keert naar de
VS terug met zijn jonge bruid Iris. Zij ziet
haar dromen over Amerika in het water
vallen wanneer zij kennis maakt met het
milieu waarin haar schoonouders leven.
(BRT TV2, om 22u.20)

WOENSDAG 20 FEBRUARI
AMERICAN GRAFFITI

Erg leuke mozaïek over enkele jonge-
ren die na hun eindeksamen aan de
middelbare school hun eerste stappen
zetten in de wereld van de volwassenen.
Het is 1962 en de tijdssfeer wordt uitste-
kend weergegeven. Amerik. film uit 1973
met Richard Dreyfuss, Ron Howard en
Cindy Williams. (BBC 1, om 0u.30)

DONDERDAG 21 FEBRUARI
TRAVELLING AVANT

Franse satirische film uit 1987 met
Thierry Frémont, Simon de la Brosse en
Ann-Gisel Glass. In het grauwe Parijs na
de Tweede Wereldoorlog proberen enke-
le filmfanaten hun grote droom te verwe-
zenlijken: het opstarten van een eigen
filmklub. (BRT 2, om 21u.)

VRIJDAG 22 FEBRUARI
VLOTTE JONGENS

De Lepetomane University geniet de
weinig benijdenswaardige reputatie de
slechtste school te zijn van het hele land.
Direkteur Burch besluit daar wat aan te
doen en stuurt een team naar een uiterst
gevaarlijke vlotrace. Amerik. komische
film uit 1984. (BRT 1, om 23u.05)

HERSENBREKER

OPGAVE 73

HORIZONTAAL

1. Vlak bij deze stad in de provincie Antwerpen komt de appel neer (4)
4. In dit deel van het huis hoef je doorgaans niet te stoken (7)
7. Ingekorte aartsengel (3)
8. Deze plaats ligt nabij horizontaal 1 (4)
9. Dat is een mirakuleus drankje! (10)
10. Die lap in de keuken dient zeker niet om stof af te nemen (8)
13. Die moeten heel sterk zijn als ze weelde te dragen hebben (5)
14. Zaken waarmee dit gebeurd is, zijn niet meer te veranderen (6)
17. Goed begrepen? Dan word je nu gepakt (7)
18. Is zo iemand uit het hoge noorden gekomen om hier de boel vuil te maken? (8)
19. Het gaat er nogal erg aan toe in die drankgelegheid (3)

VERTIKAAL

1. Zij ontsluiten nieuwe wegen, maar maken die ook weer kapot (11)
2. Dat heb je gedaan als je een hindernis hebt weten te ontlopen (7)
3. De weg kwijtgeraakt, zelfs een heel eind uit de buurt (9)
5. Heel hoge plek op een zeilboot (2)
6. Radikaal iets verwijderen, met behulp van een mes zelfs (8)
10. Met tien van deze dieren hoog boven je, schiet je totaal niets op (6)
11. Er staat slechts een dunne laag zeewater (2)
12. Meeneem-maaltijd (7)
15. Die bloem is tevens een hemellichaam van de hoogste categorie (5)
16. Wordt gezegd van dingen die mooi gelijk liggen (5)

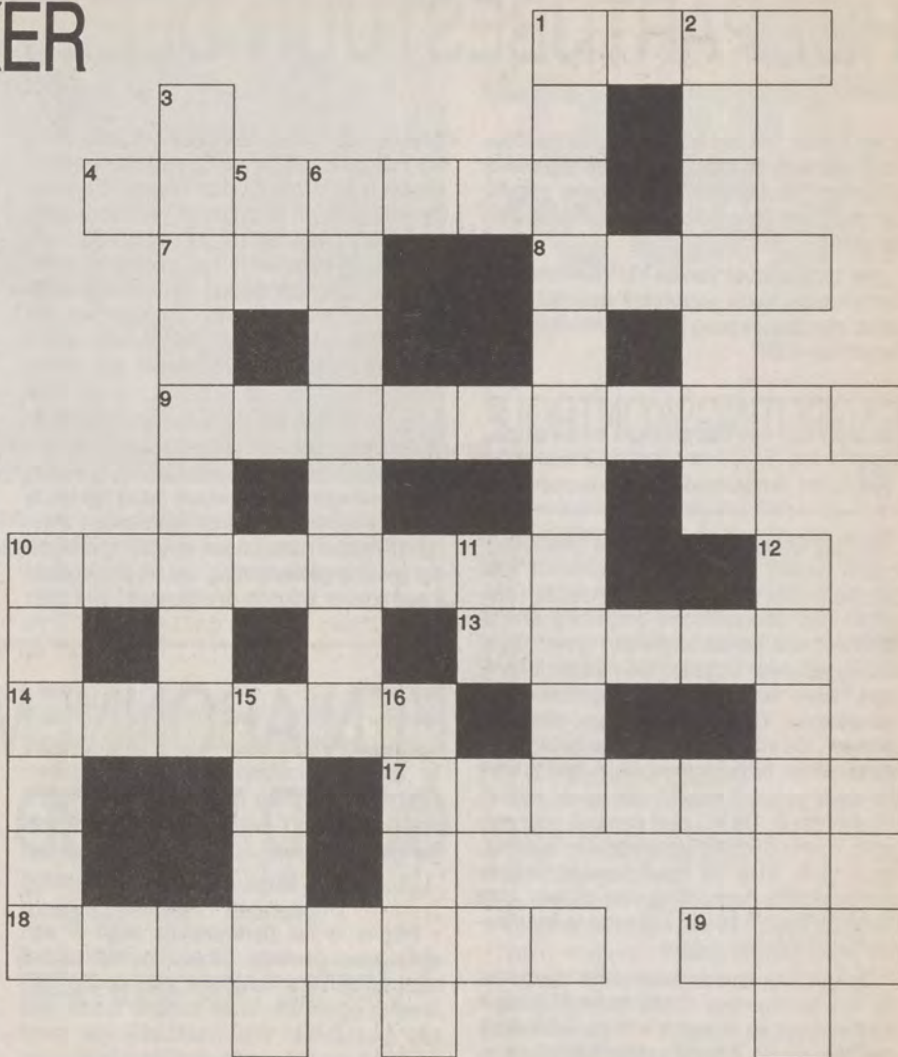
WINNAAR OPGAVE 71

Er kwamen opnieuw veel juiste inzendingen binnen. Een onschuldige hand trok Dora Heirwegh uit de Kon. Albertlaan 78 te 3360 Korbeek-Lo als winnaar uit het pakket.

OPLOSSING OPGAVE 72

Horizontaal: 2. trappers; 6. kaderspel; 7. onthoofden; 9. tollenaar; 11. vlees; 13. lalala; 14. bepalen; 15. gage; 16. kleintjes; 19. wens; 20. ijl; 21. as.

Vertikaal: 1. voetpad; 3. Rode Halve Maan; 4. porto; 5. salon; 6. kunstbloemen; 8. fonkelnieuw; 10. afslag; 12. vlag; 16. kwijl; 17. lel; 18. Isis.

SATERDAG

AHASVERUS

„Zout te kort“, las Ahasverus Wil Sauwens nu de hamsteraars inzetten!

Incredible ongehoord
Felice geslipt...

Saint-Amour is vooral
...veel glitteratuur

Rode Duivels strijken hun...
...billen Medved in

Tuur Van Wallendael:
...Omblutsman

Claus op Saint-Amour:
Het liefdesverdriet van België

VS-zegebuletins...
...klinken bombastisch

Dit jaar Elfstedentocht?
Diepfriezen wachten af

Kernongeval in Japan:
Bang Zaï!

Litouwers hebben nog...
...meer peilingen op hun boog

Ongedierde in woestijn
Mariniers in de rats!

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Na afloop van het Volksunie-partijbestuur van maandag 11 februari j.l. heeft algemeen ondervoorzitter Chris Vandebroek volgend de mededelingen verspreid ten behoeve van de pers.

Het partijbestuur van de VU Vlaamse Vrije Democraten heeft uitgebreid aandacht besteed aan de aan gang zijnde controle van de begroting 1991.

BEGROTINGSKONTROLE '91

Het partijbestuur meent dat de omstandigheden waarin de controle plaatsvindt veel onzekerheden en ongunstige tendenzen omvatten. De economische omgeving en de internationale omstandigheden geven aanleiding tot meer uitgaven en minder inkomsten. Toch verwerpt de VU gemakkelijke oplossingen. De partij wil „geen crisis op krediet”. De vruchten van het langdurige en standvastige bezuinigingsbeleid dat tot hertoe werd gevoerd mogen niet op de helling worden gezet. De VU pleit dan ook voor een grote voorzichtigheid vanwege de regering. Deze moet strak de hand houden aan de vooropgezette doelstelling voor dit jaar, met name het beperken van het netto te financieren saldo tot 405 miljard.

Op het vlak van de inkomsten meent de VU dat de regering er alle belang bij heeft duidelijkheid te scheppen in de werkelijke omvang van de diverse belastingen, en een korrekte inschatting van de evoluties terzake te maken. Dit is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de minister van Financiën. De partij heeft steeds gepleit voor een korrekte en dus rechtvaardige toepassing van de belastingwetgeving. De regering en de bevolking hebben zich doorheen de jaren tachtig grote inspanningen getroost om de concurrentiepositie van onze bedrijven te herstellen. Dat deze inspanningen resultaten leverden bewijzen de meer dan behoorlijke bedrijfsresultaten die vorige jaren werden geskoord. De VU meent dan ook dat het gerechtvaardigd is dat de regering zorgt voor een korrekte inning van de belastingen. Zij moet verhinderen dat de fiscaal sterkeren zich via achterpoortjes aan hun burgerplicht kunnen onttrekken.

De internationale omstandigheden plaatsen de regering voor bijkomende uitgaven. Zowel de economische heropbouw van de landen uit Midden- en Oost-Europa als onze solidariteit in het raam van de uitvoering van de VN-resoluties voor het Midden-Oosten vragen een aanzienlijke inspanning van ons land. Tevens vreest de VU dat de er in de sociale zekerheid heel wat meeruitgaven binnen het kader van de bestaande wetgeving kunnen worden verwacht. De verslech-

terende werkgelegenheidscijfers betekenen meeruitgaven in de werkloosheid. De versnelde inflatie zal via de overschrijding van de spilindex en de prijzenstijging voor algemene meeruitgaven zorgen. Anderzijds geven ook de uitgaven in de gezondheidszorg redenen tot ongerustheid. De noodzakelijke sociale correcties die ten opzichte van de lage pensioenen werden ingebouwd vragen een verhoogde solidariteit van de welstellenden.

De VU meent dat de regering steeds een voorzichtig, sociaal gekorrigeerd, bezuinigingsbeleid heeft gevoerd. Ook wanneer zij nu gedwongen wordt nieuwe maatregelen te nemen mag niet van deze lijn worden afgestapt. Anders dan onder vorige regeringen het geval is geweest mag niet tot anti-sociale maatregelen worden overgegaan. Wel pleit

de VU ook hier voor inspanningen die rechtvaardig worden gespreid over de verschillende categorieën van de bevolking.

DERDE FAZE

De VU heeft tenslotte met genoeg vastgesteld dat de Waalse PS zich ondubbelzinnig heeft uitgesproken voor een snelle afwerking van de staatshervorming in de derde fase. Zij meent dat er nu geen redenen meer zijn om de besprekingen hierover nog langer uit te stellen. De VU meent dat alle regeringspartijen, omwille van hun geloofwaardigheid, er baat bij hebben om dit essentieel onderdeel van het regeerakkoord nu ook daadwerkelijk in wetgeving om te zetten.

EEN ABONNEMENT IS GOUD WAARD

WIJ is in het perswereldje altijd al een geval apart geweest. Dit blad schrijft uit het hart van de Vlaamse opinie, het houdt er een mening op na die in de andere media niet aan bod komt. WIJ heeft mee de stoot gegeven aan het *onafhankelijker Vlaanderen* dat we nu stilaan uit de steigers zien oprijzen. WIJ zal mee blijven kneden om *het betere Vlaanderen* vorm te geven. Meer dan 35 jaar lang is hét Vlaams-nationaal weekblad — eerst De Volksunie, later WIJ — het klankbord én de spreekbuis geweest van de VU.

WIJ is niet te koop voor belangengroepen, er is geen vakbond of ziekenkas die financiële injecties aan het blad geeft. WIJ heeft dan ook aan niemand verantwoording af te leggen. Maar onafhankelijkheid betaalt je soms duur. Het is vaak hard knokken om in het ruwe medialandschap te kunnen gedijen. Toch heeft WIJ altijd, en niet zonder fierheid, het hoofd rechttop kunnen houden. En dit in de eerste plaats dankzij zijn lezers. WIJ leeft voor, maar zeker ook van zijn lezers. Veel abonnementen zijn dus onontbeerlijk om de motor draaiende te houden.

Topwerfers hebben niet alleen hun hart op de tong over WIJ, zij hebben vooral een groot hart voor WIJ. Hier provincieraadslid Ward Herbosch aan het woord.

(foto Szommer)

Het weekblad WIJ telt onder zijn trouwste werwers ook enkele VU-parlementairen. Op de foto herkent u links kamerlid Nelly Maes en topwerfster Anny Lenaerts.
(foto Ronald Szommer)

Publiciteitsverantwoordelijke Karel Severs (met bril) legde bondig uit met welke factoren de reclamewerwer in de praktijk rekening dient te houden. Hoort WIJ-redakteur Tom Serkeyn het in Keulen donderen, of schrikt hij gewoon van het vogeltje van WIJ-fotograaf Ronald Szommer?

Van in de beginperiode van het blad kon WIJ rekenen op een legertje idealistische kolporteurs. Week in week uit schuimden zij gans Vlaanderen af en brachten het blad — dat toen nog een krantje was — aan de man, beziel met slechts één zaak: de Vlaams-nationale boodschap uitdragen. Het krantje evolueerde tot een volwaardige magazine, met heel wat meer publicitaire troeven. Toch blijft WIJ voor een zeer aanzienlijk deel aangewezen op entoesiaste werwers om het lezersaantal op peil te houden en aan te dikken.

TOPWERVERS

Regelmatig roept de WIJ-redactie de topwerwers bijeen. Deze topwerwers zijn een „harde idealistische kern” van militante vrouwen en mannen, uit alle hoeken van het land die al jaren in weer en wind de baan op gaan. Ze leveren onvermoeibaar huisbezoeken, en slagen er — spijts de vaak ondankbare omstandigheden — in jaarlijks enkele tientallen abonnementen bij te maken. Op de werwersbijeenkomsten wordt er, in een ontspannen sfeer, een stand van zaken van het blad opgemaakt, nieuwe „strategiën” worden besproken om het blad aan te prijzen, de WIJ wordt kritisch doorgelicht, het misschien wat sluimerende entoesiasme wordt terug aangewakkerd... kortom de batterijen worden terug opgeladen.

REKLAME-INKOMSTEN

Vorige week waren de topwerwers en de WIJ-redactie te gast bij minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens. André Geens, zelf jarenlang medewerker van WIJ, verwelkomde de talrijk opgekomen werwers. Hij wees op de onvervangbare rol die WIJ voor de VU en voor gans de Vlaamse beweging tot nu toe heeft vervuld. De redactie kon zich ook verheugen op de aanwezigheid en de steun van de parlementairen Nelly Maes, Etienne Van Vaerenbergh, Jan Caudron en ere-senator Oswald Van Ooteghem. Hoofdredakteur Maurits Van Liedekerke gaf een overzicht en de resultaten van de voorbije abonnementenacties, en wierp tevens een blik in de toekomst. Hij lichtte een aantal op stapel staande promotieactiviteiten toe en moedigde de aanwezigen aan om de in het verleden geleverde prestaties nogmaals te evenaren. Meteen gaf hij ook de start voor een nieuwe abonnementenslag waarvan wij vanaf deze week de eerste resultaten publiceren. De ractie loopt tot eind mei a.s. In een zakelijk maar helder betoog legde Karel Severs, publiciteitsverantwoordelijke van het blad, uit met welke factoren de reclamewerwer in de praktijk dient rekening te houden.

Karel Severs maakte een balans op van de reclame-inkomsten van de voorbije jaren. De jongste jaren is er een duidelijk stijging van

Deze week brengen wij dus onze eerste abonnementenstand van 1991. Nog schoorvoetend — maar langzaam is het goede ritme — lopen de eerste resultaten bij onze administratie binnen, maar dit zal in de komende weken wel een wending nemen.

Nog even in herinnering brengen dat elke nieuwe abonnee aanspraak maakt op deelname aan een ronduit schitterende tombola. Ook de werwer deelt mee in de winst. Maar daarover meer in een volgende uitgave!

1. Anny Lenaerts (Wilrijk)	5
2. Maurice Passchijn (Meise)	4
3. Erik Vandewalle (Izegem)	2
Walter Storms (Lovendegem)	2
Georges Raes (Ledegem)	2
Greet Claes (Liedekerke)	2
Ivo Coninx (Genk)	2
8. Jan Caudron (Aalst)	1
Liske Vanhorenbeek (Hofstade-Zemst)	1
Ward Herbosch (Wommelgem)	1
Oswald Van Ooteghem (Gentbrugge)	1
Willy Putzeijs (Lummen)	1
Miel Uytendoven (Buizingen)	1
Walter Devolder (Veurne)	1
Margriet Bachot (Antwerpen)	1
Totaal	27

de publiciteitsinkomsten merkbaar, zij het dat de radio- en TV-reklame de geschreven pers lelijk parten spelen. Sekretariaatsmedewerkster Mia De Prins kreeg een open doekje voor de bemoedigende resultaten die zij tot nu toe boekte met haar telefoonactie.

Er ontspoon zich naderhand een geanimeerd gesprek waarbij de topwerwers, die enige kritiek niet schuwden, vaak aardig uit de hoek kwamen. Vooral de skeptische, maar trouwe en simpatieke kampioen-werwer Ward Herbosch uit Wommelgem deed een aantal markante tussenkomsten.

Deze bijeenkomst was geslaagd. Zowel voor de „abonnementenjagers” als voor de WIJ-redactie was de vergadering een hart onder de riem. Het sterkt ieders overtuiging dat het enige Vlaams-nationale weekblad niet mag, maar zeker — gezien de entoesiaste vriendenkring die zich jaar in jaar uit voor WIJ inzet — niet kan verdwijnen!

(ts)

In het kader van het Toekomstplan Vlaanderen organiseerde de werkgroep rond de pijler *leefbare toekomst* op 2 februari een geslaagde studiedag te Mechelen i.v.m. de afvalproblematiek in Vlaanderen. Hiertoe waren belangrijke deskundigen uit de afvalsektor uitgenodigd die het standpunt van de VU-werkgroep *leefmilieu* kritisch benaderden. Op de foto v.l.n.r. Senator Rob Geeraerts; Prof. Beukens, afvalspecialist VUB; Jef Van Weert, arrondissementsvoorzitter VU-Mechelen; ir. F. Parent; directeur-generaal van OVAM en dhr. Annaert van het afvalverwerkend bedrijf Depamo. Het volledige VU-afvalplan is gratis te bekomen op het algemeen sekretariaat, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel.

TWEEDE TAK-BLOKKADE IN DE RAND

Zaterdag 2 maart organiseert TAK een tweede blokkade van de dorpskern van één van de zes faciliteitengemeenten. Hiermee wil TAK protesteren tegen het feit dat de Franstaligen en de Franstalige gemeentemantatarissen de taalwetten niet naleven.

Om de doodeenvoudige reden dat in de zes faciliteitengemeenten en ook in bepaalde delen van Vlaams-Brabant door de Franstaligen een offensieve en agressieve aanwezigheids- en expansiepolitiek gevoerd wordt, wil TAK deze tweede blokkade.

Het eisenplatform bij deze TAK-blokkade blijft ongewijzigd:

1. Stop de faciliteiten
2. Taalgrens is de kiesgrens
3. Een provincie Vlaams-Brabant nu
4. Een degelijk sociaal grondbeleid
5. Geen stemrecht voor eurokraten.

De blokkade van zaterdag 2 maart gaat uitsluitend door achter de Leeuwevlag. Partijpolitieke kentekens zijn niet gewenst.

Inlichtingen: Guido Moons (091/55.82.46) en Bart De Valck (052/35.79.77).

Algemene ledenvergadering VU-Vrouwen

Zaterdag 16 maart 1991

Cultureel Centrum
„De Zandloper”
Kaasmarkt 75
1780 Wemmel

Gespreksthema:

Naar een gewijzigde maatschappijkultuur.
Focus op komende wetgevende verkiezingen.

ADVERTENTIE

54ste VLAAMS NATIONAAL ZANGFEEST

zondag 3 maart '91
14.30 u.
SPORTPALEIS
ANTWERPEN

Kaartenverkoop:
ANZ-sekretariaat
Baron Dhanistaan 20
Antwerpen
Tel.: (03) 237 93 92
en Sportpaleis
Tel.: (03) 326 10 10

VLAANDEREN
MOET NOG
EEN EEUWIGHEID
MEE!

ANZ

VEV KREDIETBANK GROEP J. VAN GEDA
SPAARKREDIET

ADVERTENTIE

Wij stellen U voor in exclusiviteit

B.V.B.A Stassen-Verlinden

Restaurateur Traiteur Banketaannemer

Comberg 29 b 3790 St-Martens-Voeren Tel.: 041/61 11 10

Groepen informeer eens naar onze arrangementen en dagmenu's voor groepen.

*Furon: eerste vermelding van Voeren in 966.

WEST-VLAANDEREN

FEBRUARI

18 BLANKENBERGE: voordracht over de geschiedenis van Karnaval. Om 15u. in de Reisduij, Kerkstraat. Org.: VVVG-Blankenberge (050/41.33.70).

18 IZEGEM: Zaal Oud Stadhuis om 15u.: dia-voordracht over Granada, door J. Deceuninck. Org.: VVVG-Izegem.

19 IZEGEM: Plantijnzaal POB om 20u.: derde sessie cursus Griekse kunst. Org.: VSVK.

20 ROESELALRE: Knutselavond: kadertje met droogbloemen. Om 20u. in de H. Verrieststraat 4. Meebrengen: klein kadertje, evt. droogbloemen. Ook ter plaatse te verkrijgen. Org.: Vlanajo-VZ West-Flandria.

21 IZEGEM: Bar auditorium om 20u.: gesprek met Jozef Deleu (Stichting Ons Erfdeel) over cultuurpolitiek. Erik Vandewalle, schepen van Kultuur, zal Deleu interviewen. Org.: VSVK.

22 KORTEMARK: Tweedehands Boeken- en Platenbeurs. van 20 tot 24u. ook op 23/2 van 9 tot 13 en van 15 tot 22u. en op 24/2 van 9 tot 12 en van 15 tot 20u. In de gudrunzaal, Torhoutstraat. Org.: Vlaams Kring.

23 ROESELARE: Kampioenviering van de kaartersklub 't Leeuwke. In zaal Damberd te Roeselare.

23 WINGENE: Jaarlijks VU-Ledenfeest, vanaf 20u. in restaurant 't Molenhof. Menu met aperitief, soep, Orloff, koffie en koekjess + 1 drank aan 590 fr.p.p. Gast spreker: Walter Luyten. Inschrijven bij L. Bogaert, Futselstr. 27 (051/65.56.35). Org.: VU-Wingene.

23 BRUGGE-ST.KRUIS: Wijnkaarting in Chalet Rust Roest, Zuidervartje. Aanvang: 19u. Org.: VU-Brugge-St.Kruis.

24 DEERLIJK: 6de Mosselstijf van 12 tot 15u. in Ontmoetingscentrum Molenhoek (Deerlijk). Sprekers: VU-ondervoorzitters Annemie Van de Castele en Chris Vandenbroeke. Inschrijven bij bestuursleden of tel. D. Demeurie (056/70.17.92) of J. Verbrugge (056/77.77.47). Org.: VU-Deerlijk.

25 KORTRIJK: Voordracht over priester Odil Spruytte (1891-1940), door P.J. Verstraete. Om 20u. in West Flandria (Graaf Gwijde van Namenstraat 7). Inkom gratis.

26 IZEGEM: Plantijnzaal POB, om 20u.: vierde sessie cursus Griekse kunst. Org.: VSVK.

27 BRUGGE: Diamontage „Bulgarije”. Org.: VVVG-St.Andries-Brugge (050/35.54.30).

28 ZEDELGEM: Hans de Belder over De Golfoorlog, vrijlating Houtekins en gijzelaars in Irak. Walter Luyten over de bevrijdingsstrijd van de Baltische volkeren en de situatie in de USSR. Om 20u.30 in de Sporthalle te Loppem. Org.: VU-arr. OVD.

MAART

3 OOSTENDE: Oostende naar Zangfeest. Bus + 2de rang zitplaats 750 fr. Info bij VOVO (059/50.84.80), DF (059/33.00.32), VVB en VVVG (059/80.08.41).

3 DAMME: Naar Zangfeest met VU-Damme. Info bij bestuursleden.

5 DEERLIJK: Om 20u. in Ontmoetingscentrum d'leffe: hoorzitting met Hans De Belder. Muzikale omljisten door duo Sonoro (klassieke muziek). Info: D. Demeurie (056/70.17.92) of J. Verbrugge (056/77.77.47). Org.: VU-Deerlijk.

8 KOEKELARE: Jaarlijks ledenfeest in zaal Amfora. Om 19u.30 breugelmaal. Om 20u.30 voordracht door minister J. Sauwens. Inschrijven voor breugelmenu bij bestuursleden. Org.: VU-VVD-Koekelare.

VERKEERSLEEFBAARHEID IN ST.-KRUIS

De socio-kulturele vereniging Trefpunt St-Kruis organiseert donderdag 218 februari om 20 u een inspraak- en debataavond in het Gemeenschaps-huis aan de kerk in St.-Kruis over de verkeersleefbaarheid ter plaatse.

Door de groep Planning werd in opdracht van het Brugse stadsbestuur een studie uitgevoerd over de verkeersleefbaarheid in Brugge. De studie omvat ook voorstellen voor St.-Kruis. Tevens zijn er reeds werken in uitvoering.

Reden genoeg om enkele deskundigen uit te

nodigen om hierover een gesprek te hebben. Ir. Johan Vanderheyden van het kabinet Sauwens zal toelichting geven bij het Verkeers- en Vervoersplan Vlaanderen. Namens de groep Planning geeft ir. Keppler toelichting bij het verkeersleefbaarheidsplan voor Brugge. Namens de Vlaamse Vervoersmaatschappij spreekt ir. Crabbe. Het panelgesprek wordt in goede banen geleid door gemeenteraadslid Jean-Marie Bogaert.

Alle belangstellenden zijn van harte welkom en de toegang is gratis.

AKTIEKOMITEE VISSERISCHOOLO NIEUWPOORT

Op initiatief van de VU-Nieuwpoort werd een aktiekomitee opgericht om te ijveren voor het behoud van de Visserijschool. Zij wordt hierin gesteund door de direktie van de school maar ook door de ganse havengemeenschap. De aktievoerders hopen voldoende druk te kunnen uitoefenen op de overheid om de school te kunnen behouden.

De school is immers van levensbelang voor de instandhouding van de visserij in Nieuwpoort.

Om het initiatief te ondersteunen wordt op zaterdag 16 februari om 10 u verzamelen gebelzen aan de vismijn in Nieuwpoort voor een manifestatie. Afdelingsvlagen en VU-borden zijn welkom.

VU-DEERLIJK OVER KORRUPTIE

De VU-Deerlijk lokte een nokvolle zaal met de organisatie van een debat met beursgoeroe Van Rossem en kamerlid Hugo Coveliers over de korruptie in ons land.

In een eerste vraag wordt ingegaan op het feit of alle politiciers schurken zijn. Van Rossem ontdekt enkele witte raven in een land vol hypokrisie. Coveliers treedt de stelling bij dat in ons land de korruptie even hoog ligt als in Zwitserland.

Wie heeft nu baat bij korruptie? Voor Van Rossem zijn dat het militaire en industriële kompleks dat de eigen positie veilig wil stellen. Coveliers ziet de korruptie vooral in het sisteem zitten bij hen die belang hebben dat een aantal zaken niet opgelost worden.

Beiden verwijzen naar de Bende van Nijvel dat startte rond de kliek van VDB. Geld en macht zijn uiteindelijk de termen die zulke korruptie mogelijk maken en nodig hebben. De hamvraag naar misbruik van overheids gelden en staatsubsidies duikt meteen weer op. Van Rossem vernoemt hierbij Verlipack-Beaulieu-De Clerck. Verder is er de zaak van de Kempense Steenkoolmijnen die 1,7 miljard beleggen in Super Club en zo spekuleren met Vlaamse successierechten. Hugo Coveliers interpeleert hierover in de Vlaamse Raad.

Hamvraag blijft hoe die praktijken te stoppen. Van Rossem ontvouwt de plannen van zijn nieuwe partij. Zij wil ijveren voor werkelijk federalisme. Wel liet hij duidelijk zijn simpatie blijken voor de VU. Samen met VU en Groenen wil hij met zijn partij akkoorden uitwerken.

Hugo Coveliers ziet dit alles als een simpatieke maar verder onrealistische aanpak.

Ook de Silco-affaire kwam ter sprake. Van Rossem verwees naar de man die in Beiroet het visum verstrekke, Jan Camps, die een gekend diplomatiek lobbyist van de Belgische wapenhandel is. Ook Coveliers wees op het verband in het bendedossier met de wapentrafiek naar het Midden-Oosten.

Op het einde van een debat overheersen enkele indrukken. Van Rossem speelt met een uitzonderlijk gevoel voor publiciteit in op zowel de sensatie-zucht als vraag van de publieke opinie naar een betere maatschappij. Het recept van zijn nieuwe partij stoelt vooral op een groot en vaag makropolitiek model. Het gevaar is dat de aandacht afgeleid wordt van wat dagdagelijks nodig is om nuchter te schaven aan wetten en controle om de korruptie in te dijken.

DE VU OP DE INTERNATIONALE SCENE

De VU van het arr. OVD organiseert i.s.m. VU-Zedelgem op vrijdag 28 februari een avond omtrent de aktuele internationale situatie.

Hans De Belder zal er spreken over de Golfoorlog, de bevrijding van de familie Houstekins en de gijzelaars in Irak.

Walter Luyten zal de bevrijdingsstrijd van de Baltische volkeren en de situatie in de Sovjetunie toelichten.

De avond wordt ingeleid door Gilbert Van Overschelde.

Na de toespraken is er gelegenheid tot vragen stellen.

De avond gaat door in de Sporthalle te Loppem, om 20u.30. De inkom is gratis.

VU-MERELBEKE VRAAGT BUSVERBINDINGEN

De Merelbeekse VU heeft van het verbeteren van het openbaar vervoer één van haar aktiepunten gemaakt. In een brief aan minister Sauwens drukt de afdeling haar tevredenheid uit over de nieuwe tariefstructuur. De verplaatsingen van en naar Gent worden immers goedkoper.

Toch zijn er nog andere maatregelen nodig om het autoverkeer terug te dringen. Vooral de verbinding tussen het centrum van Merelbeke en het Gentse Sint-Pietersstation baart zorgen. Heel wat treinreizigers zien zich nog steeds genoodzaakt om met de wagen naar het Gentse station te rijden. Ook scholieren worden veelal met de wagen tot aan het station gebracht. Dit levert parkeer- en verkeersproblemen op.

In de brief wordt aangedrongen dat de minister bij de nakende reorganisatie rekening zou houden en zorgen voor regelmatige verbindingen met het Gentse station, vooral tijdens de piekuren.

OOST-VLAANDEREN

FEBRUARI

15 EEKLO: Hugo Coveliers over „De bende van Nijvel en aanverwanten” met nadien een gezellig etentje. Deze avond wordt ingericht voor bestuursleden van het Meetjesland. In Zaal Sparrenhof, Brugse stwg 189, om 20u. Org.: VU-werkgroep Meetjesland.

16 GERAARDSBERGEN: Jaarlijks eetmaal van het Vlaams-Socio-Kultureel Centrum Geraardsbergen, in De Vlasschaard, Gentse steenweg te Hemelveerdegem-Lierde. Van 17 tot 22u., met TD vanaf 20u. Ook op 17/2 van 11 tot 16u. Volw.: 300 fr., kind. 175 fr.

21 MARIKERKE: Hans De Belder over de internationale toestand. Om 20u. in zaal 't Schoon Zicht, Trekweg 18 te Mariakerke (ingang langs de Meirestraat). Org.: VU-Mariakerke-Drongen.

22 GAVERE: Oog in oog met Johan Sauwens. Om 19u.30 in zaal Zangershof, Scheldestraat. Kom vragen en luisteren. Iedereen welkom. Org.: VU-Gavere.

23 LATEM-DEURLE: Jaarlijks Vlaams Lente-feest, met warme beenhosp. Gastspreker: Hans De Belder. Om 19u.30 in Parochiezaal, Centrum, St.Martens-Latem. Tombola. Inschrijven bij Ingrid Roets, p/a Nelemeersstraat 13 (091/82.49.27), aan 550 fr. p.p. Org.: VU-Latem-Deurle.

23 HAALTERT: Vlaamse Tafel in feestzaal „Hof ten Eede”, Huytstraat 22. Biefstuk (met evt. sausen) aan 300 fr. Vanaf 18u. Ook op 24/3 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-arr. Aalst.

23 SINT-DENIJS-WESTREM: Kaastafel in Gildehuis, Loofblommenstraat. 500 fr.p.p., jongeren 350 fr. Gastspreker: Vic Ancaux. Org.: VU-St.Denijs-Westrem.

26 ERTVELDE: Dia en kwis. Samenkomst in De Veldbloem, Hoge Averij 5. Org.: VVVG-Ertvelde (091/53.80.69).

28 GENTBRUGGE: Dia-montage met Roger Van Bockstaele over „Het Patershol te Gent”. Om 20u. in Dienstcentrum Gentbrugge, Braemkasteelstraat 45, om 20u. Org.: VOS-IJzerbedevaartwerkgroep Gentbrugge-Ledeberg. Inkom gratis.

MAART

1 AALST: Arrondissementsraad om 20u. in café De IJzer, Vlaanderenstraat 13. Spreker: Hans De Belder over de Golfkrisis en zijn bezoek aan Iran en Kadhafi. Org.: Arr.bestuur Aalst.

2 GENT: Braadfeest in Centrum Reinaert, Reinaertstraat 26, om 19u.30. Gastspreker: Johan Sauwens. Huldiging Ere-senator Frans Baert. Deelname braadfeest (dessert inbegr.) 350 fr. Inschrijven noodzakelijk: 091/26.41.91, 091/26.63.53. Tijdens kantooruren: 02/238.15.21. Org.: VU-Gent-Brugsepoort.

3 GENT: Met VVVG-Gent naar Zangfeest. Vertrek: Sleidinge 11u.45, Wondelgem Vierweegse 12u., St.Pietersplein 12u.30, Ledeberg kerk 12u.40, Dampoort (Dieleman) 12u.50, St.Amandsberg (gemeentehuis) 12u.55, Colombo 13u., Lochristi 13u.15. Info bij K. De Gelder-Cleiren (28.01.20), L. Rombaut-Ghys (31.09.74) en M. Vandewoestijne (26.24.00). Bus + zitplaats 3de rang: 550 fr.

9 ASPELARE: 15de VU-eetfeest, in zaal De Paling, Geraardsbergsesteenweg 279. Kip, tong en biefstuk aan vriendelijke prijzen. Vanaf 18u. Ook op 10.3 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-Appelster-Outer-Voorde.

10 BRAKEL: Vijfde arrondissementele ontmoetingsdag. Vanaf 11u. in feestzalen „Speermalie”, Teirlinckstraat 5 te Zegelsem. Brèugelmaal (400fr.) aperitief en dessert inbegrepen. -12j = halve prijs. Gastspreker: Hans De Belder. Org.: VU-arr.Oude-naarde.

WERKAANVRAGEN

Volgende personen zoeken werk, bij voorkeur te Gent of omgeving.

5 vrouwelijke bedienden (21j.), 1 vrouwelijke bediende (20j.), 1 vrouwelijke bediende (22j.), 1 verpleegstassistent (23j.), 1 arbeidster (38j.), 1 vrouwelijke bediende (29j.), 1 magazijnier (34j.), 1 vertaler tolk N.E.F. (22j.), 1 vrouwelijke bediende (36j.), 1 mann. bed. Productiepl. (23j.), 1 mann. bediende (30j.) en 1 elektricien A3 (19j.).

Werkaanbiedingen worden graag ingewacht bij: Oswald van Ooteghem, Eresenator, Armand Lonquestraat 31 te 9050 Gentbrugge (091/30.72.87).

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Eddy Decmer, Oude Baan 367 te 3000 Leuven, diploma HMO, bij de VDAB-kursus gevolgd van komputer en ekspeditie, zoekt momenteel werk als ekspeditiebediende. Wie kan hem aan een betrekking helpen?

— **GEZOCHT** — 48-jarige technisch ingenieur levensmiddelen-technologie, tot voor kort wonend en tewerkgesteld in Paramaribo, Suriname, zoekt werkt. Kontakten: Kabinet min. A. Geens, cel dienstbetoon, tel. 02/210.19.12 — 210.19.13.

ADVERTENTIE

VALENTIJNSMENU 1.500 fr. p.p.

Proevortje

☆

Lauwarme salade van kreeft met estragon

☆

Bouillabaisse van de Noordzee

☆

Haasje van jong konijn met bospaddestoelen, kervelsoezen in rode wijn

☆

St.-Valentijnshartje

Nieuwelaan 47, 1860 Meise 02/269 70 45
Woensdag en zondagavond gesloten

RESTAURANT

HASSELBERG

MARKTMENU 1.500 fr. p.p.

Proevortje

☆

St.-Jacobsnootje en zalm gemarineerd met dille

☆

Levendvers kreeftje geparfumeerd met lichte kerrie uit Madras

☆

Lamszadel met salie

☆

Nagerecht

BRABANT

FEBRUARI

16 LIEDEKERKE: Jaarlijks eetmaal in zaal Ontmoetingscentrum, Muilemstraat. Van 18 tot 22u. Ook op 17/2 van 11u.30 tot 16u. Org.: VU-Liedekerke.

16 TIelt-WINGE: VU-ledenfeest in 't Wit Huis, Bergstraat, om 20u. Met uitgebreide kaas- en vleesgerechten. 200 fr.p.p., -12j. 100 fr. Inschrijven voor 11/2 bij bestuursleden van VU-Tielt-Houwaart-Meensel-Kiezegem-Winge.

18 JETTE: Karnavaluitstap. Org.: VBG-Jette (02/479.22.25).

19 ANDERLECHT: Studiebezoek Chinees museum Missionarissen van Scheut. Org.: VVVG-Dilbeek (02/466.07.90).

22 STEENOKKERZEEL: Kaas- en Wijnavond op breugeliaanse wijze. Vanaf 19u. in feestzaal De Molekens, Wambeekstraat 27. Org.: VU-Melsbroek-Perk-Steenokkerzeel.

22 LONDERZEEL: Jaarlijks bal met Vlaamse vedetennacht met Anja Yelles, Paul Severs, Erik Flanders, Peter Springfield, Guy Dumon en Radio Tamara. In zaal Egmont vanaf 20u.30. Inkom 250 fr., vvk. 200 fr. Org.: VU-Londerzeel.

23 TERNAT: 22ste Haantjeskermis in zaal IJlenpiegel, Kerstraat 24 te St.Katarina-Lombeek. Vanaf 18u. Ook op 24/2 vanaf 12u. en op 25/2 vanaf 18u. Org.: VU-Ternat.

23 LINKEBEEK: 8ste Kaas- en Wijnavond, in de zusterschool, Hollebeekstraat 262. Vanaf 18u. Org.: Vlaamse Kring Linkebeek.

23 TIENEN: Jaarlijks VU-bal met The Evening Stars. In de Rookzaal van de Stadsschouwburg. Vanaf 21u. Inkom 100 fr.

26 BRUSSEL: Debat: Brussel, hoofdstad van Europa? In de gebouwen van UFSAL, Vrijheidslaan 19 te Koekelberg (Simonis). Om 20u. Sprekers: Vic Anciaux (VU), J. Van Houtem (VI.B.), E. Van Rompuy (CVP), A. Monteyne (VI. Kring Brussel) of PVV'er. Org.: Nat. Studentenveren. afd. Brussel.

MAART

1 LENNIK: Jaarlijks Mosselstijf in Gemeentelijk Sport- en Ontmoetingscentrum, A. Algoetstraat. vanaf 18u. Ook op 2/3 vanaf 18u., 3/3 en 4/3 vanaf 12u. Org.: VU-Lennik.

2 BRUSSEL: Van 10 tot 12u.30: Paleis der Natie. Rondleiding door senator Walter Luyten. Middagmaal nadien mogelijk, door storting van 550 fr. op KB 416-1009691-12 van Roger Van Dijck. Info: 015/24.80.86.

2 TERALFENE: Jaarlijks volkseetmaal in zaal Gildenhuis, Daalstraat. Van 18 tot 21u. Ook op 3/3 van 11u.30 tot 15u.30. Org.: VU-Teralfene.

2 ZELLIK: 2de Breughel & Kaasavond in Zilverdistel, Kloosterstraat. Vanaf 17u. Org.: VU-Asse-Zellik.

VU-DIEST NA TWEE JAAR MEEBESTUREN

De VU-Diest maakte tijdens een perskonferentie de balans bekend van twee jaar meebesturen. Vooraf hekelde de VU de politieke overloperij waarvan Diest het slachtoffer werd. Twee schepen van een PVV-scheurlijst liepen immers over naar de PVV. De VU-Diest dringt aan op maartregelen om de overloperij te vermijden. Zij denkt hierbij aan het voorstel van Frieda Brepoels.

Gemandateerde raadslid Renaat Rijnders zorgt met zijn dossierkennis voor een belangrijke VU-inbreng in het besturen van de stad Diest. De VU lag aan de basis van heel wat verwezenlijkingen. Op hun initiatief bracht minister Sauwens een werkbezoek aan de stad en werden de aksenten gelegd voor het opdrijven van de verkeersveiligheid. Dit resulteert voor 1991 in de afwerking van de Westelijke Ring en een nieuwe verlichting langs de Leopoldvest.

Een ander positief punt is dat de Diestse bevolking op de hoogte wordt gehouden via de stadsinfo. Nieuwe inwoners krijgen een onthaalbrochure. De bibliotheek (het stokpaardje van Renaat) kwam definitief uit de startblokken. Een neutrale jury ging over tot het aanwerven van het bibpersoneel en ook van sportfunktionarissen. Ondanks het opgelegde

inschrijvingsgeld nam het aantal leerlingen aan de muziekkademie toe. Op het stadhuis werd overgegaan tot de modernisering van de administratieve diensten en de invoering van de informatika.

TOEKOMST

De VU is niet gelukkig met de hoge personeelsuitgaven (50% van de uitgaven). Daar moet wat aan gedaan worden.

Een prioriteit voor de VU is het optimaliseren van de leefbaarheid van de binnenstad en de deelgemeenten. Aandacht moet gaan naar het parkeerprobleem, de signalisatie, de verkrotting, het strenger optreden bij het sluijstorten, de toegankelijkheid van het stadhuis voor mindervaliden.

Een andere prioriteit is de woningproblematiek voor bejaarden. Er is behoefte aan serviceflats voor deze mensen. Verder zijn er zware dossiers geërd uit het verleden zoals het zwembad (100 miljoen), de Engelbeekstraat, de kerken (500 miljoen), riolering en kollektoren, het ziekenhuis (80 miljoen).

Vooraf het voeren van een propere politiek wordt door de VU geaksentueerd.

OPROEP TOT HULP VOOR LITOUWEN

De Litouwse minister Birziskis richtte in een brief aan Gemeenschapsminister Johan Sauwens een noodoproep voor het bekomen van bepaalde geneesmiddelen waaraan de Litouwse bevolking nu dringend behoefte heeft. De recente dramatische ontwikkelingen die zich momenteel in Litouwen voordoen hebben deze humanitaire aktie doen ontstaan. De hulpaktie, die gekoördineerd wordt door het Vlaamse Kruis, is drieledig.

In de eerste plaats wordt een geldinzameling gehouden. Hiervoor werd een speciale rekening geopend: 431-0260525-50 van KB Leuven met vermelding van „Solidariteit Litouwen". Verder richt de aktie zich naar ziekenhuizen, farmaceutische bedrijven, apothekers- en geneesherenverenigingen. Hoofdzakelijk worden genees- en verbandmiddelen gevraagd.

In de derde plaats doet men een oproep aan transport- en distributiebedrijven om het vervoer naar Litouwen mogelijk te maken.

Voor de koördinatie van de aktie is er een centraal telefoonnummer waar iedereen voor deelname of inlichtingen terecht kan: Vlaamse Kruis Ternat 02- 582.46.81.

GEVRAAGD: HOBUSTUDENTEN!

De VU-werkgroep Onderwijs en de Volksuniejongeren werken rond het statuut en de problematiek van het Hobu-onderwijs. Geïnteresseerde Hobu-studenten (korte en lange tipe) worden vriendelijk verzocht contact op te nemen met Bart Somers, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (tel. 02/217.63.28).

ZOEKERTJE

— GEZOCHT — Verkoopster-winkelbediende (1961) zoekt werk in de omgeving van Brussel of Aalst. Kontakteeer kamerlid E. Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-12u.). Ref: 9009-100.

NIETTEGENSTAANDE VEEL POLITIEKE TEGENWIND
ZIJN VLAAMS-NATIONALISTEN STEEDS WELKOM
IN RUSTOORD WINDEKINDS

LANGE HEERGRACHT 61-63
2800 MECHELEN

Voor meer informatie kan U steeds terecht bij mevr. Deboes of Mr. Dierick op telefoonnr.: 015/21.06.05.

HOF VAN ENGELAND
bij Guido

hét Vlaams trefpunt in Brussel

Lakensestraat 157 (KVS)
1000 Brussel
tel.: 218.01.27

ANTWERPEN

FEBRUARI

15 ZWIJNDRECHT: Kwis in Vlaams Huis. Wilschaal Maurits Van Hauteghem. Ook op 22/2. Finale op 1/3. Prijs v.h. Publiek geschonken door VU mandatarissen Jan Menu en Robert De Cleen. Eveneens kaarten ANZ te verkrijgen. Org. Vlaams Huis vzw.

15 BERCHEM: Valentijntjesbal van VU-Groot-Antwerpen. In Alpheusdal, vanaf 20u.30. Inkom 100 fr. Muziek: Studio Rotor. Kaarten via besturen of 03/238.82.08.

15 TONGERLO-WESTERLO: Diavoorstelling door Chris Van Kerckhoven „Onze Kempen tijdens wereldoorlog II”. Om 20u.30 in Kapellekeshoef te Tongerlo. Org.: SMF-Kempen.

15 RIJMENAM: Zaal Sint-Maartensberg. Volksniekuis. Deelname in ploegen van 4 deelnemers. Info via Mia Billiet (015/51.31.69).

16 BOECHOUT-VREMDE: Zie Hove 16/2.

16 HOVE: VU-Hove bezoekt Brussel, samen met VU-Boechout-Vremde. Vertrek 8u.30, terug rond 24u. (’s avonds kroegentocht met Bert Anciaux). 235 fr.p.p. Inschrijven bij W. Nollet (03/455.65.46).

18 RETIE: Kursus zelfverdediging in de Gemeentelijke sporthal van 14 tot 16u. Org.: VVVG-Mol (014/37.72.53).

19 ANTWERPEN: Ufsia, Rodestraat, lokaal R.001. Politiek debat „De rol van de koning”. Met Patrick Dewael, Walter Luyten e.a. Om 20u. Info: 03/239.45.82.

20 BERCHEM: George Van Cauwenbergh over „Die van den Basseng”, naar zijn gelijknamig boek. Om 20u. in Kult. Centrum, Driekoningenstraat 126. Mannen ook welkom! Leden gratis, niet-leden 100 fr., +60 50 fr. Org.: FVV-Berchem.

21 DEURNE: Wandeling. Org.: VVVG-Deurne (03/3221.75.95).

21 EDEGEM: Voordracht „Het teater in Vlaanderen”, door Toon Brouwers. Om 20u. in Drie Eiken, Drie Eikenstraat 128. Org.: Kulturele Kring-Edegem.

22 SCHOTEN: Evolutie van een wapenschild. Door Emiel de Herckenrode. Om 20u. in Cultureel Centrum Schoten, Kasteel van Schoten. Inkom 120 fr.-leden, niet-leden 150 fr. Org.: Vlaamse Vrouwen Schoten.

23 MERKSEM: Kaartavond om 20u. in Vlanac, Bredabaan 360. Inschrijving ter plaatse. Deelname 100 fr. Org.: Vlanac-Merksem.

26 BRASSCHAAT: Hans De Belder over de Golfkrisis en de Silco-affaire. Om 20u.30 in Kult. Centrum Hemelhoeve (Polyvalente ruimte 2). Inkom 50 fr.

28 ZWIJNDRECHT: Voordracht. Org.: VVVG-Zwijndrecht (03/252.92.78).

MAART

4 RETIE: Kursus zelfverdediging van 14 tot 16u. in Gemeentelijke sporthal. Org.: VVVG-Mol (014/37.73.53).

5 WIJNEGEM: Frank Seberechts over „Geschiedenis van de DeVlag” naar zijn gelijknamig boek. Om 20u. in Kult. Centrum, Turnhoutsebaan 199. Org.: VND-Wijnegem.

6 ANTWERPEN: VU-Groot-Antwerpen. Toneelavond: Dobbelt Shift II, Zeemanshuis Antwerpen. Aanvang 20u.30. Kaarten via bestuur of tel. 238.82.08.

9 HOEVENEN: Retrofuij in zaal Schuttershof, Kerkstraat. Muziek vanaf 20u.30 door Perfect Sound. Inkom 100 fr. Gratis aanwezigheidsombola. Org.: VU-VUJO-Stabroek-Hoevenen-Putte.

9 MERKSEM: VU-Dansfeest in zaal Wilgenhof, Moeshofstraat 138. Deuren 20u.30. Aanvang: 212u. Steunkaart 25 fr. 4 steunkaarten = gratis inkom. Elke kaart geeft recht op tombola. Org.: VU-Merksem.

GEMEENTERAAD ANTWERPEN: UNIVERSITEIT ANTWERPEN ROEPT OM OMBUDSMAN...

Bij 36 ja's en 15 onthoudingen (VU, Blok en 2 onbekenden) bevestigde de gemeenteraad de al lang geselecteerde en uitverkoren *Tuur Van Walendael* tot Antwerps ombudsman. Zijn (socialistische) signatuur kan voor de man een ernstige handicap als verdediger van de belangen van de burger tegenover het gevoerd bestuursbeleid betekenen.

Gerard Bergers, specialist in deze, had terzake kritische opmerkingen over het maatwerk van de ganse selectie. De ombudsman zal scherp gevolgd worden in werk en onpartijdigheid.

TEATER

Zowel het teaterbeleid als het management van het KJT werden goedkeurend in de verf geplaatst door *Dirk Stappaerts*. Daarbij verwittigde hij echter scherp de meerderheid dat de teatermaat vol is, snoeiwerk en opgelegde saneringen tasten de leefbaarheid van het jeugdteater aan. Deze terecht waarschuwing van Dirk, werd bijgetreden door alle fracties.

MALTEES?

Kasteel Den Brandt, waar Jazz Middelheim verder kan doorgaan, werd in concessie aan een Brusselse firma gegeven. *Fonne Crick* stelde vast dat deze firma haar franstalig dossier zonder merk-

baar protest van het bestuur indiende. Dat is toch normale voorafgaande eis om hun integratie te bewijzen in de metropool?

Agalev sloot zich als enige partij aan bij dit protest, merkte op dat multinationals zulks dan ook in het Maltees kunnen... Alle andere partijen, gewoon om te ondergaan, merkten niets op. Ook het VI. Blok niet. Struikelen zij enkel over Marokkaanse of Turkse teksten?

ENGELENGESLACHT

Unaniem sloot de gemeenteraad zich dan aan bij het Antwerps universitair protest tegen de betutteling en bevoogding in het herschreven Coensdecreet. De bevoogding van de gevestigde en naar aloude traditie van de verzuilde universitaire machten brengt de pluralistische opbouw van de Antwerpse universiteit in het gedrang. De VU-fractie had ook aandacht voor de problemen van de HOLT-hogescholen die bij het openzetten van de grenzen in 1992 weliswaar onderwijs kunnen verstreken van universitair niveau maar niet waard geacht worden universitaire diploma's af te leveren.

Diksussies die uiteindelijk meer lijken op die van het engelengeslacht of die van de hogere bloedkwaliteit van de adel...

Hugo Hermans

LITOUWER OP VU-FEEST KEMPEN

De VU van het arrondissement Turnhout vierde het jaarlijks verbroederingsfeest. senator Rob Geeraerts ging in op het belang van de VU als partij voor de verdere uitbouw van Vlaanderen. Hij gaf een overzicht van het gepresteerde werk van de VU-ministers. Vooral ministers Sauwens werd bedankt voor de aandacht die hij aan de Kempen schonk.

Geeraerts legde ook de link tussen de Vlaams-nationalisten en de volkeren die naar onafhankelijkheid streven. Hij legde de klemtoon op de dramati-

sche ontwikkelingen in de Baltische Republieken.

Senator Luyten was eveneens aanwezig en had de Litouwer Mindaugas Kusminskas als gast bij. De senator ging in op de situatie in Litouwen en deed een beroep op de edelmoedigheid van de aanwezigen. een kleine omhaling bracht 5.000 fr. op en die werd overgemaakt aan de Litouwse gast die het zal bestemmen voor de aankoop van medicijnen.

Op de foto: arr. voorzitter Staf Driessen, Litouwer Mindaugas, de senatoren Luyten en Gereraerts en penningmeester Klara Hertogs.

VUJO MECHELEN MET DENERT

Voor de nieuwjaarsreceptie van de VUJO arr. Mechelen werd Antoine Denert uitgenodigd als centrale gast. In het VNC in Lier hield de Kruibekse burgemeester een verhelderende uiteenzetting over zijn rijkgevulde carrière van Vlaams-nationalistisch militant tot burgemeester. treffend en leer-

rijk waren zijn beschouwingen over het aanpakken van de politieke roeping. Die bevat drie sleutelbegrippen: tederheid, konsekvent handelen en medegeilheid. Zowat 50 jongeren waren aanwezig op de nieuwjaarsreceptie.

TWAALFDE ANTWERPS STUDENTENZANGFEEST

Donderdag 28 februari om 19.45 u wordt in de Antwerpse stadsfeestzaal aan de Meir het twaalfde Antwerps Studentenzangfeest georganiseerd. Het feest vormt een ideale voorbereiding voor het nationaal Zangfeest dat drie dagen later in het Sportpaleis plaats vindt.

Belangrijkste onderdeel van het studentenzangfeest is de samenzang van liederen: Vlaamse strijdlideren, liederen die de schoonheid van Vlaanderen bezingen, liederen uit de kleinkunst-schat en daarnaast ook studenten- en drinkliederen.

Voor de begeleiding zorgt de Vlaamse Volksharmonie en organist Paul Van de Voorde. Ook worden enkele gastoptredens voorzien: Conny Neefs en het tipisch Antwerps verschijnsel 't Fanfarke.

Vaste ingrediënten zijn de huldiging van een

(foto J. Van der Perre)

Commilito Honoris Causa en het optreden van studentenfanfares. Daarnaast worden enkele ver-rassingen in petto gehouden.

DE DERDE MAANDAG IN ANTWERPEN

Maandag 18 februari om 20.30 u wordt in 't Vliegend Peerd aan de Kleine Koraalberg in Antwerpen een debat over „Milieu” georganiseerd. Dit debat kadert in de activiteiten van „De Derde Maandag” van de Coremanskring.

Aan het debat wordt deelgenomen door Luc Goeteyn, beleidsmedewerker Bond Beter Leefmilieu, VU-senator Rob Geeraerts en Dirk de Vooght van het kabinet Leefmilieu. Moderator is Paul Martens, schepen voor leefmilieu in de gemeente Merelbeke.

9DE VLAAMSE ZIELEDIENST TE ANTWERPEN

Voor de negende maal gaat dit jaar de Vlaamse Zieledienst te Antwerpen door op zaterdag 23 februari 1991 om 11 uur, in de St. Walburegiskerk, aan de Volkstraat te Antwerpen.

Ieder jaar wonen meer en meer Vlamingen deze dienst bij om alle „bekenden en onbekenden” uit het Antwerpse te gedenken, die ons tijdens het vorige jaar zijn ontvallen.

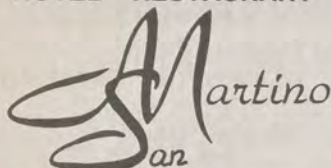
De h. mis wordt opgedragen door pastoor Soetewey, geassisteerd door H. Sommen, diaken, en pater A. Aernouts, o.p., die de homilie houdt. Het SMF-Scheldekoor Antwerpen zorgt voor de muzikale omlijsting.

De Vlaamse zieledienst is een initiatief van het dr. Borms Dokumentatie en Actiecentrum.

Inlichtingen en bestellen van kaarten kan bij het KVHV-Antwerpen, Gratiekapelstraat 7, 2000 Antwerpen. Tel. 03/231.33.64.

ADVERTENTIE

HOTEL - RESTAURANT

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 09.32.41.81.09.08-81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerecht
Marktverse producten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openlucht-
zwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen
en grote parking.

San Martino waar Vlamingen thuis zijn!

LIMBURG

FEBRUARI

18 GENK: Info-vergadering „Wegwijs in het Wit-Gele kruis”, om 15u. in De Slagmolen, Slagmolenweg 76. Org.: VVVG-Genk (011/35.88.79).

23 BREE: Ledenfeest. Viering 25-jarig bestaan van de Breese VU. 18u.30 Eucharistieviering, 19u. Akademische zitting, 20u. Receptie in In El Toro, om 20u.30 feestmenu. Dans, muziek en animatie. 500 fr p.p., voor 20/2 bij Jo Gysen (011/47.23.71).

24 OVERPELT: Mosselen-instuif in restaurant van het het Pelterke te Overpelt. Van 11 tot 22u. In aanwezigheid van senator Jef Van Bree. Org.: VU-Overpelt.

MAART

3 MAASEIK: Met IJzerbedevaartwerkgroep naar

Zangfeest. Volw. 450 fr., kinderen 100 fr. (reis + inkom). Info bij W. Rosiers (86.35.38), M. Meuwis (86.65.24), J. Deben (56.47.38), J. Simons (75.53.14) en G. Gerits te Geistingen.

3 HEUSDEN-ZOLDER: Naar Zangfeest te Antwerpen. Vertrek: 12u.15 aan Oude Kring, Heusden-Zolder, 12u.25 Markt Beringen en 12u.45 Vismarkt Tessenderlo. Kaarten 3de rang (400 fr.) + bus = 600 fr. Info bij Frans Vanstipelen (011/42.49.95), André Massy (013/66.18.17) of Marcel Heyligen (011/42.22.91). Org.: VVVG-Beringen-Koersel-Paal-Heusden-Zolder-Lummen.

9 RIEMST: In zaal Kloosterhof in Lafelt: om 18u.30 jaarlijks etentje voor alle VU-leden en simpatizanten en om 20u.30 Schepenenbal. Muzikale omlijsting o.l.v. Danny Kerkhofs. Inschrijven bij W. Brone en P. Vos.

VU-LIMBURG GELUKKIG MET
BESLISSING SOLTERHEIDE

De VU-Limburg is gelukkig met de beslissing van de bevoegde minister om Solterheide om te toveren tot natuurzone. Na een bezoek ter plaatse afgelopen vrijdag verklaarde minister Waltiel bereid te zijn een gewestplanwijziging in te leiden bij de Vlaamse regering om Solterheide als ontginningsgebied definitief te schrappen en om te vormen tot natuurgebied. Frieda Brepoels had hem dit reeds op 28 november in de Vlaamse Raad gevraagd.

Het VU-kamerlid had wel vragen bij de manier waarop de beslissing werd kenbaar gemaakt. „Er werd ter plaatse een heuse blauwe mediashow opgevoerd. Alle blauwe broeders van hoog tot laag werden opgetrommeld om de laatste spechten en haviken te vereren met een bezoek. Een wande-

ling, bij het winterweer, kan de heren alleen maar goed gedaan hebben. Een dorpscafé is echter niet de geschikste plaats om agendapunten voor de Vlaamse regering te ondertekenen. Een beetje respect voor de herwaardering van het Vlaams Parlement zou de minister gesierd hebben. Er worden al te vaak beslissingen boven de hoofden van de vertegenwoordigers van het volk heen genomen uit puur partijpolitieke overwegingen,” vertelt Brepoels.

Vandaar ook dat zij deze week in de Vlaamse Raad de minister zal ondervragen om duidelijkheid te scheppen in dit dossier. De bevolking van Neerglabbeek en meer bepaald de aktievoerders van de NAN hebben hier recht op.

„Dat de liberalen zich in zorgvuldig uitgekozen dossiers erg „groen” beginnen op te stellen is een hoopvolle tendens, maar konsekvent handelen in woord en daad is een ander paar mouwen. Hopelijk onthouden de blauwe heren zich nu ook van jachtpartijen in de natuur,” besluit het kamerlid uit Bilzen.

RIEMST EN DE
IJZERTOREN

Eerste schepen Jan Peumans uit Riemst heeft een geslaagd initiatief genomen om het onderhoud en de instandhouding van het IJzermonument daadwerkelijk te steunen. Op zijn voorstel werd vorig jaar een eenmalige toelage van 30.000 fr. door de Riemstse gemeenteraad gestemd.

Vanaf 1991 wordt jaarlijks een toelage van 15.000 fr. toegewezen voor onderhoud en herstel van de IJzertoren. Zo wordt elk jaar één frank per inwoner afgedragen. Peumans hoopt dat het voorbeeld van de gemeente Riemst navolging zal krijgen in andere Vlaamse gemeenten.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Wij zoeken een verantwoordelijke dame die zich wil bezig houden met onze 5-jarige zoon en die het lichte huiswerk wil doen, van maandag tot vrijdag, dagelijks van 15 tot 19u. Liefst iemand uit de streek van Kraainem, Tervuren, Zaventem en die kan autorijden. Tel. aub. 236.09.56 over dag en 731.93.26 's avonds.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 25-jarige jongedame met noties medisch sekretariaat en interims in OCMW en klinieken zoekt passen betrekking in het Brusselse of ten Westen van Brussel. Onmiddellijk beschikbaar. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. Jef Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **GEZOCHT** — 22-jarige gehuwde kinderverzorgster met ervaring als bejaardenhelpster in home, zoekt een nieuwe betrekking in het Brusselse of op de as Brussel-Ninove. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

ADVERTENTIE

Deze week
in Knack Magazine

Een bom in het toerisme

De oorlog slaat kraters in het toerisme. Vakantieplannen in het buitenland worden uitgesteld. Touroperators en reisagentschappen inkasseren zwaar. Onze kunststeden krijgen klappen, maar de kust boekt snel vol. Hoe de oorlog de toeristische kaart hertekent, deze week in Knack.

De oorlog bij ons

Migranten zijn niet meer bij alle bedrijven welkom, bang als die zijn voor terrorisme. En op school proberen leerkrachten de invloed van de oorlog op kinderen in goede banen te leiden. De oorlog bij ons, deze week in Knack.

Koöperatieve apoteken

De socialistische koöperatieve apoteken lijken allerlei trukjes uit hun mouw te schudden om hun marktpositie te verstevigen. De bevoegde (socialistische) ministeriële kabinetten helpen waar het kan. Deze week in Knack.

Monster in de maak

De Sovjetunie gaat tien jaar autoritair regime tegemoet. Vergeet de invoering van markteconomie en democratie: het apparaat won de match van Gorbatsjov. Dat zegt Alexei Kuvshinnikov van Izvestia in een interview, deze week in Knack.

En meer...

- Beurs: Albert Frère beaamt een slag
- Portret: Marcel Cockaerts, een bankier van hier
- Voetbal: voetbalstad Brugge.

AANBEVOLEN HUIZEN

N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**

Kostuums naar maat

HERENKLEDING

Vermees

Steenhouwersvest, 52

ANTWERPEN

**KEUKENS - SANITAIR -
VERWARMING**

VAN DER CRUYS

Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15

Toonzaal alle dagen open
van 9-19 u. Zondag gesloten.

Diependaele

- BINNENHUISINRICHTING
- SIERSCHOUWEN
- MEUBELEN — STOFFEN
- BEHANG

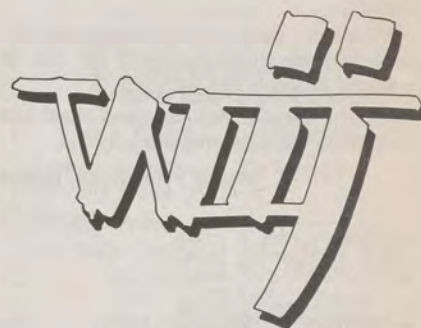
Kazernestraat 39
9620 ZOTTEGEM

091/60.13.37

Café & Feestzaal ★
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 s-Gravenweeren

Zitplaatsen feest-
zaal voor 100 per-
sonen - Groepen
en bussen op af-
spraak tegen spe-
ciale prijzen - toe-
ristenmenu 295 fr.

**EEN
ADVERTENTIE
IN WIJ
RENDEERT
TEL. 02/219.49.30**

LUNOR-BENELUX

**ATOOMSCHUIKELDERS
RAMPENKELDERS
OOK VOOR ZELFBOUWERS**

Gentsesteenweg 5

9410 ERPE-Mere

053/80.54.56

BEZOEK ONZE KIJKKELDERS

**WILLY
MICHIELS**

MAKELAAR IN VERZEKERINGEN

Torleylaan 51 • 1511 HUIZINGEN

tel. 02/360.20.40

Kantooruren: 9-12 - 15-18 (zaterdag: 10-12)

Waar Vlamingen méér dan thuis zijn

Houtzagerij

DE ROOSE N.V.

Algemene hout- en platenhandel
Schaverij

AFD. NINOVE - 9400

Steenweg naar Aalst 496

Tel.: 053-66.83.86

AFD.: OKEGEM - 9471

Leopoldstraat 114

Tel.: 054-33.17.51

054-33.11.49

**BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING**

FETRA P.V.B.A.

HEIHOEFSEWEG 1

2520 EDEGEM

Tel.: 03/457.23.89

ZOEKERTJE

— OVER TE NEMEN — Om gezondheidsredenen, winkel van gadgets en geschenken over te nemen, met of zonder stock. Interessante ligging. Molenbeek-Dilbeek. Tel. 02/521.45.61.

— GEZOCHT — 26-jarige jongeman met diploma hoger secundair onderwijs economische richting, tot voor kort werkzaam in grootwarenhuisketen, momenteel werkloos, zoekt passende betrekking bij voorkeur ten Zuidwesten van Brussel. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valke-niers, tel. 02/569.16.04.

DOTEX

**Pauwengraaf 119
3640 MAASMECHELEN**

Tel. 011/76.07.76

FABRICATIE VAN

ECHTE DONSDEKENS

Gans 65 % dons of gans 90 % dons

Eend 65 % dons of eend 15 % dons

140/200 — 200/200 — 240/200 —
240/220

OOK MATRASSEN & LATTENBODEMS

**GRAAG INLICHTINGEN
ZONDER KOOPVERPLICHTING
I.V.M.**

- DONSDEKENS
- MATRASSEN
- LATTENBODEMS

NAAM: .....

STRAAT: ..... NR.: .....

PLAATS: .....

TEL.: .....

DERDE FAZE?

Tot mijn verbazing vernam ik op de radio dat Wilfried Martens de 3de faze wil uitstellen tot na de Golfoorlog.

Deze oorlog kan nog maanden duren maar voor deze regering is het laatste jaar bezig. Verder moeten de teksten van de 3de faze binnen zijn voor Pasen of er komt niets van.

De Volksunie steunt deze regering om de 3de faze door te drukken. Als Martens nu reeds verklaart dat deze wordt uitgesteld, is de plaats van de VU niet langer in deze regering.

Politiek met propere handen, ja; maar het wordt met de dag moeilijker om dat te geven, zeker na de Silcozaak.

Hopelijk hangt er morgen geen bloed aan de handen van deze regering.

Walter Frederickx, Duffel

GROENEN EN VLAANDEREN

Té opvallend om toeval te zijn: recent kwamen Agalev-parlementsleden herhaaldelijk in het nieuws met acties voor Koerdistan (Van Dienderen) en Litouwen (Staes). Gaat het om oprechte, ekologisch geïnspireerde acties of om een „operatie charme” naar Volksunie-kiezers? Konsekwent met haar democratisch Vlaams-nationalisme is de Volksunie steeds solidair geweest met de vreedzame vrijheidsstrijd van verdrukte volkeren (Kuijpers, Luyten, Coppieters, Vande-meulebroucke...).

Gaat Agalev binnenkort ook het voortouw nemen in de Vlaamse beweging? Of groeit er bij de Groenen een kloof tussen zij die het volksnationalisme positief benaderen en de adepten van Ludo Dierickx die élk nationalisme verwerpelijg achten?

Lieven Dehandschutter, Sint-Niklaas

BEDELAKTIE

Vrijdag 8 februari j.l., nieuwsberichten van 13u. op BRT-radio gehoord: de VS, Groot-Britannië en Frankrijk vragen de Belgische bijdrage tot de Golfoorlog op te voeren.

Daar onze budgettaire vooruitzichten er niet rooskleurig uitzien, waarom zouden wij niet een soort 11-11-11-aktie op gang brengen voor de hierboven vermelde oorlogsonwikkeling? Zo zouden wij zien hoe populair deze kriegsverrichtingen zijn bij onze bevolking. De PVV- en PRL'ers met hun voorzitters op kop zouden dan hun vrijheidsidealen, die in het petroleumrijk en „demokratische” Koeweit bedreigd worden, in klinkende munt kunnen botvieren i.p.v. iedereen ervoor te laten betalen.

M. Andries, Brugge

IN DE DIEPVRIES?

De zo noodzakelijke 3de faze van de staatshervorming gaat de diepvries (vergeet-put?) in.

„De Golfoorlog vraagt al onze energie!”, zegt W. Martens. Dat is noch min, noch meer, een verloochening van het gegeven woord en het regeerakkoord, en een kapitulatie van de druk van de PSC (Partis Sans Chrétiens — dat mini-partijtje met zo veel invloed).

Deze kapitulatie is voor een overtuigend Vlaming volstrekt *onaanvaardbaar — onbegrijpelijk!*

Niets, maar dan ook niets, belet deze regering om de 3de faze af te werken; dit moet de Vlaamse beweging de regering krachtig duidelijk maken! Dan zal duidelijk worden, voor wie het nog niet wist, welke Vlaamse partij het „Vlaanderen eerst” ernstig neemt!

Wilfried Rosiers, Neeroeteren

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naarglang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

CO-FOLDER (1)

Ik moet dhr. Winfried Vangramberen bijtreden.

De Arabische folders van Vic Anciaux zijn in strijd met de taalwetten, die ook door de VU werden goedgekeurd.

Men mag nog zo sociaalvoelend zijn, of verklaren dat in gevallen van leven en dood de taal ondergeschikt is, of de bedoeling hebben slachtoffers te vermijden, de taal van de streek moet geëerbiedigd worden. De taalwetten zorgden voor de eentaligheid van Vlaanderen en Wallonië en de tweetaligheid van Brussel. Indien men hiervan afwijkt moet men in Vlaanderen opnieuw het Frans invoeren en dit is de taalwet op zijn helling zetten.

In de andere landen moet men ook de taal van de streek verstaan. Ik heb dit ook ondervonden in Duitsland. Een tankwagen verloor zijn olie. De Duitse politie zag mij aankomen

(auto Belgische plaat) en door de mikrowagen maande men mij aan, in het Duits, langzaam te rijden.

Ik beschik ook over dossiers van de VKT (Vaste Kommissie Taaltoezicht) die de tweetaligheid voor gevaarmeldingen afwees (bv. aanduidingen op onze wegen, roltrappen in NMBS-stations, verboden gevallen elektrische draden aan te raken, meldingen op elektriciteitspalen en kabines, brandblusapparaten enz.). Zelfs bij veel elektrische apparaten die men in België koopt, bekomt men geen nederlandstalige uitleg.

M.S., Koksijde

CO-FOLDER (2)

De verspreiding van de informatieve folder „Het onzichtbare gevaar” lokt blijkbaar nogal wat reacties uit...

Staatssecretaris Vic Anciaux die als verantwoordelijke uitgever het initiatief nam om deze folder in vier talen te verspreiden, wordt verweten door zijn taalkeuze van Nederlands, Frans, Turks en Arabisch afbreuk te doen aan zijn — nochtans erkende en bekende — Vlaams-nationale overtuiging.

Vermits het echter bewezen is dat de meeste slachtoffers van CO-vergiftiging jongere mensen zijn, voornamelijk uit migrantengezinnen, lijkt het mij nogal vanzelfsprekend dat deze doelgroep op de best mogelijke en meest direkte manier wordt aangesproken, met name in hun eigen taal.

Deze handelswijze kan enkel maar ingegeven zijn door sociale bekommernis, en diegenen die Anciaux kennen zullen wel weten dat dit zeker niets heeft te maken met het willen invoeren van „faciliteiten” of van erkenning van Arabisch of Turks als „officiële taal” in Brussel. Reacties in die zin getuigen van een verregaande enggeestigheid en bekrompenheid, die bijna doet huiveren... of lachen! Even moest ik immers denken aan die principiële Vlaming die van honger sterft met een Frans brood onder zijn arm.

Birgit Denys, 1080 Brussel

Red.: Nu in deze CO-folderpolemie voor en tegen ruim aan het woord zijn geweest zet de redactie een punt achter de penne-twist...

BOMMEN EN GRANATEN

Hopelijk staat de VU in de regering niet toe dat er alsnog duizenden bommen en granaten zouden geleverd worden aan het oorlogszuchtige Groot-Britannië. Wie de recente beelden van de bombardementen op Irak ziet, moet toegeven dat dit niets meer te doen heeft met de bevrijding van Koewiet. De VS, en Groot-Britannië dat Amerika als gewoonlijk blindelings volgt, wil de volledige verwoesting van Irak, zoveel is duidelijk. De VU zou integendeel in de Veiligheidsraad initiatieven moeten nemen om zo snel mogelijk het kanonnengebulder te laten ophouden. Dat is de opdracht van de VU als pacifistische partij. S. Desmet, Brugge

LEPEL & VORK

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het

Vlaams Ontmoetingscentrum * De Gulden Spoor

rechtover uitgang parking

't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82

* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

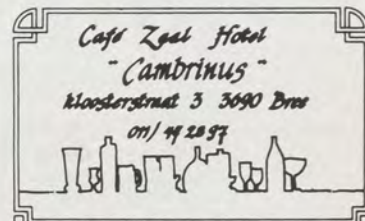
VAN DE VELDE-VAN DEN BERGHE

HOOFDVERDELER KAAPSE WIJNEN

- RODE EN WITTE WIJNEN
- TYPE PORTO (rode en witte)
- TYPE CHERRY
- TYPE CHAMPAGNE

(091) 60 26 27 NELEKOUTER 13 — 9620 ZOTTEGEM

Taverne „DE BOEMELTREIN” Vlaams Huis

Streekbieren - Snacks - IJs - Wafels - Pannekoeken.
Sfeervol treinmeubilair - Ook vergaderruimte.
Weststraat 131 — 9930 SLEIDINGE.
Tel.: 091/57.68.46. - Zat. en zond. gesloten.

VLAAMS HUIS ‘DE ROELAND’

TEHUIS ALLER VLAMINGEN

Drank- en spijshuis
Open van 11 tot 01 uur
St.-Kwintensberg 48 - 9000 Gent
Tel. 091/25.16.56

't boerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen
op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

RESTAURANT KAPELLEKESHOEF

Kapelstraat 1
Tongerlo-Westerlo
Tel. 014-54.40.07

Maandag gesloten
Rustieke sfeer

Banketbakkerij ANTWERPIA

JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL OVEREINDE

Salons Raymond

- banketzalen tot 300 personen
- specialiteiten bruiloften en banket-ten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis

Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9328 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

Brood- en
banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2730 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U:

- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare comfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.

Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:

Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

EEN
KONCEPT
DAT ALLES
HEEFT...

BULO flex®

KWALITEIT

Vervaardigd in de duurzaamste materialen: volkunststof, staal, aluminium. De afwerking draagt het label van de Belgische fabrikant nr. 1 van het betere kantoormeubilair.

ERGONOMIE

Op mensenmaat bedacht. Verzonken kabeldoorvoer en niet-reflekerende bovenbladen die in de hoogte verstelbaar zijn. Voor elke werksituatie is er een ideale oplossing.

FLEXIBILITEIT

Met één enkel onderstel en een beperkt aantal bladen kan je alle kanten uit bij aanbouw en ombouw. En bij middel van één enkel sleuteltje. De logistieke eenvoud werkt sterk kostenbesparend.

VRAAG ONZE FOLDER!

BULO®

kantoormeubelen
kantoorinrichting

MECHELEN Industriezone Noord II tel. (015) 21 10 00
Toonzalen open van 8.30 u tot 17.30 u. Ook op zaterdag
BRUSSEL Montoyerstraat 10 tel. (02) 512 99 18
Toonzalen open van 8.30 u tot 17.30 u. Niet op zaterdag